

๒๒๘๒๒๒

๒๒๒

มิดุนายน

๒๔๗๕

กามนิต

เป็นพระสูตรใหม่อีกเรื่องหนึ่ง

ของ เสฐียรโกเศศ และ นาคะประทีป

เคยลงใน ไทยเกษม รีวิว

รวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม

เหมาะแก่บุคคลทุกชั้น ทุกวัย ตลอดจน พระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา
ท่านจะดื่มรสธรรม ด้วยการอ่าน โดยไม่รู้ลึกลับ และไม่เบื่อหน่าย

ราคาเล่มละ ๑.๕๐ บาท

ค่าส่ง ๒๕ สตางค์

สมาชิกไทยเกษม ทุกประเภทไม่ต้องเสียค่าส่ง

บัญชีเรื่อง

(ปีที่ ๙ เล่ม ๒ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕)

มาสาณสูตร	หน้า ๘๗
เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย . . . เสฐียรโกเศศ, นาคะประทีป	,, ๘๘
หนึ่งในห้าร้อยจำพวก? . . . ส. อันตะริกานนท์	,, ๑๐๑
กรรมเก่า . . . ดอกไม้สด	,, ๑๒๓
อุดมคติ . . . พรรณนะแพทย์	,, ๑๔๕
โชคของหม่องซาน . . . อยุธ เอกจันทร์	,, ๑๕๕

บทนำบางเรื่อง

มติของราษฎรกับข้าราชการเจ้าหน้าที่	บางกอกเดลิเมล์ . . . หน้า ๑๖๘
ประเทศจีนทุกวันนี้ . . . บางกอกไทมส์	,, ๑๗๑
เมลุดาอากาศกรุงเทพ ฯ-ยุโรป . . . บางกอกเดลิเมล์	,, ๑๗๓
ราคาข้าวสาร . . . บางกอกไทมส์	,, ๑๗๔
หลาย 'ถ้า' . . . บางกอกไทมส์	,, ๑๗๖

มาสาธุสสรณ์

คุณครูอาจารย์

๑ สิบนิ้วประณมเห็นเอกศ ไหว้ครูวิเศษทั้งนัยใหญ่ ขุขัณายอาจารย์จำไว้ ที่ใน
จิตที่มั่นกตัญญู ครูเลข อักษร อนุสาสน์ ครูเพลงพิณพาทย์เพราะหู ครูโขน ครูละคร
พ่อนุ ครูหักท่วงที่กระบะของ ครูหักธาวุธอุบาย ครูวิชาเชิงช่างทั้งผอง ครูที่
มีวิชาที่คึกคักของ ครูของข้าเจ้าทั้งปวง ท่านผู้อุทิศส่้าหื้ออนุสาสน์ ให้เราฉลาดดูล่วง ท่านปาน
ประทัยแก่นทอง กรุณาปานห้วงชลาลัย เอ็นดูผู้สั่งสอนศิษย์ ระไกรคึกเห็นคเห็นชอบก็ทำไม่
ศิษย์ก็มีความอื้อมใจ ศิษย์คร้านท่านไร้ความสบาย ศิษย์ก็เวียนไต่คังประสงค์ ก็เสรมส่ง
สรรพเสริญทั้งหมาย ศิษย์ชั่วมีวัคคิสะกดกาย ท่านก็คึกพลอยฮายไปค้วยกัน ท่านใส่
ให้ทรัพย์อันประเสริฐ คือวิชาที่เลิศกว่าสินทรัพย์ ไม่ควรลุ่มขุมคุณนั้น เคารพอภิวาท
ทุกเมื่อไป ฯ

พระราชนิพนธ์

พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

เขียนตามแนวในหนังสือ

This Believing World

ของ

Lewis Browne

คำนำ

อันลัทธิศาสนา มักมีปราชญ์ผู้สนใจ ชอบพิจารณาได้ส่วนหาเหตุผล, เมื่อยุคคิดงปร
ประการไร, ก็ลึกลับสำหรับเรื่องเผยแผ่แก่โลก เป็นความซม้าง คิยัง สักแต่จะมอง
ไปทางเหลี่ยมหรือไมก็; ฝ่ายที่เป็นสถานประมาณ แต่ครั้นทนไม่ได้ ก็เพียงยกเอา
ข้อข้อนั้น ๆ ขึ้นมาขแรงแคะโคให้ผู้อ่านพิจารณาเอาเองข้าง. มีหลายรายที่น่าอ่าน
นำฟังตามภูมิปราชญ์, ช่วยทำให้เกิดสติปัญญา รู้จักใช้ความพิณศิเคราะห์เลือกเฟ้นโดย
ไม่งมงาย. ข้าพเจ้าได้เคยอ่านจากความเห็นแห่งปราชญ์นั้น ๆ มาสักระยะหนึ่ง ๆ
สำหรับเป็นทางวินิจฉัยของพวกเรา จนปรากฏว่า เรื่องที่เขียนมีกว่าควยลัทธิศาสนาซ้ำอยู่
เสมอ. เพราะความจริง เมื่อมากปราชญ์ ก็คงมากมคเม่ในเรื่องเดียวกัน. ครั้น
ได้เขียนตามความเห็นคนหนึ่งแล้ว, ก็พบความเห็นของคนอื่นใหม่ รู้สึกเข้าที่ ก็เขียนไว้ อีก
ควยเหตุที่ความเห็นของปราชญ์ย่อมมีรสไม่จืดเลย.

สำหรับลัทธิเรื่องศาสนาในอินเดียคราวนี้ ก็ไม่ใช่ของใหม่: คงหนีไม่พ้นจากที่จะเป็น
ลัทธิพราหมณ์ และศาสนาฮินดู ที่เคยเขียนตามความเห็นของปราชญ์อื่น ๆ มาแล้ว,
แต่ทว่ามาได้นัยใหม่ ในเรื่อง This Believing World (โลกข้างเขื่อนกันอย่างนี้), ของ
Lewis Browne.

เลวียรวิกเสต

โอดะวิฬ

พ. ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

๑ ลัทธิพราหมณ์

ประเทศอินเดียแต่เดิมมา, ครึ่งเมืองไม่
เกิดศาสนาหลัก ๆ อย่างเขยวั้น, ย่อมเป็น
ที่อยู่ของมนุษย์ผิวเนื้อดำ เขยวั้น. มนุษย์
จำพวกนี้ จะเป็นเจ้าของ ดิน ชาวพื้นเมือง
อินเดียมาแต่เดิม หรือว่าอพยพมาจากทอน
ก็ทราบให้แน่นอนไม่ได้, และจะถือศาสนา
อะไร ก็ทราบอีกไม่ได้เหมือนกัน นอกจาก
จะรวม ๆ ว่านับถือผีสังเขกเขา เขาไปตาม
ลักษณะ และ ลัทธิ วิถี ของ ชนชาติ ที่ ยังอยู่ใน
ประเภทเขยวั้น. กล่าวถึงก่อนมานั้น จนถึง
สมัยราชสหัสหรือห้าพันปีล่วงมานั้น มีมนุษย์อีก
ชาติหนึ่ง ผิวเนื้อขาว เขยวั้น โกง เขยวั้นไปตั้ง
ภูมิลำเนาใน ประเทศ อินเดีย ทาง ทิศ ตะวันตก
เฉียงเหนือ คือ ในลุ่มน้ำสินธุ ซึ่งเรียกว่า
แคว้นปัญจาบในปัจุบัน. ชาติผิวขาวพวกนี้
นักปราชญ์ให้ชื่อว่า อริยกระ; และว่าเขยวั้น
อินเดีย เปอรเซีย และฝรั่ง บางชาติก็สืบสายมา
จากชาติอริยกระนี้ เพราะเค้าเงื่อนในภาษา
ที่เขยวั้นกันนั้นว่า มีหลักอย่างเขยวั้น. แต่
ต้องเข้าใจว่า เขยวั้นอาจเป็นญาติกันก็จริง ครั้น
มาใน ปัจุบันนี้ คงเหลือ อยู่ที่เป็นญาติกัน ก็แต่
หลักภาษา ส่วนอย่างอื่นคงไม่เป็นญาติกัน
แล้ว, เพราะชาตินี้จะสมกับชาตินี้ ชาตินี้

จะสมกับชาตินี้ นั้น จนหมดเค้าที่จะถือว่าเป็น
พี่น้องชาติเขยวั้นกันได้.

ชาติอริยกระนั้นเดิมอยู่ที่ไหน แล้วแยกย้าย
กันไปอยู่ดินไรบ้าง เมื่อมากความเห็น ก็มี
คนสันนิษฐาน แยกแยกกันต่าง ๆ ยุติ
อย่างไรยังไม่ได้. ส่วนที่ยกเข้ามาในลุ่มน้ำ
สินธุ มีหลักฐานพออนุมานได้ว่า
พวกนี้กระและเลี้ยงปศุสัตว์ มีความเขยวั้นอยู่
เพียงประดังชีพ ตกในเขตที่ขังไม่เจริญ
พอที่จะเรียกว่า อารยธรรมในปัจุบันนี้ได้, แต่
ว่า คงมีความเจริญ ถือว่าชาติผิวดำ เขยวั้น
ซึ่งเป็นเจ้าของดินเดิมอยู่บ้าง. เมื่อยกเข้ามา
หาภูมิลำเนาใหม่ ๆ คงจะได้มีการสู้รบชิงแค้น
กับชาติเจ้าของดิน ซึ่งชาติอริยกระจะชื่อว่า
ทศีย. พวกทศียสู้ไม่ไหวก็ถอยหนีไป;
ที่หนีไม่รอด, คงตกเป็นพวกที่ยอมให้ชาติ
อริยกระใช้เป็นอย่างปศุสัตว์. และคำว่าทาส
ก็คงออกมาจากคำว่า ทศียนี้
คราวนี้ ว่าถึง ลัทธิ ศาสนา ที่ ชาติอริยกระ
นับถือกันในครั้งนั้น ได้ความว่า มีการบูชา
สิ่งเวทย์ประเวทย์ญาณจำพวกหนึ่ง ให้ชื่อว่า
เทวะหรือเทวคา มีจำนวนอยู่มากมาย; แต่
ที่สำคัญ คือ จำพวกเทวคา สามสิบสามองค์
(ตัวทศเทพ). การบูชาสามัคคีด้วยน้ำตาลเมา

เสวียรโกเศศ, นาคะประทีป

มิกุล

ชนะกหนึ่งเรียกว่าน้ำโสม วางไว้นที่ปลูก
ด้วยฟาง. เห็น น้ำระลอกไว้ว่า ลทธิของชาติ
อริยะ ก็เป็นชนะนิตยลิต ฝั่ง เทวาทันเอง ;
แต่ว่าเขยิบสูงขึ้นไป. เพราะสมัยดั้งเดิม

มนุญ ทวีไป นิตยลิต ย่า เขา หุบ ห้วย เทว ชาร
ตลอดจนเงวเขยวชวร ก่อนหินก่อนกิน ๑ ล ๑
อันมีอยู่ตามพนโลก ถิ่นว่ามีวิญญานสิง
อยู่ทั้งนั้น อาจให้ทำให้ร้ายแก่มนุญโก.

เป็นชนะนิตยลิต ในการนิตยลิตของมนุญก็ยังไม่
มีความเจริญพอ. แต่ชนะนิตยลิตของมนุญนิตยลิต
ที่ว่าเขยิบสูงขึ้นไปนั้น คือ นิตยลิตธรรมชาติ
ที่เห็นสูงขึ้นไป เช่น พระอาทิตย์ พระจันทร์
ท้องฟ้าอากาศและดินน้ำลมไฟเหล่านี้ ว่ามี
วิญญาน หรือ มี ตัว ตน ปกครอง เป็น เจ้า ของ
ทางพวก.

บรรดาเทวาทาประจำธรรมชาติดังกล่าวมา
ข้างต้น ที่สำคัญ คือ พระอินทร์ เป็นใหญ่
ในท้องฟ้า. ตามลักษณะที่พรรณนาแสดงว่า
เป็นนกกเลงขมาชอบสวैयाแก่น้ำโสม ชอบชวค
อ้างคูปโต ก่อเรื่องเกราะกระวานอยู่เสมอ.
และเพราะเหตุดังนี้ ที่ให้สมญาพระอินทร์ว่า
สุรวธิก แปลว่าเป็นใหญ่ในหมู่สุระ ถิ่นน้ำจะ
หมายความว่า เป็นหัวโจกพวกขมาได้บ้าง
ถวมมี ? เทวาทาที่ชาติอริยะนิตยลิต คงจะ

เป็นของชาติอริยะมีมาแต่เดิมบ้าง ก่อนที่
ยกเข้ามาอยู่ในอินเดีย, และที่มาเกิดเพิ่มขึ้น
เมื่อเข้ามาอยู่ในอินเดียแล้วก็คงมี. และ
ต่างหมู่ต่างเหล่า ก็คงมีเทวาทาที่นิตยลิตนั้น
โดยละเพาะ ๆ ครั้นเมื่อมารวมหมู่เหล่า
กันเข้า จึงขึ้นเป็นก๊กใหญ่แล้ว, คงทำการ
สามัคคี รวบรวมเทวาทาที่นิตยลิตนั้น ๆ เข้าเป็น
สมาคมเกิดพวก.

วิธีประจบเทวาทา ในชั้นเดิมคงไม่มีกำหนด
กฎเกณฑ์อะไรในก๊ก ะทำกันอย่างง่าย ๆ
หน้าที่ทำพิธีบูชา ตกแก่ผู้เป็นหัวหน้าใน
ครอบครัวหรือตระกูล. สถานที่สุดก็สัก
สำหรับทำพิธี ที่ เรียกว่า เทวสถาน ก็ยังไม่มี,
นักจะทำพิธีที่ใดก็ได้. แต่ความนึกความ
หวังของมนุญย่อมมีสูงขึ้นเสมอ, เพราะ
ฉะนั้น เพื่อยังการบูชาหรือจะเรียกว่า ประย
กก็ได้ ให้ เป็นที่สยใจเทวาทาและแน่นอนยิ่งขึ้น,
จึงเกิดกฎเกณฑ์ในการบูชาเป็นพิธี มีขึ้นซึ่ง,
ยิ่งมากความนึก ความเห็น ก็ยอชยขึ้นชยขึ้น
โดยลำดับ. ธรรมภาคนเรา ะนิตยลิตอะไร
เพียงไหนก็ตาม แต่จะถึงจนเล็กกินอาหาร
เสือกก็เคียวหาได้ไม่ ต้องทำมาหากินเลี้ยงลูก
เลี้ยงเมีย ไม่มีเวลากำหนดกิจทำข้อจากกิจ
สำหรับทำพิธีให้บริบูรณ์; จึงเกิดมีผู้เชยว

พ. ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

ชาวนการบูชาเรียกว่า พวกพราหมณ์ เป็นพวกที่ชาวฮินดูมาแต่เดิมแล้ว ไม่ต้องกังวลถึงการทำกิน ใช้เวลาไปในการกำหนดการของคัมภีร์ ทั้งข้อใหญ่ ใจความ และกระบวนเกร็ด. เพราะฉะนั้น ถ้าไม่อาศัยพวกพราหมณ์ พิธีนั้นจะถูกต้องครบถ้วนตามงานของการไม่ได้เลย, เทวภาวะไม่พอใจเป็นอันขาด, เมื่อไม่มีบริสุทธิเสียแล้ว ก็หมดความศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ผลสมความปรารถนาไม่. ครั้นพวกพราหมณ์มีโอกาสนั่งคิดนอนคิดแต่เรื่องลัทธิ ก็ยอมแก้ไขแทรกเสริมเติมพิธีให้วิเศษพิสดาร; จนชาวฮินดูหมดความรู้ความสามารถ ไม่ทราบว่าจะพิธีพราหมณ์ทำให้ระลอกหรือฝึกประการไร, แต่โดยความเชื่อถือ อย่างแน่นแฟ้น เลยเห็นเป็น ศักดิ์สิทธิ์หมด. ครั้น พวกพราหมณ์ผูกขาดในเรื่องทำพิธี ใกล้เคียงเกือบ. เกิดมีการวิวาทวิวาทกันสำหรับผู้ที่ทำพิธีว่ากล่าวเขาเสกหน้าแทนบูชา เพื่ออธิษฐานให้ลูกให้ลูกให้ และผูกมัดให้แน่นนอนเพื่อประสิทธิ์ผล. คำว่าท้าวท้าวเรื่องเหล่านี้คงเหลือสืบทอดมาทุกวันนี้ คือ คัมภีร์พระเวท. เวท แปลว่า วิชชาหรือความรู้นั่นเอง, แต่ในครั้งนั้น เขาหมายความว่าความเพียรความรู้จักที่จะขอให้เทวาคู่มือของช่วยเหลือเท่านั้น. ที่จริง

คัมภีร์พระเวทก็ให้ความรู้แก่คนรุ่นหลังไม่น้อยเหมือนกัน เพราะที่เราจะรู้เรื่องความเป็นไปของชาติอารยยะแต่เก่าก่อนได้ ก็ด้วยอาศัยอนุমানตามเค้าความที่มีอยู่ในคัมภีร์พระเวท. ในจำพวกคำรับพระเวท นั้นว่ามีด้วยกันกว่าร้อยคัมภีร์ แต่ว่าไม่มีใครอ่านออก เพราะเป็นของมนานหลายพันปีมาแล้ว, แม้แต่นักปราชญ์มีความรู้แตกฉาน ก็ยังเพียรอ่านไม่ได้ตลอดปลอดโปร่งไปทีเดียว. คำรับพระเวท ที่ว่า เก่าที่สุด และ เหลือ สืบมา ชื่อว่าฤคเวท ซึ่งมีกถาสรรเสริญเทวาทอยู่ถึงพันบท และมีอายุเก่าแก่ออยู่ในราวเกือบสี่พันปี.

คัมภีร์พระเวท คาคณะเนวาระมีขึ้นเมื่อชาติอารยยะ ยก เข้ามา อยู่ใน ลุ่มน้ำสินธุ แล้ว. ครั้นล่วงต่อมาเห็นจะนับด้วยร้อยปี จะเป็นเพราะมีผู้คนพลเมืองมากขึ้น ที่ทางสำหรับทำมาหากินติดขัดขัดสนกันแคบเข้า ไม่สะดวกสบายเหมือนแต่ก่อน, ชาติอารยยะหลายเหล่าด้วยกัน จึงอพยพลง มา ทาง ครั้นออกเฉียงใต้ จนถึงลุ่มแม่น้ำคงคา แล้วตั้งภูมิลำเนาลง. คราวนี้เกิดมีอารยธรรมอย่างใหม่ กล่าวคือ ความเป็นไป ของชาติอารยยะแปรผันเปลี่ยนแปลงลักษณะความเป็นอยู่ ให้เข้ากับลักษณะแห่งภูมิประเทศ, มีการเกี่ยกันแย่งสรวง

เสฐียรโกเศศ, นาคะประทีป

มิกุน

ขึ้นส่วนชาตินั้น. เพราะชาติอริยกะเมื่อ
ยกเข้ามาอยู่ในลุ่มน้ำคงคาใหม่ ๆ คงมี
จำนวนน้อยกว่าชาติเจ้าของเดิมแล้ว; ถ้าไม่
จัดการป้องกันเสียแต่คนมี, ชาตินี้เสื่อมศูนย์
ไปได้เพราะกุลสัมพันธ์ ทำให้กลายตัว. แต่
การห้าม, ถ้าไม่ตั้งเป็นกฎข้อบังคับอย่าง
ลัทธิศาสนา, ก็ไม่ค่อยศักดิ์สิทธิ์อะไร. ชาติ
อริยกะจึงคิดทำกำแพงกันชาติ คือ ตั้งกฎ
ในศาสนาแบ่งชนชั้นขึ้น เรียกว่า วรณะ ซึ่ง
แปลว่าผิวเนื้อนั่นเอง. คือ มีข้อห้ามไว้ว่า
พวกผิวขาวต้องเกี่ยวข้องกับในทางกุลสัมพันธ์
แต่พวกผิวขาว, พวกผิวดำต้องอยู่ในละแวก
พวกผิวดำ: จะเคล้าคลอประปนเป็นอันควาน
ว่านเครือกันไม่ได้, เพราะลัทธิศาสนาห้าม.
แต่ที่จริงการเกี่ยวกันด้วยอิน จะสำเร็จผล
สมหวังที่เกี่ยวข้องทำให้: มีพะยานอยู่ทว่า
อินเกี่ยวในขั้วนั้น มิใช่ว่าจะมีผิวขาวเสมอ
ไป. แต่ถึงจะไม่เป็นผลในคานนี้, ก็ได้ผล
ขึ้นอีกด้านหนึ่ง คือ เกิดมีการแบ่งชาติย่อย
ขึ้นกันขึ้นเองในพวกผิวขาวด้วยกัน กลาย
เป็นถือว่า เป็นพวกพราหมณ์ เป็นพวก
กษัตริย์ เป็นพวกชาวนา และโน้นเป็น
พวกทาสทำงานหนัก. และเป็นธรรมมากอีก
ประการหนึ่ง ที่พวกพราหมณ์จะต้องอยู่เหนือ

พวกอื่น; เพราะทว่าโค หน้าที่เช่นพลีเทวคา
ยังตกแก่พวกพราหมณ์เป็นผู้ผูกขาด, ทว่านั้น
พวกพราหมณ์ ก็ต้องเป็นต้นยึดถือกฎของ
ประชาชนพวกอื่น; แม้แต่พวกที่เข่นเจ้านาย
ก็ต้องยอม ลดชั้น วรณะให้แก่ พราหมณ์.

เมื่อพวก พราหมณ์ มีวาสนาลอยเด่น ด้วย
เหตุดังกล่าวแล้ว, ก็มีโอกาสร่ำรวยลาภสักการ
อันหลั่งมาแต่ทิศานุทิศ. เพราะถ้าจะเช่นพลี
บูชาเทวคา พวกพราหมณ์จะต้องแย่งสรร
ขึ้นส่วนในทรัพย์ที่นำมาบูชาเป็นทักษิณา (ค่า
กำนัล) ตามธรรมเนียม. เมื่อมีสิ่งสมบูรณ
แล้ว, โอกาสแห่งอำนาจย่อมมีมากขึ้น.
เพราะฉะนั้น ถัดต่อมา พวกพราหมณ์จึงไม่
หันไปไหน ไต่เต้าใหญ่ มีอำนาจเพียงเห็นอมนุษย์
พวกอื่น เท่านั้น, ยิ่งหาทางให้อยู่เหนือ
เทวคาด้วยเสียซ้ำ. และถึงมีความมุ่งหมาย
คือ ยกเอาเรื่องลัทธิพิธีขึ้นเป็นเครื่องข่ม แล้ว
ว่าโลกทั้งหลาย จะเกิดมีขึ้นได้และทรงอยู่
ได้ก็ด้วยอำนาจการเช่นสร้างเป็นขั้วนี้, แม้
แต่เทวคาเอง ก็ต้องอาศัย การพลี ในโอกาส
เช่นเดียวกัน. ถ้าพวกพราหมณ์ไม่ช่วย
ทำการเช่นพลีให้, พระอาทิตย์ก็จะไม่ส่องโลก
หรืออะไร ๆ ในทำนองนี้. แล้วพวกพราหมณ์
ก็ยกตนขึ้นอยู่เหนือจักรวาล. อธิบายเหตุว่า

พ.ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

โลกทั้งหมดย่อมอยู่ในอำนาจเทวดา, แต่เทวดาทุกองค์อยู่ในอำนาจแห่งมนตร์, ก็และมนตร์นั้นอยู่ในอำนาจแห่งพรหมณ์. พรหมณ์จึงต้องเป็นเทวดาแห่งชนทั้งหลาย. ในที่สุดเทวดาหา เช่น ที่ ข้ายาง เกรง ขาม แก่ มนุษย์เหมือนก่อนไม่. หน้าที่ซึ่งมนุษย์จะต้องกลักรังก็คือ พรหมณ์เท่านั้น. พรหมณ์ว่าอะไรย่อมเป็นประกาศิต, ทั้งคำปใดซึ่งที่ จนถึงพระนารายณ์ ผู้เป็นเจ้าองค์หนึ่งยังถูกพรหมณ์คำปให้เป็นไป.

อันที่จริง ลัทธิอย่างที่ว่านั้น จะรุ่งเรืองอยู่ไม่ได้ตลอดไป. เพราะประชาชนหม่มาก, เมื่อเห็นว่า การ แสวง หา ความคุ้มครอง จากเทวดาโดยต้องอาศัยพรหมณ์ เสียค่าธรรมเนียมเป็นก่านลสันเปลืองมากนัก, ก็หันไปหา ความคุ้มครอง จาก ที่ จะ เสีย ค่าก่านลถูกกว่า คือ กลัไปเช่นบูชาพวกภูตผี ซึ่งไม่ใช่เป็นของหาได้ยากเลย ทั้งมีมาแต่เดิมแล้ว หรือว่าเป็นของชาวดินเดิมขดกันอยู่แล้วเป็นพัน ถ้าต้องการจะเช่นสรวงบูชาขอความคุ้มครองก็ รวอพนเอาขามาถือถืออย่างสนิทใจเหมือนกัน. กาลต่อมา ถึงว่าขอขอลัทธิที่พรหมณ์ เป็น ผู้ตั้งวางกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นไว้เอง ก็ยังทำให้พวกเขี้ยวกันซัดจะ

สงสัยว่า เป็นการถูกต้องของจริงหรือไม่; คงจะเห็นแก่ความชอบใจ ตามข้อความในคัมภีร์จำพวกที่เรียกว่า พรหมณะ ซึ่งพวกพรหมณ์จัดทำขึ้นไว้. แต่ถึงจะสงสัยอย่างไรก็ไม่กล้าแสดงออกมาอย่างเปิดเผย เพราะจะเป็นการทำลายอำนาจ และลางสักการ ของตนเอง. คิดมีอยู่ว่า ถ้ามนุษย์สิ้นความเชื่อถือแล้ว แต่ไม่กล้าพอที่จะประกาศออกมา, ก็คงหาอุบายแก้ไขขยาย ข้อความในลัทธิเสียใหม่, พอประพิ้งไม่ให้ชักค่อความที่รู้สึกจริงใจ. เพราะฉะนั้น พวกพรหมณ์จึงแปลความในลัทธิพิศทำให้เป็นไปในทางที่ ว่า เป็น ข้อ ความ เปรียบ เทียบ เพื่อปลุกฝังศรัทธาไว้เช่นหนึ่งเท่านั้น ใช่ว่าจะเป็นจริงอย่างที่ว่าที่หากหาไม่. การแปลความเสียใหม่ดังนี้ เท่ากับสับค่อลัทธิศาสนา ที่เริ่มจะมีสงสัย รังเกียจ เสื่อมความเชื่อ อยู่แล้วให้คงอยู่ต่อไปได้. เหตุนี้ คัมภีร์พรหมณะของพวกพรหมณ์ ซึ่งกล่าวอรรดาธิบายโดยนัยข้างต้นจึงเป็นเสมือนเชือกเส้นใหญ่ ที่เหนี่ยวลัทธิของตนไว้ มิให้จมลงใน ปลัก คือ ความสงสัยได้.

ถึงแม้ว่าเชือกที่รั้งไว้เช่นนี้ จะเป็นชนิดที่เหนียวและมีขนาดใหญ่ก็จริง, แต่ยังไม่พอแก่

เสรียวโกเศศ, นาคะประทีป

มิกุณ

ที่ระวีความรูสึกจริงใจของคนเองไว้ได้ คง
มีแต่ระวี ร่มกึ่ง ลงไป ใน ปลัก ความลึงเล ทุกทัก.
ร่มลง ๆ จนลงพินดินคาน คือ ความเหี่ยวคนใจ.

ทุกกล่าวมานั้น เป็นทำนองเปรียบเทียบข้อม
ค้อม, ถ้าจะพอกันตรงไปตรงมา ก็แปลว่า
ลทธิ ศาสนา ที่ พวกรพราหมณ์วาง กำหนดกฎ
เกณฑ์จางไว้มากมายจนล้นเหลือ จะทำพอ
แต่ ละคราว ก็ ต้อง สิ้น เปลือง คำ ใช้อย่าง แก่
พราหมณ์มาก เสียยับเยิน. ประชาชน
ทนไม่ไหวก็หันไปนับถือลัทธิของเกิม. ส่วน
พวกรพราหมณ์เอง ก็เริ่มระแวงลัทธิศาสนาของ
ตนเหมือนกัน, เฝยระแวกไขด้วยวิสัยแปลความ
เสียใหม่เพียงไร ก็ไม่ชาวจากความสงสัยได้
ยิ่งพินคียงสงสัยหนาแน่นขึ้น. ในที่สุดหมก
กำลังให้ระณียลลัทธิพระเวทได้คือไป, ยังเกิด
ความคึกอย่างอื่น ซึ่งทำให้ใจเหี่ยวหู่เป็น
ฮารมณ, แต่จะเป็นลัทธิคึกอย่างใหม่ แทน
ศาสนาพระเวทของเก่า ซึ่งกำลังจะเสื่อมไป.

อะไรเป็นเหตุให้ชาติอริยะภะมีความคึกเป็น
ไปเช่นนั้น ? เห็นจะเพราะภูมิประเทศ และ
ลักษณะอาการภายนอกเป็นปัจจัย. กล่าวคือ
ตั้งแต่ชาติอริยะภะยกออกจากลุ่มน้ำสินธุ เข้า
มาตั้งภูมิลำเนาในลุ่มน้ำคงคา, กินฟ้าอากาศ
ก็ชุ่มชื้นและร้อนแรงกล้าด้วยแดดเผา ผิดกว่า

ดินเดิมมากนัก. ทั้งกฎข้อห้ามที่เกียจกัน
ไม่ให้ชาติลัทธิเก่าเข้ามาปนเป็นอันสัมพันธ์ ก็ไม่
สำเร็จผล, เพราะเกิดมีการผสมกันจนตาม
ความสะดวกเป็นต้น ที่ละเล็กละน้อยเรื่อยมา;
จนที่ลัทธิชาติอริยะภะผิวขาว กลายเป็นผิวคล้ำ
ขึ้น. ถึงตอนนั้นชาติอริยะภะในอินเดียกลายเป็น
พวกที่มีเชื้อใหม่ คือ ที่เรียกกันว่า อินดู ใน
ปัจจุบัน. ความที่ชาติอริยะภะยังเกิดความ
เหี่ยวหู่ใจ แล้วเกิดเป็นลัทธิศาสนาขึ้นนั้น มี
แรงอยู่ในคัมภีร์ประเภทหนึ่งเรียกว่า อูปนิษัต,
เกิดมีขึ้นครั้งแรกก่อนพุทธกาลราวสองร้อยปี.
ลัทธิอูปนิษัต มีอยู่ว่า สิ่งทั้งหลายไม่เป็นของ
เที่ยง ไม่มีแก่นสารความจริง, เพราะฉะนั้น
เทวดาก็ ลัทธิพอกก็ ซึ่งมีลัทธิความคัมภีร์
พระเวทของเก่า ก็เป็นอันเหลว ๆ ทั้งนั้น.
สิ่งทั้งหลายเที่ยง ก็คือ พรหมณ์ ซึ่งเป็นตน
หรืออาคัมมัน ทรงความเป็นหนึ่ง เป็นความ
แน่นอน หาเชกคัมภีร์ได้ ไม่มีเป็นคัวตน และ
ก็ไม่มีเป็นสิ่งที่อาภะอธิบายได้. การงานหรือ
กรรมทั้งหลายก็ ศัพทหรือลัทธิคัมภีร์ก็ ตลอดจน
จนสรรพสัตว์และเทวดาก็ ล้วนเป็นลักษณะ
อาการภายนอกของ พรหมณ์ ปรากฏให้เห็นชั่ว
ขณะเท่านั้น. เหตุนี้ มนุษย์จึงความเป็น
สุขสงายเป็นเชกคัมภีร์ได้ก็แก่ทางคึกขว คือ

พ.ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

จะต้องทำตนให้ศรัทธา เพื่อเข้าไปรวมอยู่ในพรหมัน ซึ่งเป็นแห่งของสิ่งทั้งหมดย ไม่กลับคืนมาเป็นตัวตนอีก.

ก็การคิดในทำนองเช่นนั้น ไม่ใช่เป็นของแปลก หรือเป็นสิ่งใหม่. นักคิดชาวทิเบต ๗ นอกจากชาวฮินดู ก็เคยคิดคล้าย ๆ อย่างนี้ มีมาแล้วไม่น้อย. คือเห็นว่าโลกนี้ ล้วนเป็นทุกข์ เป็นมายา, ทำให้หลงใหลใฝ่ฝันเห็นผิด ๆ ไปเอง หากความจริง ความสุข ความเที่ยงแท้ ไม่ได้. และบุคคลจะบรรลุมรรคผลหลุดพ้นทุกข์ได้ ก็ต้องอาศัยให้ไปอยู่ในภพอื่น, คือ หวังเอาความสุขในโลกหน้าหรือชาติหน้า ไม่ใช่ในโลกนี้ ชาตินี้. แต่ความคิดเช่นนี้ ชาวฮินดูก็วิเศษออกไปอีก. ตามธรรมดาบุคคลทั่วไปย่อมมีทิฐิ ความคิดเรื่องความหลุดพ้น อยู่ที่ที่มีความหวังว่าความตายนั้นแหละ เป็นประตูสำหรับเบิกให้ตนเข้าไปสู่ความหลุดพ้น, เพราะความที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ล้วนเป็นความหลงใหลไม่ไถ่เรื่องทั้งนั้น. ชีวิตที่แท้จริง ก็คือตายไปอยู่ในโลกอื่น ที่ดีกว่าโลกนี้ ไต่แก่วรรคฐานบรรพต หรืออะไรในเทือกนั้น แล้วแต่จะคิดนึกให้ชื่อ. แต่ว่าตามความคิดของชาวฮินดูไม่มีความหวังในความหลุดพ้น อย่างง่าย

คายเหมือนช้างคน: เห็นว่าความตายยังไม่เป็นการเบิกทางไปสู่ ความหลุดพ้นได้ทีเดียว, เพราะตายแล้วก็ต้องไปเกิดใหม่ และก็คงมีทุกข์ทรมานต่อไปอย่างที่เกิดอยู่บัดนี้ วนเวียนเปลี่ยนกันไป: เกิดแล้วตายๆ แล้วก็ไปเกิดอีก. บางคราวตายไปแล้ว วิญญาณ แม้จะสู่โลกอื่น ก็ได้รับความสุข, แต่ครั้นแล้วก็ระลึกลับตกลงมารับทุกข์ทรมานใหม่. เปรียบเหมือนลูกโป่งที่ถือโอแกส ทำให้ลอยขึ้นไปได้; แต่พอส่งกำลังที่ถือไว้ กลับยักตกลงมาอีก. ฉะนั้นก็ถ้ามนุษย์ที่ตายไป จะต้องอาศัยกรรม คือการงานที่ทำเอาไว้ เป็นเครื่องแต่งตั้งให้ไปเกิดในทางที่ดี มีสุข หรือในทางร้ายมีทุกข์, แล้วแต่กรรมที่กรรมชั่วที่ก่อไว้ เป็นตัวการช่วยประคับประคองแต่งตั้ง, จึงยังไม่หลุดพ้นจากความเกิด ความตายไปได้.

ก็เมื่อต้อง วนเกิด เวียนตาย อย่างนี้ จะมีทางหนีได้พ้นจริง ๆ เห็นว่าทางเดียว คือหาทางเข้าไปอยู่รวมเสียใน พรหมัน. ถ้าบุคคลสามารถทำลายความเป็นอยู่แห่งตน จนไม่เกิดมีตนขึ้นได้อีก, ก็จะได้สิ้นความเกิด บรรลุมรรคผลหลุดพ้น เข้ารวมอยู่ในพรหมัน เรียกว่า ถึงนิรวาด. นิรวาดไม่ใช่สถานที่เป็นแต่ลักษณะอาการแห่งใจ. เหตุนี้ผู้จะ

เลวร้ายโรคศ, นาคะประทีป

มิถุน

บรรลุได้ ก็ต้องอาศัยใจเท่านั้น: ะอาศัย
อย่างอื่นไม่ได้. เพียงแต่ประกอบกิจการงาน
จะเป็นทาง สุกติ หรือ ทุกคติก็ตาม, ไม่เป็น
เครื่องช่วยให้ไปสู่ nirvana ได้ แม้จะให้เทวดา
เองมาช่วยก็ไม่ได. เพราะในคัมภีร์อุปนิยท
กล่าวไว้แจ่มแจ้งว่า “ผู้ใดรู้ชัดถึงนว่า ‘เราคือ
พรหมณ์,’ ผู้นั้นก็คือ พรหมณ์. แม้เทวดาก็
ไม่มีอำนาจจะครอบงำคน ซึ่งเห็นแจ้งเช่นนั้นได้
เพราะเขาเป็นอาคมินเสียแล้ว.” เพราะฉะนั้น
ความ ที่ กะธอ รอรัน ขวนขวาย อยากรได้ บัณฑิต
หรือปฏิบัติตามหลักทศพิธ ึงไม่เป็นเครื่อง
ยังความมีชัยให้ใดแก่คน ที่ หวังจะรับความสุข
แห่ง nirvana. เพราะความกะธอ รอรัน ขวนขวาย
ก็คือ ความอยาก ความกั่นรณ นั้นเอง. ความ
อยาก ความ กั่นรณ ก็ เป็น มูล แห่ง ความ หลง
ความเข้าใจผิดทั้งสิ้น. ถ้าความอยากยังมีอยู่
แม้แค่น้อย ก็ทำให้มีความเกิดใหม่ ไม่หลุด
พ้นเลยไปไม่ได้ ไม่พ้นทุกข์. เปรียบเหมือน
แสงไฟ แม้ริบหรี่จะคงมีอยู่แต่ ก็อาจเป็น
เชื้อให้เกิดอาการลุกไหม้โรงเรือนได้. เพราะ
ฉะนั้น จึงต้องตัดตนคือ คือ ทำลายความอยาก
เสียให้สิ้นเชื้อ. เมื่อหมดความอยากในตน
ว่ายังเป็นตนของกณอยู่ ก็เกิดขาดแล้ว, ก็
จะถึงซึ่งความศูนย์เขาไปรวมอยู่ในพรหมณ์ ไม่

มาเกิดอีก. แต่ธรรมะในเรื่องทำตนให้ศูนย์
แม้จะเย็นย่ำใจสำคัญใน หลักศาสนา ของชาว
อินท ที่รู้จักทั่ว สืบมาจนถึงทุกวันนี้ คงสองพัน
หกร้อยมาแล้วก็, แต่เป็นธรรมะที่ประชา
ชนชั้นสามัญซึ่มซาบได้ยาก เพราะใคร ๆ ก็
เสียดายไม่อยากจะศูนย์; จะมีผู้พึงใจเห็นแจ้ง
ลงไปได้ ก็แต่ผู้เป็นปราชญ์. เพราะฉะนั้น
ความอยากในที่จะตัดความอยากนี้ จึงเป็นท
นิยัมปฏิบัติกันแต่ในหมู่สาธุชนชั้นสูง. และ
เกิดมีการทำเพื่ญพรท เพื่อตัดความอยากจน
ทุกแห่งแห่งที่. ได้มีผู้ละถิ่นเคศสถานออก
ไปอยู่ในป่าอย่าง ขนเขาย่าง ห่างไกลจากคน
จอแจ, ประพฤติกินเป็นอุยซ์ไฟ เพื่อหา
ทางทำลายเสียซึ่งความอยาก ซึ่งเป็นพณปกติ
ของสามัญชนให้หมดสิ้นไป; ยังถึงกับ
ฆ่าเพื่ญตนทรมานกายกันต่าง ๆ ล้วนมีความ
กระหาย อย่างยิ่ง ใน ที่ จะ ตัด ความ กระหาย
นั้นเอง.

ความเกิดมีผู้ประกาศหลักศาสนาใหม่
ผิดแปลกไปจากทณยมนัยดึกกัน. ศาสนาใหม่นี้
คือ—

๒๒ ศาสนาชินะ

เมื่อเกิดมีคึกคักเพื่ญพรทจนแพร่หลายใน
อินเดียน ต่างคนต่างหาความหลุดพ้นด้วย

พ.ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

ตนเอง, ก็เป็นการแน่นอนขึ้นอย่างหนึ่ง ว่า
คติอย่างนี้ย่อมทำให้เกิดเจาลัทธิต่าง ๆ ขึ้นไ
ง่าย. เพราะเมื่อยุคตลอดทั้งความเป็นอยู่
ตามปกติแห่งตน ออกจากหมู่คณะไปอยู่
โดดเดี่ยวตามลำพังเสียในป่าหรือในที่ห่างไกล
จากบ้านเมืองที่จอแจ, ก็ย่อมจะมี ความ
ประพฤติกและความคิดเห็นในคตินศาสนา ผิด
แปลกไปจากมหาชนซึ่งเขานับถือกัน. ด้วย
เหตุว่ายุคสมัยนั้น ๆ ผู้ก็มองดูความเป็นไปแห่ง
โลก ด้วยถือคนเป็นทั้ง เพราะอยู่แต่ลำพัง,
แล้วก็อนุมานการตามแนวนั้น. เหตุนี้ การที่
มีคตินำเพนุพรคติน, ก็ต้องมี การเปลี่ยนแปลง
ในลัทธิศาสนาเกิดขึ้นด้วย เป็นเจาตามตัวกัน
มา. ประเทศอินเดียใน สมัยราวพุทธกาล
หรือเห็นอนขึ้นไปยังเล็กน้อย จึงได้เกิดมลทธิ
ต่าง ๆ แยกออกจากลัทธิพราหมณ์ มีผู้
ประกาศคนเป็นเจาลัทธิใหม่ หรือองค์ลัทธิ
ใหม่, เกิดเป็นหมู่เป็นนิกายขึ้น. บางลัทธิเกิด
ขึ้นแทบจะว่าไม่ทันข้ามวัน ก็ขึ้นสืบไป, บาง
ลัทธิมีผู้นับมีขึ้นก็ มีอายุยืนยาว นานไปหน่อย
แล้วกลืนเล็กไป. แต่ทว่าอย่างชนเชื้อเสียง
มาทุกวงนศาสนาหนึ่ง คือศาสนาฮินดู.

ผู้ศาสนา เป็นเชื้อเจ้า ช่อ มหาวีระ. เมื่อ
หนุ่มในอายุราวสามสิบปี ยธิบรรณด้วยความ

สุขสันตสุขสบายตามวิสัยแห่งผู้เป็นเจ้านายอินเดีย
ในสมัยนั้น. ครั้นแล้วละความสุขเหล่านั้นเสีย
ในทันทีทันใด ไปประพฤติพรหมจรรย์ ถึงกับ
ตั้งอธิษฐานไว้ว่า “เราจักละเลวร่างกาย
เสียสองปี” คือแปลว่าละไม่อาศัยในความ
สวยงาม และ ความสบาย แห่งร่างกาย ค่อยไป.
ไต่ละทิ้งเครื่องนุ่งห่มทั้งาม ๆ เสีย, ถอนทิ้ง
ผมทิ้งเสียทั้งทำมือ, แล้วก็ไปอยู่ในป่า,
บำเพ็ญพรต ทรมาณกาย อย่างระหคอกทนได้
ถึงเสียสองปี, ก็บรรลุนิราอา. นับแต่นั้นมา
พระมหาวีระได้ชื่อว่า ชินะ คือ ผู้ชนะ, เพราะ
ได้ชนะแล้วต่อความกระหาย ทะลุปรุโปร่ง
ตลอดไป ยิ่งกว่าคนทั้งหลาย. เมื่อสำเร็จ
ความชนะแล้ว พระมหาวีระ ก็ออกจากพิ
วิเวก ไปประกาศศาสนาฮินดู แก่มหาชน
ที่อยู่ในลุ่มน้ำแม่น้ำคงคา.

พระมหาวีระเชื่อว่า ไก่กัสรู้เป็นชินะขึ้น
ด้วยตนเอง ไม่ได้อาศัยเทวคาหรือพราหมณ์
ช่วย. แท้จริง พระมหาวีระไม่เชื่อในเรื่อง
เทวคา, เมื่อเห็นใครสวดช้อนวอนเทวคา ก็
มักทักว่า “ดูก่อนมนุษย์, ตัวท่านก็เคยสหาย
แก่ตัวท่านเอง, ไฉนจึงปรารถนาหาสหาย
อื่นไปจากตัวท่าน?” ส่วนพระเวท และเรื่อง
กฎข้อห้ามในการแบ่งชันวรรณะ พระมหาวีระ

เสฐียรโกเศศ, นาคะประทีป

มิดุน

ก็เคยเห็นว่าเหลวไหล. สิ่ง^๑ที่พระมหาวีระเชอ
แนวแน่มืออยู่อย่างเดียว คือ ^๒ตั้งความเพียรทำ-
ลายภพเสียให้คน^๓อื่นอย่างเด็กซาก, ทำลาย
ความกระหายทุกอย่างเสีย อย่าให้เหลือเชื่อ
อยู่ได้, ยกเว้นแต่ความกระหายในที่จะคัก
ความกระหายเท่านั้น. และไ้กว้างกำหนดไว้
ให้^๔ผู้เป็นสาวกพึงปฏิบัติ คือ ห้ามแยกแยกพิ
สัค^๕ และตั้งการความเป็นอยู่อย่างปอน
มีความสงยเสงี่ยมเต็มตัวไว้เสมอ, แม้^๖น้ำ
ล้างชาม น้ำข้าว น้ำบูด หรืออะไร^๗ๆ ในเทอกัน
ผู้ถือเพศนักพรตอย่าง^๘ไร่ว่า ใช้เป็นอาหาร
ไม่ได้. ห้ามความเกลียดชังใคร, และจะ
รักใคร่^๙ไม่ไ้ไ้เหมือนกัน เพราะจะทำให้เป็น
ที่^{๑๐}ผู้คนรักคนไว้ในโลกนี้ หลุดพ้นไปไม่ได้,
ข้าศึก^{๑๑}เคื่อนให้ระวังงหนัก อย่าไ้แสดงความ
เอือ^{๑๒}เพอสนิทสนมกับ^{๑๓}ผู้หญิง. นำเสียกายที่^{๑๔}
เรื่องราวอันเป็นประวัติของ พระมหาวีระ หนึ่งว่า
มี^{๑๕}หลักฐานพอเชื่อได้ มีอยู่น้อยเต็มที, มี
ฉะนั้นจะทราบได้บ้างว่า ทำไม^{๑๖}จึงไ้^{๑๗}ซึ่งเคย
เกลียดชัง^{๑๘}ผู้หญิงนัก ถึงกับห้ามไม่ให้คบค้า
สมาคม. บางทีจะเป็นด้วย พระมหาวีระเห็นว่า
ความ^{๑๙}นักใน^{๒๐}ผู้หญิง เปรียบเหมือนหนามที่^{๒๑}ยอก
หัวใจมาแล้วแก้^{๒๒}พชาติ จึง^{๒๓}ห้าม^{๒๔}เกย^{๒๕}ของกับ
ผู้หญิงเสียทั้งหมด, กล่าวว่าเป็น^{๒๖}คัน^{๒๗}เหตุ^{๒๘}แห่ง

บาป^{๒๙}ทุกอย่าง ซึ่ง^{๓๐}ๆ ก็^{๓๑}ออก^{๓๒}จะ^{๓๓}หา^{๓๔}ความ^{๓๕}ผู้^{๓๖}หญิง
เกิน^{๓๗}ไป^{๓๘}นัก. ข้อ^{๓๙}ห้าม^{๔๐}สำหรับ^{๔๑}สาว^{๔๒}ที่^{๔๓}มัน^{๔๔}ใน
คร^{๔๕}ที่^{๔๖}ว่า “จง^{๔๗}อย่า^{๔๘}พ^{๔๙}ก^{๕๐}ถึง^{๕๑}เ^{๕๒}ว^{๕๓}ง^{๕๔}ผู้^{๕๕}หญิง หรือ
ม^{๕๖}อง^{๕๗}ค^{๕๘}ผู้^{๕๙}หญิง หรือ^{๖๐}เร^{๖๑}ว^{๖๒}า^{๖๓}ก^{๖๔}บ^{๖๕}ผู้^{๖๖}หญิง หรือ^{๖๗}อ^{๖๘}า^{๖๙}ง^{๗๐}
ผู้^{๗๑}หญิง^{๗๒}ว่า^{๗๓}เป็น^{๗๔}ของ^{๗๕}ตน หรือ^{๗๖}ทำ^{๗๗}การ^{๗๘}งาน^{๗๙}ให้^{๘๐}แก่^{๘๑}
ผู้^{๘๒}หญิง.”
ยิ่ง^{๘๓}กว่า^{๘๔}นั้น พระ^{๘๕}ม^{๘๖}ห^{๘๗}า^{๘๘}ว^{๘๙}ี^{๙๐}ระ^{๙๑}ห^{๙๒}้า^{๙๓}ม^{๙๔}ช^{๙๕}า^{๙๖}ก^{๙๗}ไม่^{๙๘}ให้^{๙๙}ภ^{๑๐๐}ก^{๑๐๑}
ใน^{๑๐๒}ศาสนา^{๑๐๓}ช^{๑๐๔}ิน^{๑๐๕}ะ^{๑๐๖} น^{๑๐๗}่า^{๑๐๘}สิ่ง^{๑๐๙}มี^{๑๑๐}ช^{๑๑๑}ี^{๑๑๒}ว^{๑๑๓}ิต, และ^{๑๑๔}กล^{๑๑๕}่า^{๑๑๖}ว^{๑๑๗}า^{๑๑๘}
ความ^{๑๑๙}เ^{๑๒๐}ว^{๑๒๑}น^{๑๒๒}การ^{๑๒๓}ช^{๑๒๔}่าน^{๑๒๕}นั้น เป็น^{๑๒๖}แ^{๑๒๗}ก^{๑๒๘}น^{๑๒๙}แห่ง^{๑๓๐}ข^{๑๓๑}ั^{๑๓๒}ญ^{๑๓๓}า
ความ^{๑๓๔}รู้. ภ^{๑๓๕}ก^{๑๓๖}ษ^{๑๓๗}ุ^{๑๓๘}ช^{๑๓๙}ิน^{๑๔๐}ะ จึง^{๑๔๑}ด^{๑๔๒}ีก^{๑๔๓}ฏ^{๑๔๔}ขอ^{๑๔๕}ห^{๑๔๖}้า^{๑๔๗}ม^{๑๔๘}น^{๑๔๙}ก^{๑๕๐}ว^{๑๕๑}ค^{๑๕๒}ช^{๑๕๓}น
ย^{๑๕๔}ิ่ง^{๑๕๕}กว่า^{๑๕๖}ข^{๑๕๗}อ^{๑๕๘}อื่น^{๑๕๙}ๆ. และ^{๑๖๐}สิ่ง^{๑๖๑}ซึ่ง^{๑๖๒}มี^{๑๖๓}ช^{๑๖๔}ี^{๑๖๕}ว^{๑๖๖}ิต^{๑๖๗}นั้น ใน^{๑๖๘}ม^{๑๖๙}ก^{๑๗๐}
ของ^{๑๗๑}ศาสนา^{๑๗๒}ช^{๑๗๓}ิน^{๑๗๔}ะ ถือ^{๑๗๕}ว่า^{๑๗๖}ไม่^{๑๗๗}ใช้^{๑๗๘}มี^{๑๗๙}อยู่^{๑๘๐}ใน^{๑๘๑}คน และ^{๑๘๒}ใน^{๑๘๓}
ส^{๑๘๔}ัต^{๑๘๕}ว์^{๑๘๖}เท^{๑๘๗}านั้น, ถึง^{๑๘๘}กับ^{๑๘๙}ไม่^{๑๙๐}และ^{๑๙๑}ใน^{๑๙๒}สิ่ง^{๑๙๓}อื่น^{๑๙๔}ๆ ^{๑๙๕}ก^{๑๙๖}มี^{๑๙๗}ช^{๑๙๘}ี^{๑๙๙}ว^{๒๐๐}ิต^{๒๐๑}
ไ้. และ^{๒๐๒}เ^{๒๐๓}น^{๒๐๔}อง^{๒๐๕}ค^{๒๐๖}ว^{๒๐๗}ย^{๒๐๘}เท^{๒๐๙}ก^{๒๑๐}น จึง^{๒๑๑}มี^{๒๑๒}ผู้^{๒๑๓}ท^{๒๑๔}า^{๒๑๕}น^{๒๑๖}า^{๒๑๗}ผู้^{๒๑๘}พร^{๒๑๙}ต^{๒๒๐}
ใน^{๒๒๑}ว^{๒๒๒}ิ^{๒๒๓}ณ^{๒๒๔}ี^{๒๒๕}น^{๒๒๖}ึ่ง^{๒๒๗} ไม่^{๒๒๘}เ^{๒๒๙}ล^{๒๓๐}อ^{๒๓๑}น^{๒๓๒}ไ^{๒๓๓}ว^{๒๓๔} น^{๒๓๕}ะ^{๒๓๖}เ^{๒๓๗}ล^{๒๓๘}า^{๒๓๙}ไ้^{๒๔๐}เ^{๒๔๑}น^{๒๔๒}ย^{๒๔๓}ๆ,
แม้^{๒๔๔}แ^{๒๔๕}ก^{๒๔๖}่^{๒๔๗}ห^{๒๔๘}าย^{๒๔๙}ใจ^{๒๕๐} ก็^{๒๕๑}ไม่^{๒๕๒}ก^{๒๕๓}ล^{๒๕๔}้า^{๒๕๕}ว^{๒๕๖}ง เพราะ^{๒๕๗}ก^{๒๕๘}ล^{๒๕๙}ว^{๒๖๐}ี^{๒๖๑}ระ^{๒๖๒}พ^{๒๖๓}ัก^{๒๖๔}
ทำ^{๒๖๕}ลาย^{๒๖๖}ตัว^{๒๖๗}แม^{๒๖๘}ง และ^{๒๖๙}สิ่ง^{๒๗๐}ท^{๒๗๑}มี^{๒๗๒}ช^{๒๗๓}ี^{๒๗๔}ว^{๒๗๕}ิต. เมื่อ^{๒๗๖}ถ^{๒๗๗}อ^{๒๗๘}
ละ^{๒๗๙}เอ^{๒๘๐}ย^{๒๘๑}ค^{๒๘๒}ละ^{๒๘๓}อ^{๒๘๔}ก^{๒๘๕}ล^{๒๘๖}ว^{๒๘๗}เ^{๒๘๘}ร^{๒๘๙}ง^{๒๙๐}ร^{๒๙๑}อบ^{๒๙๒}ค^{๒๙๓}่าน^{๒๙๔}อย่าง^{๒๙๕}น การ^{๒๙๖}
ล^{๒๙๗}้าง^{๒๙๘}ย^{๒๙๙}าก ล^{๓๐๐}้าง^{๓๐๑}พ^{๓๐๒}ัน หรือ^{๓๐๓}ช^{๓๐๔}ัก^{๓๐๕}ฟ^{๓๐๖}ล^{๓๐๗}อ^{๓๐๘}เส^{๓๐๙}อ^{๓๑๐}ผ้า ก็^{๓๑๑}ต^{๓๑๒}้อง^{๓๑๓}ง^{๓๑๔}ก^{๓๑๕}
ก^{๓๑๖}ว^{๓๑๗}ย. บาง^{๓๑๘}พ^{๓๑๙}ว^{๓๒๐}ก^{๓๒๑}ก็^{๓๒๒}ไม่^{๓๒๓}น^{๓๒๔}ึ่ง^{๓๒๕}ผ้า^{๓๒๖}เ^{๓๒๗}า^{๓๒๘}ที่^{๓๒๙}เก^{๓๓๐}ย^{๓๓๑}ว กล^{๓๓๒}าย^{๓๓๓}เ^{๓๓๔}น^{๓๓๕}
พ^{๓๓๖}ว^{๓๓๗}ก^{๓๓๘}ี่^{๓๓๙}เ^{๓๔๐}ย^{๓๔๑}ล^{๓๔๒}อย. และ^{๓๔๓}เพราะ^{๓๔๔}การ^{๓๔๕}ถ^{๓๔๖}ือ^{๓๔๗}ไม่^{๓๔๘}น^{๓๔๙}่า^{๓๕๐}ส^{๓๕๑}ัต^{๓๕๒}ว์^{๓๕๓}
ค^{๓๕๔}ัก^{๓๕๕}ช^{๓๕๖}ี^{๓๕๗}ว^{๓๕๘}ิต อย่าง^{๓๕๙}อ^{๓๖๐}ก^{๓๖๑}ฏ^{๓๖๒}ญ^{๓๖๓}ฐ^{๓๖๔}ัน เป็น^{๓๖๕}เหตุ^{๓๖๖}ให้^{๓๖๗}พ^{๓๖๘}ว^{๓๖๙}ก^{๓๗๐}
ศา^{๓๗๑}นา^{๓๗๒}ช^{๓๗๓}ิน^{๓๗๔}ะ มี^{๓๗๕}ความ^{๓๗๖} เม^{๓๗๗}ตตา^{๓๗๘} กร^{๓๗๙}ร^{๓๘๐}มา^{๓๘๑}ใน^{๓๘๒}ส^{๓๘๓}ัต^{๓๘๔}ว์^{๓๘๕}เป็น^{๓๘๖}
ย^{๓๘๗}อ^{๓๘๘}ก^{๓๘๙}เ^{๓๙๐}ย^{๓๙๑}ม, แม้^{๓๙๒}แ^{๓๙๓}ก^{๓๙๔}่^{๓๙๕}ง^{๓๙๖} ฐ^{๓๙๗} หน^{๓๙๘}ุ^{๓๙๙} น^{๔๐๐}ก^{๔๐๑} กล^{๔๐๒}อ^{๔๐๓}ค^{๔๐๔}น^{๔๐๕}ก^{๔๐๖}ะ^{๔๐๗}ท^{๔๐๘}ัง

พ. ศ. ๒๔๗๕

เรื่องลัทธิศาสนาในอินเดีย

เหา, ถ้าเห็นว่ามีนโคทักซ์, ก็ยื่นก็ช่วยเหลือ
สูกถาลัง. แต่การฆ่าชีวิต ไม่ใช่ห้ามเลย
ทุกอย่าง, ถ้าว่าต้องการจะฆ่าตนเองแล้ว
ไม่ห้ามเลย เพราะเป็นทางจะให้พ้นการเวียน
ว่ายตายเกิด. เพราะฉะนั้น ภิกษุศาสนาฮินดู
เมื่อถึงคราวที่เห็นว่าประสพอายุขัย, ก็ปล่อยตน
ให้ตกขำน้ำเสียที่เคียว, เพื่อจะได้ตายเร็ว ๆ
หลุดพ้นจากเครื่องร้อยรัดไปได้สะดวก.

พระมหาวีระผู้เป็นคณิศาสนา ในตำนาน
แห่งศาสนาฮินดูว่าได้ ประกาศ ลัทธิศาสนา สัน
สอน มหาชน อยู่ได้ สามสมัย จึงได้ ถยชนอ.
มีสาวก เป็นผู้ศรัทธาอยู่มาก. แต่สาวก
เหล่านั้น เป็นแต่คนชนชั้นยศชน, เพราะฉะนั้น
เมื่อหลักศาสนาฮินดู มาตกแก่ท่านที่เขยสาวก
เพื่อการสืบทอด, จึงกลายรูปไปจากเดิมมาก.
ในชั้นต้น ยกพระมหาวีระ อย่างลอยเล็ด จนไม่
ใช้มนษย์ ยืนยันว่าเป็นเทวคาโดยแท้ แล้ว
มีเรื่องราว อัน กล่าว ว่าย ประวัตติ พระมหาวีระ
วิจิตรพิสดาร เวลาประสูติ เวลาภยันัน มีเหตุ
มหิศรภัยต่าง ๆ. เป็นอันว่าเวลาล่วงมาไม่
ก็ช่วยอายุคน ผู้ซึ่งเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ได้
ประพฤติกินเป็นนักพรตสงฆ์เสวยม ประภาศ
ลัทธิศาสนา มา เป็นเวลา เกือบได้ ครึ่งของอายุ
ขัย, คึกคักการนับถือ ทำพิธี พิธบูชา สวด

อันวอนเทวคาว่าเป็นของเหลวไหล, ก็กลับ
ถูกสาวกของท่านผู้หนึ่งเอง ตกแต่งพอกเรื่อง
ให้เป็นเทวคา แล้วทำพิธีบูชาถวายไหว้และ
สวดอันวอนอย่างเทวคาไปเลย. เป็นการตรง
ข้ามจากที่ท่านเจ้าของสิ่งสอนและมุ่งหมายไว้.

เมื่อพุทธศักราชแล้ว รวบรวมยศชน พวก
ศาสนาฮินดูได้สร้างรูปพระมหาวีระ ขึ้นไว้บูชา.
มิใช่แต่เท่านั้น ยังเกิดมีมคธว่า พระชินะนั้น

นอกจากพระมหาวีระแล้ว ยังมีอีก มีทมาทวิ
เหนือ พระมหาวีระขึ้นไปอีก ยศยลองค์, แต่
องค์หลังที่สุด และเป็นองค์สำคัญที่สุด ก็คือ
พระชินะพระมหาวีระ. ท่านยังไม่สนใจ เพิ่ม
พระชินะผู้หญิงเข้าด้วย. ยิ่งนานวัน ประชา
ชน ก็ยังสร้างรูปไว้ สำหรับเคารพบูชามากขึ้น;
ศาสนาฮินดู ก็ เกือบ จะเป็น ลัทธิ ลัทธิเทวคา ตาม
พระเวท เข้าทำนองของเดิมอีก. ลงท้าย
พระมหาวีระผู้กล้า ตีเคียน ลัทธิของเก่า ว่าเป็น
ของเหลวไหล และสอนหลักในศาสนาฮินดู
อย่างใหม่, ได้ถูกศิษย์ของท่านเองเป็นผู้ทำให้
กลายรูปกลับเป็นอย่างเดิม. ที่จริงก็ไม่แปลก
อะไร ความธรรมดาเรื่องจะต้องเป็นเช่นนั้น
เพราะธรรมชาติ ที่ พระมหาวีระ ประกาศ เป็น ของ
สุขุมลึกซึ้ง เกินสติปัญญาสามัญชน. พระ
มหาวีระนั้นว่าเป็นมหาบุรุษผู้หนึ่ง ที่รู้แจ้ง

เสฐียรโกเศศ, นาคะประทีป

มิกุล

ว่า สัมมาทิสนะ ความเห็นชอบ ๑, สัมมา
ญาณะ ความรู้ชอบ ๑, และ สัมมาจารี
ความประพฤติชอบ ๑, คือ รักษากาย แก้ว
สามกวาง เป็นเครื่องส่องทางดำเนินให้ถึงความ
หลุดพ้นได้เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัย
เทวดาเลย. แต่ว่าผู้ที่สืบทอดจากพระมหาวีระ
ไม่ใช่เป็นมหาบุรุษอย่างท่าน จึงมองไม่เห็นว่าเป็น
แก้วแท่นสามกวางน จะเห็นทางช่วยตนได้ ต้อง
เอาแก้วแท่นสามกวางง่าย ๆ เข้ามาปน: แปลว่า
เป็นผู้ไม่ใส่ใจกลัวพอที่จะพึ่งแก่คน จึงต้องเอา
เทวดาเข้ามาช่วยตนด้วย.

ข้อใหญ่ในความ ที่พระมหาวีระมุ่งหมาย
ยังมีอยู่ประการหนึ่ง คือ ต้องการจะทำลาย
เรื่อง ชาคีรี ชน วรรณะ ของพราหมณ์เสีย, ใ้
ประกาศว่ามนุษย์ทั่วไป ไม่มีวรรณะสูงหรือ
ต่ำ ก็เป็นผู้มีความเสมอภาค อาจเข้าสู่เป็น
หมู่สังฆะแห่งศาสนาขึ้นได้. ครั้นพระมหาวีระ
ดับขันธไปแล้วไม่ช้า, ความที่ประกาศไว้นี้ก็
สิ้นไปด้วย เพราะต่อมาถึงเทวดาเอง ก็ยัง
ไม่หมดเกลี้ยงขึ้นอีก. จะเหลือข้อปฏิบัติ
สาวก ของ พระมหาวีระ ยัง คงติดมันคงอยู่ ไม่

กล้าแปลงรูปนักแต่ข้อเดียว คือการห้ามฆ่า
สัตว์. แล้วจึงจะถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเขา
จริง ๆ ถึงกล่าวมาแล้วแต่ข้างต้น. ศาสนา
ขึ้นในเวลานี้ ก็ไม่ผิดอะไรจากลัทธิฮินดู
นักายหนึ่ง, เกือบจะพูดไม่ออกว่า เป็นคนละ
ศาสนา, เพราะนำเอาเทวดา รูปเคารพ
พิธีกรรม และอะไรต่ออะไร, ซึ่งเป็นของที่
พระมหาวีระเห็นเป็นสาระ, เกือบจะยกเข้าไว้ใน
ศาสนาขึ้นแทนทุกอย่าง. แต่ทว่าระหว่งให้
เป็นอย่างอื่นกระไรได้ เพราะประชาชน
ชาวบ้านในอินเดีย ก็ไม่ผิดแปลกกว่าประชา
ชนชาวบ้านในที่อื่นที่อยู่ในโลกนี้, คือ ยัง
มีใจอ่อนแอ พึ่งตนเองยังไม่ได้ ต้องอาศัย
พึ่ง ผีสาง เทวดาอยู่. ใครบ้างที่จะละทิ้งสิ่ง
เหล่านี้ได้สนิท? ทั้งในทางนั้น มนุษย์
ยังมีความกลัวหนาแน่นในสันดานนั่นเอง, เมื่อ
ใดอ่อนวอน ขอร้องในสิ่งที่เคยถือว่าศักดิ์สิทธิ์
เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็เขาใจ เพราะ
ยาก ถึง จน เข้า กระดูกคำสย สันดาน มา แต่คิด
ทำบรรพ

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก

โดย

ส. อันตะริกานนท์

(จากเค้า The Story of the late Mr. Elvesham ซึ่งเรียบเรียงโดย H. G. Wells)

ข้าพเจ้าจดคำพิพากษามาเขียนเรื่องนี้ไว้ มิใช่เพราะหวังว่า ท่านจะเชื่อ เมื่อได้อ่านตลอดแล้ว แต่หวังว่า ถ้าเป็นไปได้ อาจเป็นมโนคติที่ถูกต้องสำหรับผู้ที่ประสพใน ภายหน้า ทราบเล่ห์เหลี่ยม และสามารถปลุกคนให้ฟื้นภัยไปได้ บางทีมันอาจสยโศกเนื่องจากความพิราดของข้าพเจ้า แต่สำหรับข้าพเจ้านั้นทราบขยี้แก่ใจแล้วว่าหมดหวัง ณ บัดนี้ ข้าพเจ้าคงใจรอรับสิ่งใดๆ และสิ่งนั้น คือวาระสุดท้าย ซึ่งจักต้องมาถึงข้าพเจ้าในอีกชั่วเวลาไม่ช้าเลย

ข้าพเจ้าชื่อ เอ็ดเวิร์ด ยอร์ช เอเดิน กำเนิดที่เคโรนแฮม ในสหภาพสกอตแลนด์ ข้าพเจ้ามีหน้าที่เป็นคนทำสวนอยู่ในตำบลนั้น ข้าพเจ้าเป็นกำพร้ามารดาถึงแก่ตายได้เพียงสามขวบก็ถึงเมื่อมีอายุได้ห้าขวบก็สิ้นบุญท่านบิดาข้าเจ้าออกกบฏ ดังนั้นถึงข้าพเจ้าชื่อ ยอร์ช เอเดิน จึง กระดุม วัลเลย์บูก์ ต่อมาโดยวิธีใด

ข้าพเจ้าขึ้นเกี่ยวกับบุตรของท่านเอง ท่านเป็นคนตัวเปล่า ศึกษาวิชาซีฟโดยไม่มีผู้ใด มีหน้าที่เป็นคนทาสีของพืชมก ชนชื้ออยู่ในเซอร์มิงแฮม ท่านสั่งสอนวิชาความรู้ให้ข้าพเจ้า ด้วยความเมตตา ปลุกใจข้าพเจ้าให้กระวนกระวายใฝ่ถึงความรู้ เช่นใหญ่เช่นโตในอนาคต และเมื่อตอนที่ท่านถึงแก่กรรม ซึ่งเป็นเวลาเพียงสิบสองปีมาแล้วนั้น ท่านได้ทำพินัยกรรมมียกสมบัติทั้งสิ้นให้แก่ข้าพเจ้า สมบัติของท่านแม้ไม่มากมาย เมื่อได้ทราบขยี้ถึงสิ้นแล้ว ก็ยังเหลือตกทอดถึงข้าพเจ้า ไม่น้อยกว่าห้าร้อยปอนด์ ขณะที่ท่านถึงแก่กรรมนั้น ข้าพเจ้าเพิ่งมีอายุได้สิบแปดปี ท่านได้ส่งกำชัยไว้ในพินัยกรรมว่า ให้ข้าพเจ้าใช้เงินที่ ได้รับทางมรดก เพื่อการศึกษาต่อไปให้ถึงความสำเร็จ ข้าพเจ้าได้ตกลงใจเลือกเรียนวิชาซีฟทางแพทย์มาก่อนแล้ว ด้วยความเมตตาของบุคคลผู้เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็

พ.ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในहार้อยจำพวก?

ควรดูทั้งทางขวาและทางซ้าย “ถนนหรือ? เราจะไปทางไหนกันเล่า?”

ข้าพเจ้าโยนรองเท้าขึ้นเข้าไว้ในประตู

“นั่นนะ” แกพูดแซงขึ้น “กิจวัตรของ ฉันมันค่อนข้างยาวโขอยู่ เราเลยไปหา อาหารว่างกินด้วยกันเถิด มีสเตอร์เฮเก้น ฉันแก่แล้ว แก่มากที่เขี้ยว ระวังขาแข้ง เรืองอะไรก็มักไม่ใคร่ได้เท่าไรเลย เสียง ก็แหกเขี้ยว พอได้ยินเสียงรถที่แล่นเฉียด ไปมาเข้า...”

แกเอื้อมมือขึ้นเหมือนแคะหนังที่แก้มคุด และสั่นเล็กน้อยมาเกาะแขนข้าพเจ้าไว้

ความจริงข้าพเจ้ายังไม่แก่จนถึงขั้นคนแก่ น่าชวนไปกินอาหารด้วยกัน อีกทั้งในเวลานี้ ข้าพเจ้าก็ไม่ใส่ใจต่อการเชือเชียวโดย ลักษณะเช่นนี้กับทัก “ผมอยากจะทำ...” ข้าพเจ้าเริ่มกล่าวปฏิเสธ

“อย่ารังเกียจเลย” แกว่ากับทัก “ถึง ผมฉันทงอกแล้ว มันก็ไม่น่าจะเป็นเครื่อง กัดขบเราตรงไหน”

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงยอมตกลง และยอม ไปกินแก

แกพาข้าพเจ้าไปยังร้าน ยลวาทิศักดิ์ ข้าพ- เจ้าต้องเคี้ยว แทน นัยทัก เพื่อบอก ให้คำมัท

อาหาร มีอัน มีรสชาติ แปลก เสีย เหลือเกิน ว่างเวลาอันประหลาดอาหาร แกตั้งปัญหาซักถามข้าพเจ้าด้วยวิธีอย่าง ในเวลาอัน ข้าพเจ้าได้ สังเกต รูปพรรณสัณฐาน ของ แกโดยละเอียด ในหน้าแกเกลี้ยง เทียว อย่างคนแก่และตกกระ ริมฝีปากห้อยให้เห็น ฟันปลอมทั้งส้วมซึ่งฟอสเฟตได้ ผสม

หอกขาวไป ทั้งศีรษะนั้นบาง และ ปล่อยไว้จน ค่อนข้างยาว ร่างของแกดูเหมือนเด็กเกินไป ถ้าเปรียบกับ ข้าพเจ้า—ความจริง แท้ทุกคน ก็เหมือน เด็กกว่า ถ้าเปรียบกับ ข้าพเจ้า—ช่วง ไหล่ห่อและหลังโกง ในขณะที่ข้าพเจ้ามุ่ง

พิจารณาตัวกายแกนั้น ข้าพเจ้าออกที่จะ รู้สึกไม่ไว้ใจแกเองก็มุ่งพิจารณาตัวกายและกิริยา ท่าทางของข้าพเจ้าก็เคยชิน นัยทักแก สอดส่ายในขณะที่มองข้าพเจ้าก็แค่ช่วงไหล่ อันกว้างไปจนถึงมือที่กวักแกจนเกรียวม แล้ว

มองครุ่นหลยมางโยหน้าของข้าพเจ้าอีก นัย- ทักนั้นแสดงอาการอึดอัดขึ้นก็คล้ายกับ พยัคฆ์ เมื่อมันแลเห็นเหยื่อ

“และกับ...” แกเอ่ยขึ้น เมื่อเราก้าวจาก ยุทธสนธิ์คนละม้วน “ฉันจะต้องบอกให้ ทราบถึงวัตรที่มหาดำรงนี้ ข้อแรก ฉันจำเ็น ต้องบอกให้ท่านรู้ก่อนว่า ฉันแก่แล้ว แก่มาก

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

ที่เคียว” แถหยุกทอดทาบไฉนก็หนึ่งแล้ว
กล่าวต่อไป “การณปรากฏว่า ฉันมีเงิน
อยู่บ้าง เป็นเงินซึ่งรักของละครโรงไว้มองหลัง
เพราะ ตัวฉัน เปรี๊ยะ เหมือนไม้ไผ่ฝังอยู่แล้ว
ฉันไม่มีลูกหลานที่จะรับมรดกเลย”

ข้าพเจ้าถามกระแวงว่า คำกล่าวเหล่านั้นเป็น
การเบียดเบียนของอุบายทุจริตอยู่แล้วเหมือนกัน
แต่ในขณะนั้น ยังถึงไม่เห็นว่าเป็นการเคียดแค้น
ทั้งชวนให้ทวนคิดไปคิดว่าสมบัติของข้าพเจ้า
ก็มีอยู่เพียงหาม หอยปอนเท่านั้น น่าจะทองเงินเขย
ก่อได้ไปไถ่ไม่ถึงไหน แถหยุกถามข้าพเจ้า
ให้ข้าพเจ้าแสดงเห็นความลำบากของการว่าหว่า
ใจ และความเดือดร้อนในการค้นหาบุคคล
อันต้อง ลักษณะเหมาะที่จะปกครองสมบัติส
ถาน ของ แถ ให้วัฒนาถาวร สบายไปโน อนาคต
“ฉันคิดจะทำอย่างนั้นแล้ว อย่างนั้นก็แล้ว

อุทหนนการสาธารณกุศล บำรุงสถานต่าง ๆ
ให้เป็นเงินทุนสำหรับนักเรียน คิดคงต้องสมมุ
แถมคิดว่า จะทำอะไรต่ออะไรอีกมาก แต่
ก็ยังไม่เหมาะใจสักอย่าง จนบัดนี้ฉันได้
ตกลงใจเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว” แถมองร่องก
หน้าข้าพเจ้า—“ว่าเรากำลังหาให้ได้อาชีพหนึ่ง
สักคนหนึ่ง ที่มีความชำนาญเพื่อความยิ่งใหญ่
เป็นโต ใจคออ่อนแล้ว แถเรณ ต้องเป็นผู้ปราศ

จากโรคทั้งส่วนกำลังกายและกำลังใจ และ
เพื่อให้เร่องราวสั้นลง ฉันจะจัดการให้
ชายหนุ่มคนนั้นเป็นผู้รับมรดก แถรับไป
ทุกสิ่งตามที่เขาบอก” คำนั้นกล่าวด้วย “รับ
ไปทุกสิ่งตามที่เขาบอก” เพื่อให้ได้ถอนตัว
หลุดพ้นจากความลำบาก และใช้ความ
พยายามมากขึ้น ต่อ การ เล่าเรียนให้ ได้ ความ
สำเร็จ ประสพความอิสสรภาพและอำนาจ
ได้โดยสะดวกขึ้น”

ข้าพเจ้าพยายามแสดงอาการให้เห็นว่าไม่
เอาใจใส่ในคำพูดของแถ แถได้กล่าวว่า “แล้ว
ท่านจึงต้องการให้ผมช่วย เพราะเหตุที่ผม
เลือกดำเนินอาชีพทางแพทย์ ย่อมได้สมาคม
กับคนต่าง ๆ จึงหวังว่าผมคงค้นหาคนที่
ต้องประสงค์นั้นได้”

แถยังมี มมองร่องกข้าพเจ้าอีกครั้งหนึ่ง
ครั้นแล้ว ก็ หิวเรากอง ออกมาใน เมื่อถึงเขต
เห็นแน่ชัดว่า ข้าพเจ้าแสวงหาได้

“คนเช่นนั้นจะเปลี่ยนฐานะไปก็สักเพียง
ไหนกันหนอ!” แถว่า “แม้แต่ฉันเองก็ยัง
ไม่อาจอธิชา เมื่อคิดถึงว่า อีกคนหนึ่งนั้นได้
ใช้—

“แต่ยังมี ข้อตกลง เหลืออยู่ อีกอย่าง เช่น
บางประการ ซึ่งฉันจำเป็นต้องแจ้งให้ท่าน

พ.ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก ?

ทราบก่อน เป็นคนว่า ชายหนุ่มคนนั้นจัก
ต้องใช้ชีวิตเช่นเดียวกับชีวิตของฉันทัน ท่านจะ
มุ่งหวังสิ่งใดไม่ใดเลยนอกจากจะต้องคอยแทน
ให้คุ้มค่ากัน นอกจากนั้น ฉันทันจะต้องทราบ
รายละเอียดที่เกี่ยวกับประวัติ และความเป็นไป
ในวงชีวิต ของ ชายหนุ่ม คนนั้น โดยละเอียด
ก่อนหน้าที่จะรับรอง ให้เป็นผู้รับมรดก เขา

จักต้องไม่ยกพร่องในทางใด ฉันทันจะต้องทราบ
ก่อนว่า เขามีโรคอันติดต่อกันมาโดยทางพันธุ
กรรมบ้างหรือไม่ บิคามารดาของเขาคือคน
จนและยากายด้วยโรคอะไร ทั้งตัวเขาเอง
นั้น ก็จะต้องตรวจโรคให้เข็นพิเศษว่าไม่เป็น
หรือมีเหตุอันน่าจะเป็นโรคติดกันในอนาคตด้วย”
ข้อแข็งของแกเหล่านี้ ออกจะทำให้
ข้าพเจ้ารู้สึกขบขันอยู่ในใจ

“นี่จะให้ผมเข้าใจว่า” ข้าพเจ้ากล่าว
“ว่าผม—”
“ถูกแล้ว” แกขึ้นเสียงอย่างแข็งขัน
“ท่านนั่นแหละ ท่านเอง”

ข้าพเจ้ามิได้กล่าวโต้ตอบเลยจนคำเดียว
ความคิดที่ติดใจในเวลานั้นกำลังพุ่งซ่านคล้าย
กับเข็นม้า ความรู้สึกขบขันของผมได้เกิด
ขึ้นในเจตสิก เลย—ข้าพเจ้าคิดไม่ออก ที่เคียด
ว่าควรระพุดอะไรหรือพุดอย่างไรบ้าง แต่ใน

ที่สุดก็โกลาหลออกไปคำหนึ่งว่า “ผมเป็นคน
พิเศษอย่างไรจึงได้ถูกเลือก ?”

ได้ความว่า แกทราบประวัติ และความเป็น
ไปของข้าพเจ้าจากท่านศาสตราจารย์ ฮาสลาร์
ว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้มีร่างกาย สมบูรณ์ และมีสติ
สัมปชัญญะเป็นอย่างดี และแก่ประสงคฺจะ
เลือกเฟ้นผู้มีร่างกายปราศจากโรคและมีกำลัง
ใจกล้าแข็งเป็นผู้รับมรดก เพื่อการถ่ายทอด
ของแกจักได้เข็นไปในทางที่มีประโยชน์จริง

เรื่องราว ที่กล่าวมาแล้วทั้งสิ้นนั้น เป็นเหตุ
การณฺ์ ที่เกิดขึ้น เมื่อข้าพเจ้าได้ พกกับ ชายแก่
ร่างเล็กเป็นครั้งแรก สำหรับประวัติ และ
ความเป็นไปส่วนตัวของแกนั้น ดูเหมือน
เป็นเรื่องราวที่ลึกลับมาก ชันแค้นของแกก็ยิ่ง
ไม่ยอมบอกให้ข้าพเจ้าทราบ เป็นแต่ทั้ง

ปัญหาซักถามข้าพเจ้าหลายอย่าง แล้วกล่า
วจากไปจากบ้านลาวีสติสกี ข้าพเจ้าสังเกต
เห็นเมื่อตอนที่จะจ่ายเงินค่าอาหาร ว่า แก
ควักเอาเหรียญทอง ออกมาจาก กระเป๋าคูเต็ม
พายเป็น เนื่องจากความตกลงกันในวันนั้น
ข้าพเจ้า ได้ ไป จัก การ ประ กัน ชีวิต ต่อ บิวิทย์
วัยประกันชีวิต โรแนล อินชิวราลส์ ก็มิเป็น
ไรเว้นเงินจำนวนมาก ซึ่งต้องเข็นไปให้แพทย์
ของบิวิทย์ทรวร่าร่างกายโดยละเอียดถี่ถ้วนเสีย

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

เวลาไปถึงสี่ภาคหนึ่งเต็ม ๆ แม้ได้ทำ
เช่นนั้นแล้วก็ยังไม่เห็นทีพอใจแก่ แก่สิ่งกำชัย
ว่า ข้าพเจ้า ต้อง ไปให้นายแพทย์ เช่นเคอร์สัน
ผู้มีชื่อเสียงที่สุด ทรรพชาและบริบรองว่า
ปราศจากโรคแล้ว จึงจะเป็นอันสิ้นสุด

ในวันศุกร์ของสี่ภาคต่อมาแกจึงได้กลับ
ลงใจแน่วแน แก่ครมมาหาข้าพเจ้าในตอน
กลางคืน—เกอเยะ บัสยเฮ็นนาฟิกา อยู่แล้ว—
และในขณะนั้น ข้าพเจ้ายังคงทำทเรียนเกยว
กัวิทยาศาสตร์อยู่ในห้องทดลองวิทยาศาสตร์
ชั้นต้น แก่เบนคอยอยู่ที่ขาโต๊ะภายใต้โต๊ะเกยง
วิทยทรวงหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแกได้ไม่ถนัด
นัก เพราะอยู่ในเงามืด กุเหมือนหลังแกะ
โก่งยิ่งกว่าเมื่อข้าพเจ้าได้พบครั้งแรก และ
แกมักคอยขยับขานอีกเล็กน้อย

เสียงที่แกพูดก็สันไปด้วยความปลายลด
“ทุกสิ่งทุกอย่างเห็นทีพอใจฉันแล้ว มีสเคอร์
เฮ็น” แกว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างก็เห็นไป
อย่างน่าพอใจมาก และในคืนวัน คืนเกยวัน
ท่านต้องไปรยประทานอาหารกับฉัน เพื่อ
ฉลองการเปลี่ยนฐานะ—ของท่านเอง” มี
อาการโอเกิกขึ้นซึ่งก็หระเสียนึกหนึ่ง “ท่าน
จะไม่ทิ้งคอบนานแล้ว” แกพูดคือ ควัก
ฝ่าเช็กหน้าขึ้นเช็กปาก และเอามือขวาขึ้น

เหลือแต่หนึ่งหุ้มกระดูกมาข้มมือข้าพเจ้าไว้แน่น
“จริงนา ไม่ค้องคอบนานแล้ว”

เราพากันเดินออกไปยังถนนและเรียกกรด-
มาร์บ่างมาคนหนึ่ง ในการนั่งรถมาด้วยกัน
ครั้งนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกสิ่ง ข้าพเจ้า
ยังคงทำฝันแนอยู่ในใจ จำได้้นะทั้ง
รถแล่นเร็วเพียงใด ไปใกล้ควัก แสงไฟที่
ข้างถนนซึ่งข้างแห่งเป็นไฟแก๊ส ไฟน้ำมัน และ
ไฟฟ้า สว่างแตกต่างกันอย่างไร ผู้คนที่
สัญจรอยู่ตามถนนคืบคั้งปานใด จำได้ว่า
เรามาถึงถนนริเวนส์ และได้ลงจากรถ รัยประ-
ทานอาหารกับกัน แกได้บอกชื่อของแก
ให้ข้าพเจ้าทราบซึ่งแต่เนิ่นมาด้วยกันในรถ ชื่อ
ของแกคือ เฮ็กเบิร์ต เฮลเวสแสม เป็นอาหารบ
ผู้มีชื่อเสียง ซึ่งข้าพเจ้าเองก็เคยได้ทราบ
เกียรติคุณของแกอยู่ตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็กนถ-
เรียน ในเวลานั้นแกได้บอกข้าพเจ้าถึงว่า
ชีวิตแกก็ค้องลาโลกไปในไม่ช้า สมยค
พิสดาน ทุกสิ่งทุกอย่าง จักต้องตก ทอมาเป็น
ของข้าพเจ้าแต่ผู้เดียว ข้าพเจ้าไม่นึกเลยว่า
บุคคลผู้มีอาชีพในทางครุจะเป็นคนร่ำรวยไค
อย่างไร ในระหว่างเวลารัยประทานอาหาร
แกจึงบอกข้าพเจ้ากับและกินคล้ายกับนักอิศา
“ที่ท่านกินด้วยความเอร็ดอร่อยแล้ว ช่าง

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

“นี่เป็นสุขเสียอะไร!” แกว่ แล้วถอนหายใจใหญ่ ข้าพเจ้าคิดว่าเกลื่อนหายไใหญ่เพื่อให้โล่งใจขึ้น “อีกไม่นานหรอก”

“อา!” ข้าพเจ้าพูด สมองกำลังฟุ้งซ่าน อยู่ด้วยอำนาจของ ชัมเปญู “อนาคตแห่งชีวิตของผม—คงไม่ยุ่งยากอะไรนัก ขอขอบพระคุณท่านณคน ผมก็ไ้เกียรติยศเป็นผู้ใช้นามของท่านแล้ว แต่ท่านย่อมต้องมีความคำนึงชีวิตมาแต่อดีตด้วย เป็นความคำนึงชีวิตที่ล่วงแล้วมา ซึ่งย่อมมีค่าสำคัญเท่ากับความคำนึงชีวิตในอนาคตของผม”

แกสตันครีเยและโยม คล้ายกันคนกลมเพทที่ข้าพเจ้ารู้สึกหนักใจในเรื่องเช่นนี้ “ความคำนึงชีวิตในอนาคตของท่าน” แกว่พูด “ท่านเต็มใจเปลี่ยนแน่แท้แล้วหรือ?” ขณะนั้นคนใช้น้ำเหล้าเข้ามา “บางที่ท่านอาจไม่รู้สึกแปลกประหลาดอย่างไรในการใช้ชีวิตของฉันทะ มีฐานะเช่นฉันทะ แต่ท่านเต็มใจแน่แท้หรือ?”

“ผมเต็มใจตามแต่ท่านประสงค์” ข้าพเจ้าให้คำตอบอย่างกล้าหาญ

แกมมออกครั้งหนึ่ง “เอาเหล้าสามเมลดมาสองแก้ว” หันไปสั่งคนใช้ แล้วก็เริ่มดื่มอยู่อยู่กับห่อกระป๋องเล็ก ๆ ซึ่งควักออกมา

จากกระป๋อง “ชัวโม่ง” แกว่ “ชัวโม่ง” หลังจากการกินอาหารของเรานับเป็นชัวโม่งที่มหึมาที่สุดเท่าที่เคยกินมา นี่เป็นยาวิเศษที่คิดทำขึ้นเอง และยังมีไ้แจกจ่ายให้ใครรู้” แกว่ห่อกระป๋องนั้นออกด้วย นวมอสเหล็กอันสั้นระริก และแสดงให้ข้าพเจ้าคงสงสัยชมพซึ่งมีอยู่ในห่อนั้น “นั่นคือ” แกว่พูด—“แต่ท่านคงจักต้องรู้ไ้เองว่ายาอะไรกัน” อ้า! เหล้าสามเมลดมาแล้ว—ต้องเจือกับเหล้าแต่เพียงหยิบมือเดียวเท่านั้น—ฉันทะให้ชัวว่า ยาชิมเมลด”

นัยคำสั้ทาอันแปลกประหลาดของแกนั้น คงเพ่งมองหน้า ข้าพเจ้า คล้ายกับแสดง ความมึนเมาอย่างไ้โดยง่าย

ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกแปลกใจมากที่ไ้มาพบอาหารยั้ฝีมือเลื่อง ทำตัวให้หมกมุ่นอยู่กับสุรา แต่อย่างไรก็ ข้าพเจ้ามิไ้โดยคิดเอาเป็นเหตุสำคัญนัก เพราะในขณะที่นั้นข้าพเจ้ากำลังเมา จนเกือบไม่อยากจะเอาใจใส่ในเรื่องอะไรทั้งสิน

แกหยิบผ้งสั้นแดง นั้นไ้ลงในเหล้า ทั้งสองแก้ว ครั้นแล้วก็ลุกขึ้นยืนโดยทันทีทันใด คล้ายกับมีกำลังแข็งแรงขึ้นในตัวเอง อย่างน่าประหลาด มือกถือแก้วเหล้านั้นยืนตรงมาทางข้าพเจ้า ข้าพเจ้าลุกขึ้นแสดงอาการ

ส. อันตะริกานนท์

มิลิน

เช่นเดียวกับแก จนแก้วเหล้าของเราทั้งสอง
กระทบกัน “เพื่อความสำราญรอนเร็ว” แก
ว่า และยกแก้วเหล้าขึ้นจรมลผปาก

“ไม่ใช่เช่นนั้น” ข้าพเจ้ากล่าวคำขึ้น
โดยพลัน “ไม่ใช่เช่นนั้น”

แกชะงัก แก้วเหล้าค้างค้ำอยู่ระยิบ
เกยด้วยลูกคาง และแกจ้องดูข้าพเจ้าด้วย
นัยน์ตาอันคมราว

“เพื่อความเจริญ” ข้าพเจ้าพัก
แกลงเหล้าเล็กน้อย แล้วกล่าวความว่า
“เพื่อความเจริญ” พร้อมก้วยปล่อยเสียง
หัวเราะออกมาดังก้อง และในขณะที่กำลังยก
เหล้าขึ้นดื่ม นัยน์ตาของเราทั้งสองคงแล
ของเขยซึ่งกินและกินอยู่ แก่เฟื่องสายตาตรง
มายังนัยน์ตาข้าพเจ้า และพอเหล้าหมดแล้ว
ข้าพเจ้าก็บังเกิดความรู้สึกอย่างแปลกประหลาด
ขึ้นทันที พอโกลืมรสเย็นครั้งแรกเท่านั้น
ให้สัมผัสข้าพเจ้าเกือบพลันเสียแล้ว รู้สึกปวด
ว้าวอยู่ในศีรษะและห่อ ข้าพเจ้าไม่โกลืมรส
รสของยานเมื่อล่วงเข้าไปในปากและทั้งมิได้
สังเกตกลิ่นเมื่อผ่านลำคอ ข้าพเจ้าได้เห็น
ก็แต่ นัยน์ตา สีกา ของแก ซึ่ง กำลัง เฟื่องมอ
ข้าพเจ้าอย่างดั่งทั้ง ความเวียนศีรษะ สมอง
พุ่งขึ้น และห่อขึ้น ทุเหมือนคนง่อยอยู่ โดย

ไม่มีเวลาช้าช้า รู้สึกทำเหตุการณ์ต่าง ๆ
ได้แต่เพียงคล้ายคลึงคล้ายคลึง ในที่สุดฝ่าย
แกเป็นผู้ทำลายคุณฉภาพ โดยวางแก้วเหล้า
ลงบนโต๊ะแล้วกล่าวว่า “เป็นอย่างไรมั่ง?”

“ก็จริง” ข้าพเจ้าตอบ
ความ หัวหม่น ทำให้ ข้าพเจ้าต้องรีบ ทรุด
กายนั่งลง ครั้นแล้ว ความรู้สึกตึงตึงค่อย ๆ
กลายคืนมาทีละน้อย ๆ คล้ายกับแลเห็นสิ่งต่าง ๆ

ได้รำไรในกระจกเงา ส่วนอาการกิริยาของ
แกนั้นได้เปลี่ยนแปลงเป็นคนอื่น และเร็วร้อน
แกควักน้ำพิกาพออกมากลาง “ขี้สัสสาม—
เจ๊กนาห์! และคนวอน คนจะคงถึง วอเทอด
ทันเจ๊ก—ขี้สัสหา! ฉันจำเ็นจะต้องรีบไป
เดี๋ยวนี้” แก่ร้องบอกให้เลิกคำอาหาร และ
อยู่อยู่ก้วยการลวงกะเข้าเสีย ไม่ช้าคนใช้
ก็เข้ามาทำธุระตามหน้าที่ ก่อนนอกครู่หนึ่ง
เราก็ต่างอาลาถิ่น ข้าพเจ้าตามส่งแกจนขึ้นรถ
“ขาวเคียน” แก่พักเมื่อก่อนรถเคลื่อน
และเอามือออกมาผาก “ฉันไม่ควรจะให้ท่าน
กินก้วยเลย เพราะมันอาจทำให้ท่านง่อย
หัวแตกในวันพรุ่งนี้ แต่ประเดี๋ยวก่อน นี”
แกส่งยาให้ข้าพเจ้าออกเมือกหนึ่ง เป็นยาเมือก
เล็ก ๆ และแบนแบนเกยกับยาด้าย “พอจะ
เข้านอนละก็ละลายยานกินเสีย เพราะเป็น

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

ขาแก่กัน แต่ต้องกลัวเมื่อจะเข้านอนเท่านั้น จะช่วยทำให้สมองของท่านโปร่งขึ้นได้ เท่านั้นแหละ ขี้มูกนอนอีกครั้ง—เพื่อความเจริญในอนาคต!”

ข้าพเจ้าขี้มูกนอนสนธิ์รึกกับแกล

“ลาก่อน” แกลว่า และโดยทันทันที แกลเองก็หรี ข้าพเจ้าจึงคิดว่า สมองของแกลก็คงฟุ้งซ่านไม่น้อยกว่าข้าพเจ้าเช่นกัน

แกลตั้งใจโดยทวน นึกถึงอะไรขึ้นมาได้อีก อย่างหนึ่ง ทรวทู่ในกระเป๋าสั้นใน ครั้น แกลก็ลวงหยิบของออกมาอีกสิ่งหนึ่ง ทรววน ของ นั้น เช่น ท่อนยาว และอยู่ใน ห่อ เรียบร้อย “นี่” แกลพูด “ฉันเกือบลืมเสียแล้ว อย่าพึ่งแกล่อกทวนกว่าจะถึง วันพรุ่งนี้—แต่รีบเข้าไปเสียตั้งแต่เที่ยวนะเด็ก”

ของสิ่งนั้น มีน้ำหนักมากจนข้าพเจ้าแทบจะปล่อยให้หลุดมือ “ก็แล้ว ผมจะทำตามสั่ง!” ข้าพเจ้าว่า

แกล้มกยข้าพเจ้าจากช่องหน้าต่างรถนอน ที่สารพัดเขย็นมาให้ เริมพารถ เคลื่อนไป จากที่ของที่แกลให้ไว้จนเย็นหือสัขาว ผันก็ด้วย ครึ่งสี่แกลงทั้งคันหัวคันท้าย และตลอดความยาว “ถ้าไม่ใช่เงิน” ข้าพเจ้าพูดกับตนเอง “ก็คงเป็นทองคำหรือมณีนกัศวิน”

ข้าพเจ้าหย่อนลงเก็บไว้ในกระเป๋าสั้น ความระวัง และในขณะที่หัวคิดกำลังฟุ้งซ่านอยู่นั้นเอง ข้าพเจ้าเริ่มคันเคิร์ดถ้ยบ้านทางถนนวิเทศ เลี้ยวลง ถนนเล็ก ค่อน ข้างมืด ซึ่งทอดอยู่หลังถนนปอรัคแลนด์ ข้าพเจ้าจึงจกจำความรู้สึก เมื่อขณะเคิร์ดถ้ยบ้านในคืนวันนั้นได้ เป็นความรู้สึกที่แปลกประหลาดมากทีเดียว ข้าพเจ้ายังคงมีสติไม่มึนงงจน

ถึงเกิดไม่ได้ว่า จิตใจ ของตนเอง วิปลาสไป คงให้พระวงนักร้องแต่ว่า ยามงลัซซิมพท์ข้าพเจ้าพลอยกินเข้าไปด้วย นึกถึงนั้น นานะเป็นสน—เป็นชาติข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักทุกข์ และรสชาติมาแต่ก่อนเลย ในขณะนั้นเป็นการยากที่จะพรรณานำถึงความรู้สึก อันแปลกประหลาด ซึ่งเกิดขึ้นในสมองข้าพเจ้าได้ เมื่อตอนที่ข้าพเจ้า

กำลังเคิร์ไปตามถนนวิเทศคืนนั้น ในใจให้รู้สึกคล้าย ๆ กันว่า ข้าพเจ้าได้มีกำลังวอเคลอ และทั้งก็ รู้สึกเหมือน อย่างว่าคนใด ชื่นไปนั่งอยู่บนรถไฟ ข้าพเจ้าคงก็ขยศาคับด้วยความล่งน แต่เมื่อเพ่งมองดูโดยรอบตัวอีกทีหนึ่ง ก็คงได้เห็นปรากฏว่า เป็นถนนวิเทศอยู่คนเดียวนี้ให้ข้าพเจ้ากล่าวได้อย่างไรกัน? สัมมุติว่า ท่านได้เห็นนักเล่นกล ตัวกลั่น มອງของท่านอยู่ แล้วเล่นกลกลให้ท่านดู และแล้ว!—ก็

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

แปรปรุปร่างเป็นอีกคนหนึ่งไป บ่อมเป็นการ
แปลกมากไม่ใช่หรือ ถ้าข้าพเจ้าจะบอกแก่
ท่านว่า ในขณะนั้น ดนตรีเบต กำลังเล่นคลก
ขอข้าพเจ้าแถมด้วยเวลานั้นอยู่ทีเดียว? ยัก
เมื่อเขยันทันใจแล้วว่า ข้าพเจ้ากำลังเคียวอยู่ใน
ดนตรีเบตอีก อังกระนั้น ความจำนั้น
พิศวงก็บังเกิดแทรกแซงเข้ามาใหม่ “เมื่อ
สามสัปดาห์มาแล้ว” ข้าพเจ้าก็ “ที่ตรงนั้น

เราได้อะไรกันยังชาย” ครั้นแล้วข้าพเจ้า
ก็หัวเราะเล่นออกมาจนพวกเคียวกลางคืนด้วยกัน
ถึงกับหัวเราะมธ มนจะไม่น่าขันอย่างไร
ได้? เมื่อสามสัปดาห์แล้วมานั้นข้าพเจ้า
ไม่ทันเกิด และในชีวิตข้าพเจ้ายังไม่เคยมี
พรหมลิขิตคน! อันความหลงใหลทั้งนี้
นำจะต้องเป็นไป เพราะ ถูกใจเหลือ อย่างเดียว
เท่านั้น แต่ถึงกระนั้น ความรัก และความ
เสียสละของชายก็คงตั้งตัวอยู่ในใจข้าพเจ้า
มีรูปร่าง เมื่อตอนที่เข้ามาเคียวอยู่ใน
ดนตรีเบตนั้น ความจำอีกอย่างหนึ่ง
ได้เข้ามาแทนที่ รู้สึกคล้ายกับว่าโรงร้าน

ต่าง ๆ ทั้งสองข้างถนนคุ้นเคยไป ซึ่งผิด
กันมาก ก็ดนตรีเบตนั้น เหมกับข้าพเจ้าเคย
รู้จักมักคุ้นมาแล้ว ความผิดคืออย่างหนึ่ง
และความผิดอย่างพิสดารต่าง ๆ ล้วนแต่

เกิดขึ้นเมื่อภายหลังที่ ข้าพเจ้าได้ คมเหล้าแก้ว
สุดท้ายนั้นแล้ว ขอน ไม่ใช่เป็นของแปลก
เพราะถูกสุราอาบนำให้คน ๆ เป็นบ้าไปถึง
ไหนก็ได้ แต่สิ่งที่แปลกใจข้าพเจ้าเป็นที่สุด
นั้น คือ สิ่งที่ถูกเห็นไปนั้นดูช่างแน่วแน่มาก
ถึงแต่เห็นด้วยสายตา แทนที่จะเป็นการคิดเห็น
อยู่ในใจ และทั้ง ไม่ใช่แค่ความกำหนด
ที่จำในเรื่องใหม่ ๆ จะประจักษ์กันเข้ามาเท่านั้น
ความจำในเรื่องเดิมก็ได้พลอยคุ้นเคยไปจาก
เคียวด้วย ข้าพเจ้ามาหยุดที่หน้าร้านสักเวินส์
เป็นร้านจำหน่ายเครื่องโบราณวัตถุ และ
พยายามระลึกว่า สักเวินส์เคย เกี่ยวข้อง กับ
ข้าพเจ้าอย่างไรมาแล้วบ้าง ขณะนั้น มีรถม้า
โดยสารคนหนึ่งแล่นผ่านไป เสียงรถคันนั้นดัง
กึกก้อง คล้ายกับเสียงรถไฟเคลื่อนที่กระบวน
ความคึก และความ จำ ของ ข้าพเจ้าก็ เหมือน
กำลัง ลอย เคี้ยว อยู่ใน ระยะเวลา ความ มี
“อ้อ รังสี” ในที่สุด ข้าพเจ้ากล่าวแก่ตนเอง
“พวกรังสีได้ สัญญา ว่า จะให้ กับ เราสามตัว
แปลกจริงนะเราไม่น่าจะลืมเลย”

ทุกวันนี้ พวกเขายังคงได้รับคำสั่งสอนให้
พิจารณาหาเหตุผลในสิ่งทุกสิ่งได้แต่เห็นมาแล้ว
นั้นอยู่เสมอหรือไม่? สำหรับข้าพเจ้าเอง
ในขณะนี้ ข้าพเจ้าจำได้ว่า สิ่งที่ได้เห็นนั้นเป็น

พ.ศ. ๒๕๓๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

รูปร่างวาง ๆ คล้ายรูปยี่ศกร แต่พอเห็นซึก
ขึ้นแล้ว ก็เปลี่ยนรูปเป็นอีกอย่างหนึ่งต่อไป
อีก โดยอนัน ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายกับว่า อำนาจ
ยี่ศกร กำลังเข้ามา สิ่ง และ คอสูกับ อำนาจจิต
ของข้าพเจ้าเอง

ข้าพเจ้าเฝ้าต่อไปตาม ถนนซอสตัน สู่ถนน
ค็อกเทนม แคม คอรัค ด้วยความง่วงงวย และ
หาวสะทึงอยู่เสมอ ทั้งไม่รู้สึกว่า ไก่เฝ้าไป
คามทางที่ไม่ใคร่เคยเฝ้า เพราะโดยปกติ
ข้าพเจ้ามักชอบเฝ้าที่คอกไปคามทางเล็กหลังถนน
ใหญ่ เมื่อล่องเข้ามาถึงถนนยูนิเวอร์ซิตีแล้ว
รู้สึกว่ามีเลขห้อยไป ต่อเมื่อไถ่คอกอยู่
เป็นนานจึงนึกได้ว่าเลขที่ ๑๑ เอ แม้การ
นึกไถ่ทั้งนี้รู้สึกคล้าย ๆ กันว่ามีใครมาบอก
ให้ ข้าพเจ้าพยายามระงับความฟุ้งซ่านในใจ
โดยหวนระลึกถึง เหตุการณ์ ที่ ไถ่ ผ่านมาแล้ว
เมื่อเวลากินอาหาร และคิดไม่ออกว่า หน้าตา
ของชายแก่ผู้เลี้ยงดูข้าพเจ้านั้น มีรูปร่างอย่าง
ไร นึกเห็นแก่คล้ายกับว่า เห็นแต่เพียงเงา ๆ
ง่วนเกี่ยวกับมองเห็นรูปเงาตนเองสะท้อนอยู่ใน
กระจกหน้าต่าง อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้ารู้สึก
คล้ายกับว่า ตนเองกลายเป็นตัวแถม นิ่ง
อยู่ที่โต๊ะ หน้าแดง นัยน์ตาแฉะใส และ
ข้างปาก

“เรากำลังกินยาแก่” ข้าพเจ้ากล่าว “กู
มันยิ่งร้ายแรงจนจนทนไม่ไหวเสียแล้ว”

แม้การค้นหาเทียนและไม้ขีดไฟ ข้าพเจ้า
ก็หลงไปเที่ยวคน คนละมุมห้อง กับที่เคยเอาไว้
“นี่เราเมาเสียแล้ว เมาอย่างแน่นอน”

เพียง แต่มองดูผาก ๆ ก็รู้สึกว้า หึ่งหึ่ง
ข้าพเจ้าเคยอยู่นั้นแปลกตาไป “บ้าจริง!”
ข้าพเจ้าร้องขึ้น และมองดูสิ่งต่าง ๆ โดยรอบ
หึ่ง ข้าพเจ้าพยายามระงับใจไว้สักโดยสัก
ความสามารถ สักครู่หนึ่ง สิ่งแปลก ๆ ที่แล
เห็นอยู่ จึงกลับคืนเข้าสู่สภาพ ของสิ่งที่เคยคุ้น
มาแล้ว กระแจะยานใหญ่ของข้าพเจ้าคง
อยู่ในที่เดิม ซองธนบัตรคงซุกซ่อนอยู่ที่
มุมกรอบ และเสื่อถางเกวตที่ข้าพเจ้าเคยสวม
ทุกวัน คงทั้งเลอะเทอะอยู่กับพื้น ถึงกระนั้น
สิ่ง ที่ แลเห็นกับที่ นึกไม่ ใช่ เป็น ของจริงแท้
มีอะไรอย่างหนึ่งอยู่ที่นั่นในที่พักของข้าพเจ้า ทำ
ให้ข้าพเจ้ากลับ รู้สึกเหมือนทั้งว่า ตนเอง
กำลังนั่งอยู่ในรถไฟที่พุ่งหยุดถนัด และ
ข้าพเจ้าชะโงกหน้ามองออกไป ทางช่องหน้า-
ต่าง เห็นสถานที่ซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน
ข้าพเจ้าก็เสียดายไว้แน่น เพื่อจะยังตนเองไม่
ให้ล้ม “ตาเราลนไปหมดแล้ว” ข้าพเจ้า
ว่า “เห็นจะต้องเขียนจดหมายแจ้งอาการไป

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

ยังสมาคมกันควาโรจจิตเสียสักที”

ข้าพเจ้าวางซองธนาคารลงไว้บนโต๊ะแท่ง
ตัว แล้วมานั่งบนที่นอนและเริ่มค้นกล่องรองเท้า
ออก ขณะนั้นรู้สึกคล้ายกับว่า ภาพแห่ง
ความนึกจิตใจ ของข้าพเจ้าเอง กำลังหายอยู่
เห็นภาพแห่งความนึกจิตใจของใคร อีกคน
หนึ่ง ซึ่งภาพหลังนั้นค่อย ๆ เกินขึ้นเห็นเสมอ
“ยี่ระห่า!” ข้าพเจ้าคำ “เราเสียสติไป

แล้ว หรือว่าเรากลายเป็นคนสองคนในเวลา
เดียวกัน?” คงเปลืองเครื่องแต่งกายออก
ไปแค่เพียงครึ่งเดียว ข้าพเจ้าหย่อนขามัก
นั้นลงในแก้วนํ้า และดื่มรวกเกือบหมด ขาน
ละลายง่าย และทำให้นํ้าใน แก้ว กลายเป็นสี
เหลืองอ่อน ก่อนที่ข้าพเจ้าจะเอนตัวลงนอน
เรียบร้อยแล้ว ก็เหมือนจิตใจได้เคลื่อนไหว
ไปมาว่างแล้ว และต่อจากนั้นก็คงเป็นเวลา
ที่ข้าพเจ้าได้นอนหลับไป

ข้าพเจ้าตกใจจนเนืองจากการฝันร้ายว่า
คนใดประจัญหน้ากับคุณาสักตัวจนมีรูปร่างแปลก
ประหลาดและท่าทางโหดเหี้ยม รู้สึกว่าใน
ขณะนั้น ตนกำลังนอนหงายอยู่บนที่นอน ทุก
ท่านที่เคยฝันร้ายมาแล้ว ควรระวังอยู่
แก่ใจเป็นอย่างยิ่งว่า เมื่อตกใจจนรู้สึก

ตื่นเช่นนั้นอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นปาก
มีรสแปลก ให้อ่อนเพลียไปทั่วทั้งตัว และ
ใจคอไม่สบายเลย ข้าพเจ้าคงนอนศีรษะ
หนุนอยู่บนหมอนสงบนิ่งอยู่ โดยคาดว่าใน
ไม่ช้าความรู้สึกอย่างแปลกประหลาด และ
ความหวาดท้อนั้นคงจะค่อย ๆ ค่อยหายไป แล้ว
จะไ้ระงับไปเมื่อการพักผ่อนนอนหลับต่อไปอีก
ในชั้นต้น ข้าพเจ้าก็มีโรคคิดว่าจะมีอะไรผิด
ปกติไปบ้าง แสงสว่างภายในห้องมีอยู่แต่
เพียงขมุขขมิ้ว ใกล้กับที่ควรระเรือกได้ว่า
มีก บรธาเครื่องแต่งห้องคงอยู่ในเงามืด
และเห็นได้บ้างแต่เพียงเป็นจุดดำทึบๆเท่านั้น
ข้าพเจ้าเบิกตากว้างและร้องกเห็นฉันทัน
เกิดความรู้สึกขึ้น ภายในใจ ของ ข้าพเจ้า
เองเหมือนกังว่า มีใครคนหนึ่งลอยเข้ามาใน
ห้อง กำลังทำหน้าทักคนควาเพื่อจะขโมย
ซองธนบัตรของข้าพเจ้าไป แค่นั้นก็นอน
นิ่งอยู่ต่อไปอีกครู่หนึ่ง หายใจยาวและไ้
ระงับเพื่อช่วยให้ได้นอนหลับได้เร็ว ข้าพเจ้า
จึงระลึกได้ว่า ที่รู้สึกเช่นนั้น เป็นแต่เพียงนึก
เพราะอำนาจแห่งความกังวล อย่างไรก็ตาม
ความล้ายากก็เกิดขึ้นแก่จิตใจข้าพเจ้านั้น ยัง
คงมีอยู่แน่นอนหาไม่ช้าสร้างไปไ้โดย ข้าพเจ้า
รวบรวมกำลังฝืนออกศีรษะขึ้นจากหมอน และ

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

มองตรงๆ โดยรอบตัว ในท่ามกลาง ความมืด
ก็เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้ามิได้คาดเลยว่า
จะให้เห็น เสด็จอันมีอยู่โดยรอบข้าพเจ้านั้น
บางแห่งก็ดำมาก และบางแห่งก็พอเห็นได้
ราง ๆ สิ่งที่เราเห็นนั้นแสดงว่า เป็นม่าน
โตะ เคาฉิง หึ่งหงงสือ และอย่างอื่น ๆ
ครั้นแล้ว ข้าพเจ้าจึงเริ่มรู้สึกว่ามีอะไรบาง
อย่าง ในที่มืดนั้นเป็นไปอย่างที่เราไม่เคยม
พบเห็นมาก่อน นกนอนของข้าพเจ้าหม่น
ไปเองได้หรือ? ทางด้านโน้นควรจะเป็นที่
ตั้งของหึ่งหงงสือ แล้วทำไมจึงโผล่มาอยู่
ทางนี้? แม้จะเพ่งมองก็ดูคล้ายๆ ข้าพเจ้า
ก็ตอบไม่ได้ว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ยนเกอ
มเสื่อชั้นใน ตัวหนึ่ง พากอยู่ และเสื่อนั้น
ก็มีขนาดใหญ่มากกว่า ที่จะควรเป็น เสื่อ ของ
ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้า ตกอยู่ภายใต้ อำนาจ ความหวาด
กลัวเช่นเดียวกับเด็กเล็ก ๆ เล็กผัดหม
ออกจากตัวแล้วก็ห้อยลงมาลงจากเตียง แต่
แทนที่จะเกาะถูกยพบนท้อง กลืนรู้สึกลัวได้
ย่นขาออกมาเต็มเหยียดแล้ว ก็ยังไม่พบนกนอน
คือเมื่อใดขยับตัวมาแล้ว อีกการหนึ่งจึงไปนั่งอยู่
ริมที่นอนใต้ ที่ริมเตียงนอนของข้าพเจ้าควร
มีเตียงกั้นไม้ขัดไฟวางไว้บนเก้าอี้ขาหัก ข้า-

พเจ้านั่งมือไปคลำหา—ไม่พบเลย ข้าพเจ้า
สัมผัสจนคว่ำไขว่เหินอครระ รู้สึกว่าปลายนิ้วมือ
ถูกกยสิ่งหนึ่ง ซึ่งแขวนอยู่เบื้องบน มีลักษณะ
อ่อนนุ่มและหนา และมีเสียงดังเมื่อสัมผัส
ข้าพเจ้าจึงส่งนทเนบววังลงมาปรากฏว่าเห็นผ้า
ม่านซึ่งโศกชิงไว้เหนือเตียงที่ข้าพเจ้านอน

ณคน ข้าพเจ้าคนอย่างที่เราเรียกว่าหยาจก
เลยแล้ว และเริ่มรู้สึกกลัวได้พลักเข้ามา
อยู่ในห้องแปลก ซึ่ง เช่น การฉ นำพิศวง ที่สค
ข้าพเจ้าพยายามระลึกถึง เรื่องราวที่ ได้เคยมา
แล้วในคืนนี้ พิลึกจริง ข้าพเจ้านึกได้ทุกสิ่ง
ทุกอย่าง ช่างฝังอยู่ในความมืดดำโดย
แน่นแฟ้น เสียน กะไร การกินอาหารคำ
ร่วมกนกยชายแก่ การที่ข้าพเจ้ารับเอาข้อ
ของเล็ก ๆ มาจากแก ความเกรงใจของ
ข้าพเจ้าที่มากกว่าคนเมา ตลอดจนการเปลื้อง

เครื่อง แต่งตัว เมื่อ เวลาจะ เอนตัว ลงนอน แค
โดยเชื่องช้า ข้าพเจ้าทำได้อย่างแม่นยำ
ทั้งนั้น ในตอนนั้นเองที่ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจ
มาก เหตุการณ์ดังว่านั้นเกิดขึ้นในคืนวันเคย
กนั้น หรือว่าล่วงพ้นมาหลายคืนแล้ว? อย่างไร
ก็ดี ห้องนั้นข้าพเจ้าต้องยังไม่เคยเห็นและไม่
เคยเหยียบย่างเข้ามาเลย ข้าพเจ้าคิดไม่
ออก ที่เคยว่า คนโผล่เข้ามา อยู่ใน ที่นั้นได้

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

โดยวิธีใดกัน ความมึนงงของบ้านหนึ่ง
 ราวกว่ากันอื่น ๆ ข้าพเจ้าถึงเฝ้าว่าคงเป็น
 หน้าต่าง ข้าพเจ้ายืนขึ้น ใ้หนักแปลกใจ
 มาก ทูรู้สึว่า คนเอง อ่อนเพลีย จนแทบจะยืน
 ทรงตัวไม่อยู่ โดยอาการมึนงงทสันไป
 ข้างหน้า และเกิดซ้ำ ๆ ทรงไปยังหน้าต่าง
 นั้น เนื่องจากความมึน และไม่ชินต่อที่ทาง
 ทำเอาข้าพเจ้าชนเกาะตัวหนึ่งเข้าและล้มลงถึง
 ซักหัวเข้า แต่ในที่สุด ข้าพเจ้าก็คลำทางมา
 จนถึงหน้าต่างบานนั้นจนได้ คำนในมึนงง
 กันอยู่บานใหญ่ และกรอบกระดกนเป็นทอง
 เหลืองโดยรอบ ข้าพเจ้าคลำหาสายเชือก
 สำหรับขยับหน้าต่างขึ้นแต่หาไม่พบ เพื่อย
 มื้อย้ายไปอีกสายโยงเข้า และพร้อมก้มมี
 เสียงกังกกรก บานหน้าต่างนั้นก็เลื่อนเปิดขึ้น
 ข้างบน

ข้าพเจ้า มองดู ภาพสถานที่ ภายนอกช่อง
 หน้าต่างนั้น เป็นภาพที่ชวนแต่แปลกตา
 ข้าพเจ้าทงสัน คั่นวนั้น อากาศมืดครม
 แสงสว่าง เมื่อใกล้ ธรรมดา ทอชน มาทาง ขอบฟ้า
 คำนหนึ่งซึ่งปกคลุมอยู่ด้วยหมู่เมฆอันหนาทมิ
 แสงสว่างหน้าต่าง บานนั้นลงไป แลไม่เห็นอะไร
 เลยนอกจากความมืด แต่ห่างออกไปเล็กน้อย
 แลเห็นเงาคำมะเมือมของทิวเขา เห็นเงา

แคว่ง ๆ ของบ้านเรือนที่คงอยู่ใกล้เคียง อัน
 มีสนามหญ้า ทุ่งไม้ขนาดเล็ก ๆ และทางเกว
 เท้าอย่างแคบ ภาพแห่งสิ่งเหล่านี้ ข้าพเจ้า
 ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย และเพราะเหตุ
 เองทนาให้ ข้าพเจ้านึกใน ขณะนั้นว่า คนเองคง
 อยู่ในความฝัน ข้าพเจ้าเอามือคลำหาโต๊ะ
 แท่งตัว ปรากฏว่าเป็นโต๊ะไม้ขัดเงา และ
 คมแต่งไว้เป็นอย่างดี มีขนาดเล็ก ๆ วางอยู่
 ด้วยสองสามใบ และมีแปรงสำหรับแปรงผม
 บนโต๊ะนี้ ไม่มีไม้ขีดไฟหรือเทียนวางอยู่ด้วย
 ข้าพเจ้ามองครวญในห้วงนั้นอีก ยืน
 บานหน้าต่างโดยกั้นแล้วและมีแสงสว่างพอท
 จะทำให้แลเห็นได้ เคียงบนอันเคียงขนาด
 ใหญ่และมีม่านคลุม ที่ปลายเคียงมีเสา
 และท่อนเสาสูงมีหงษ์ทำด้วยหินอ่อน

ข้าพเจ้ายืนฟังโต๊ะแท่งตัว หลบตาเสีย
 แล้วลนขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง และพยายามใช้
 ความคิดนึกครึกครองโดยรอบคอย เท
 การณทุกสิ่งทเห็นประจักษ์อยู่แก่ค่าน ล้วนแต่
 เป็นของจริงยิ่งกว่าทจะพรรณกว่า เป็นความฝัน
 ข้าพเจ้ายังกรังใจอยู่แต่เพียงว่า ถ้าสิ่งทเห็น
 ทงนี้มีใช่เป็นความจริง ก็ต้องเป็นเพราะ
 อำนาจของยาททำให้ความรู้สึกในจิตลึกของ
 ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงไป หรือมิฉะนั้นก็

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

ก๊วยตีกของข้าพเจ้าไม่ปกติ เนื่องจากความทน
ทน^๕ เหนื่องการไต่^๕รย^๕ทร^๕พ^๕ย^๕ม^๕ร^๕ก^๕ก^๕ท^๕ม^๕ไ^๕ค^๕ค^๕ค^๕ท^๕ว^๕
ย^๕ง^๕ก^๕ถ^๕า^๕ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ร^๕พ^๕ย^๕า^๕ม^๕ร^๕ว^๕ง^๕ย^๕ไ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ก^๕อ^๕ไป^๕
อ^๕ก^๕ส^๕ก^๕เล^๕ก^๕น^๕อ^๕ย^๕ ส^๕ง^๕ท^๕ม^๕ก^๕ม^๕ว^๕เ^๕ล^๕า^๕น^๕อ^๕า^๕ก^๕ระ^๕ว^๕ง^๕
แ^๕ง^๕ข^๕น^๕ก^๕ไ^๕ค^๕ ถึง^๕ก^๕ะ^๕น^๕เ^๕ ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ท^๕ไ^๕ค^๕ก^๕น^๕อ^๕า^๕ห^๕า^๕
ร^๕ว^๕ม^๕ก^๕น^๕ก^๕ย^๕ข^๕า^๕ย^๕แ^๕ก^๕ผู้^๕ม^๕ี^๕ช^๕อ^๕ว^๕า^๕ เ^๕ล^๕เ^๕ว^๕ส^๕แ^๕ซ^๕ม^๕ ก^๕
ย^๕ง^๕เ^๕ย^๕เ^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ไ^๕ห^๕ม^๕แ^๕ล^๕เ^๕ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ย^๕ง^๕ค^๕ง^๕จ^๕า^๕ไ^๕ค^๕แ^๕น^๕เ^๕น^๕
อ^๕ย^๕เ^๕ส^๕ม^๕อ^๕ ก^๕า^๕ร^๕ท^๕ม^๕ซ^๕ม^๕เ^๕ย^๕ญ^๕ม^๕ิ^๕ค^๕น^๕ไ^๕ช^๕ี^๕ย^๕ร^๕อ^๕ร^๕ย^๕ไ^๕ช^๕
ย^๕า^๕ส^๕ง^๕ส^๕ิ^๕ช^๕ม^๕พ^๕ แ^๕ล^๕เ^๕ก^๕า^๕ร^๕ก^๕ม^๕เ^๕ล^๕า^๕แ^๕ว^๕ส^๕ัก^๕ท^๕า^๕ย^๕—
ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕แ^๕น^๕ไ^๕จ^๕เ^๕ค^๕ย^๕ว^๕า^๕ พ^๕ง^๕ผ^๕า^๕น^๕มา^๕เม^๕อ^๕
ป^๕ระ^๕มา^๕ณ^๕ส^๕อง^๕ส^๕า^๕ม^๕ช^๕ว^๕ไ^๕ม^๕ง^๕เ^๕น^๕

ครันแล้ว มือกสังฆะปรากฏขึ้น ซึ่งทำ
ให้ข้าพเจ้าสะดุ้งตกใจและหวาดหวั่นมาก แม้
ช^๕ด^๕เ^๕น^๕ เม^๕อ^๕ท^๕ว^๕น^๕ก^๕ด^๕ง^๕ว^๕า^๕ร^๕น^๕น^๕ข^๕น^๕มา^๕ ท^๕ว^๕ก็^๕ย^๕ง^๕
ส^๕ัน^๕อ^๕ย^๕ร^๕ว^๕ิก^๕ ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ไ^๕ค^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ข^๕น^๕ก^๕ ๆ^๕ ว^๕า^๕
“เร^๕า^๕ไ^๕พล^๕เ^๕ข้า^๕มา^๕ อ^๕ย^๕ไ^๕น^๕ท^๕อ^๕ง^๕น^๕ไ^๕ค^๕ อ^๕ย^๕า^๕ง^๕ไ^๕ว^๕ไ^๕ก^๕น^๕
เ^๕ล^๕า^๕?” ——แ^๕ล^๕เ^๕แ^๕ล^๕เ^๕ย^๕ง^๕ท^๕พ^๕ู^๕ค^๕อ^๕อ^๕ก^๕ไ^๕ป^๕น^๕ไ^๕
ไ^๕ม^๕ไ^๕ช^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕น^๕า^๕เ^๕ย^๕ง^๕ข^๕อ^๕ง^๕ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕เ^๕อ^๕ง^๕

เสียงนั้นไม่ใช่ เป็น เสียง ของข้าพเจ้าเอง
เ^๕ย^๕เ^๕น^๕เ^๕ย^๕ง^๕แ^๕ล^๕ว^๕เ^๕ย^๕า^๕แ^๕ล^๕เ^๕แ^๕ล^๕เ^๕ย^๕เ^๕ค^๕เ^๕ร^๕อ^๕ เ^๕จ^๕น^๕เ^๕ค^๕ย^๕ว^๕ก^๕ย^๕
น^๕า^๕เ^๕ย^๕ง^๕ข^๕อ^๕ง^๕ค^๕น^๕แ^๕ก^๕แ^๕ม^๕ค^๕อ^๕ย^๕แ^๕ล^๕เ^๕ไ^๕ม^๕พ^๕น^๕ เ^๕เพ^๕อ^๕
ไ^๕ห^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕ท^๕เ^๕น^๕เ^๕น^๕อ^๕น^๕ไ^๕จ^๕ ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕เ^๕า^๕ม^๕ือ^๕ค^๕ล^๕า^๕ม^๕ือ^๕
ข^๕อ^๕ง^๕ค^๕น^๕ก^๕ ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕ว^๕า^๕ท^๕น^๕ง^๕เ^๕ย^๕ว^๕ ม^๕เ^๕ค^๕เ^๕ท^๕น^๕ง^๕ห^๕ู^๕
ก^๕ะ^๕ค^๕ก^๕ค^๕ล^๕า^๕ย^๕ม^๕ือ^๕ข^๕อ^๕ง^๕ค^๕น^๕แ^๕ก^๕เ^๕น^๕ท^๕ง^๕อ^๕ม^๕ “แ^๕น^๕เ^๕ละ^๕”

ข้าพเจ้าร้องขึ้นแต่เสียงคงคงอู้อืออยู่ในลำคอ
“นี่^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕ค^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕เ^๕น^๕!” แ^๕ล^๕เ^๕ค^๕อ^๕ย^๕ร^๕ว^๕ค^๕เ^๕ร^๕ว^๕
ค^๕ล^๕า^๕ย^๕ก^๕ย^๕เ^๕ย^๕ไ^๕ป^๕อ^๕ย^๕า^๕ง^๕ไ^๕ม^๕เ^๕ท^๕ง^๕ไ^๕จ^๕ ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕แ^๕ย^๕
น^๕ว^๕ม^๕ือ^๕เ^๕า^๕ไ^๕ป^๕ไ^๕ย^๕ก^๕ พ^๕น^๕ข^๕อ^๕ง^๕ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ไ^๕ม^๕เ^๕ล^๕เ^๕อ^๕
เ^๕ล^๕ย^๕ส^๕ัก^๕ช^๕ี^๕ ป^๕ล^๕า^๕ย^๕น^๕ว^๕ม^๕ือ^๕ค^๕ง^๕ค^๕ร^๕ว^๕ไ^๕ป^๕เ^๕ค^๕เ^๕น^๕เ^๕ห^๕ง^๕เ^๕อ^๕ก^๕
ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕แ^๕ย^๕ส^๕น^๕ส^๕ัก^๕แ^๕ล^๕เ^๕เ^๕ก^๕เ^๕อ^๕ย^๕ระ^๕ล^๕ม^๕ล^๕ง^๕ท^๕ง^๕ข^๕น^๕

ความหวาดหวั่นทำให้ข้าพเจ้าไม่กล้าที่จะ
ม^๕อ^๕ง^๕ค^๕ร^๕ว^๕ระ^๕ค^๕ร^๕ว^๕ค^๕น^๕เ^๕อ^๕ง^๕ เ^๕พ^๕ระ^๕ร^๕ู้^๕ไ^๕ค^๕เ^๕น^๕เ^๕ท^๕ว^๕า^๕
อ^๕ว^๕ย^๕ระ^๕ว^๕่^๕น^๕อ^๕น^๕ ๆ^๕ ะ^๕ป^๕เ^๕ล^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕ป^๕เ^๕ล^๕เ^๕ย^๕ไ^๕ค^๕ย^๕ง^๕
ค^๕ล^๕า^๕ท^๕า^๕ไ^๕ม^๕เ^๕ข^๕ก^๕ไ^๕ฟ^๕เ^๕ท^๕ง^๕ข^๕น^๕เ^๕า^๕ล^๕ง^๕ก^๕ไ^๕ม^๕พ^๕ย^๕ ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕
ท^๕ว^๕า^๕ห^๕น^๕ว^๕ ไ^๕อ^๕ แ^๕ล^๕เ^๕ห^๕า^๕ย^๕ไ^๕จ^๕ไ^๕ค^๕ร^๕เ^๕ส^๕ะ^๕ท^๕ว^๕ก^๕
ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ย^๕ง^๕ร^๕บ^๕ค^๕ล^๕า^๕ห^๕า^๕ท^๕า^๕ง^๕ก^๕ล^๕ย^๕ม^๕า^๕ย^๕ท^๕น^๕อ^๕น^๕ “เร^๕า^๕
เ^๕น^๕ไ^๕ป^๕เ^๕น^๕” ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕เ^๕ค^๕ย^๕เ^๕ก^๕เ^๕น^๕เ^๕อ^๕ง^๕ไ^๕น^๕ช^๕ด^๕ะ^๕ท^๕เ^๕
เ^๕น^๕ค^๕ว^๕ล^๕ง^๕น^๕เ^๕น^๕อ^๕ก^๕ร^๕เ^๕ย^๕ท^๕น^๕ “เร^๕า^๕เ^๕น^๕ไ^๕ป^๕เ^๕น^๕”
ล^๕าก^๕ผ^๕า^๕ท^๕ม^๕ข^๕น^๕ค^๕ล^๕ม^๕ย^๕า^๕ ค^๕ล^๕ม^๕ห^๕ุ^๕ ช^๕ก^๕ม^๕ือ^๕ไ^๕ว^๕ไ^๕ค^๕
ห^๕ม^๕อ^๕น^๕ แ^๕ล^๕เ^๕ค^๕ง^๕ไ^๕น^๕เ^๕น^๕เ^๕น^๕ง^๕เ^๕พ^๕อ^๕ไ^๕ห^๕ล^๕ย^๕ ค^๕ว^๕า^๕
ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕ท^๕ง^๕น^๕ล^๕ว^๕น^๕เ^๕ค^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕ค^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕อ^๕ย^๕า^๕ง^๕เ^๕น^๕เ^๕ท^๕เ^๕ ใน^๕
ค^๕อ^๕น^๕เ^๕า^๕ ค^๕ว^๕า^๕เ^๕น^๕เ^๕ล^๕า^๕น^๕ ก^๕ิ^๕ระ^๕ค^๕น^๕ย^๕ไ^๕ป^๕เ^๕ส^๕น^๕
ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ค^๕ง^๕ก^๕ิ^๕ค^๕อ^๕ง^๕ค^๕น^๕เ^๕น^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ค^๕ว^๕ย^๕ค^๕ว^๕า^๕เ^๕ย^๕ง^๕
แ^๕ร^๕ง^๕แ^๕ล^๕เ^๕ท^๕ร^๕ง^๕ก^๕า^๕ล^๕ง^๕ เ^๕ย^๕เ^๕น^๕ห^๕น^๕ม^๕แ^๕ล^๕เ^๕ค^๕ิ^๕ก^๕ย^๕า^๕เ^๕ล^๕า^๕เ^๕ว^๕เ^๕ย^๕น^๕
ท^๕อ^๕ไ^๕ป^๕เ^๕อ^๕ก^๕ ข้า^๕พ^๕จ^๕า^๕ห^๕ล^๕ย^๕ค^๕า^๕ ห^๕า^๕ย^๕ไ^๕จ^๕เ^๕ย^๕ระ^๕ย^๕
เ^๕ท^๕า^๕ก^๕น^๕ แ^๕ล^๕เ^๕เม^๕อ^๕ย^๕ง^๕ร^๕ู้^๕ส^๕ัก^๕ว^๕า^๕ค^๕น^๕ค^๕น^๕อ^๕ย^๕ ก^๕ิ^๕ไ^๕ค^๕
เ^๕ร^๕ม^๕เ^๕ค^๕น^๕น^๕ย^๕ท^๕น^๕ง^๕ด^๕ง^๕ส^๕า^๕ม^๕เ^๕ว^๕เ^๕น^๕ไ^๕ป^๕มา^๕ไ^๕ค^๕ย^๕ช^๕า^๕ ๆ^๕
แ^๕ก^๕ค^๕ว^๕า^๕ม^๕ุ่ง^๕ท^๕ว^๕เ^๕ย^๕เ^๕น^๕น^๕ไ^๕ม^๕เ^๕า^๕ร^๕อ^๕ย^๕ก^๕ข^๕น^๕ไ^๕ค^๕

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

ข้าพเจ้าไม่สามารถนอนให้หลับ คังนั ก
ถึงแก่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นว่า ใค้เ็น
แก่ข้าพเจ้าแล้วอย่างแท้จริง ไม่ช้าข้าพเจ้า
ก็รู้สึกทว่า กำลังนอนเบิกตากว้าง นัวมื่อ
อันมีแต่ทงนี้ หุ้มกระตักนั้น คงครุทอยู่กัยเืงอีก
ข้าพเจ้าได้กลายเป็นคนแก่ทงมโดยทันทีเ็น
แนแท้เสียแล้ว โดยรวดเร็วอย่างไคอย่างหนึ่ง
ข้าพเจ้าต้องกลายเป็น สภาพพวกชายหนุ่ม เป็นคน
แก่ ข้าพเจ้าได้ถูกศักรียเอาไปแล้วซ่งชีวิต
ความรัก การผจญภัย พลกำลังและความ
หวัง ข้าพเจ้าซึกักระลงกับทนอนและพยายาม
ปลุกปลอยใจตนเองว่า เหตุการณ์ทงนั้นล้วนแต่
เ็นไปไม่ได้

ในที่สุด เมื่อไม่สามารถนอนให้หลับ
ต่อไปได้แล้ว ข้าพเจ้าจึงทรงควขันนงบน
ทนอน และมองควรวกโดยรอบตัว แสงอรุณ
อ่อน ๆ ได้ฉายเข้ามาในท้องทำให้พอแลเห็น
สิ่งต่าง ๆ ได้แล้ว ท้องนกว้างขวาง และ
คยแ่งไว้เ็นอย่างก็ คียิ่งกว่าทงท้องที่
ข้าพเจ้าเคยหล่นนอนมาแล้วแต่ก่อน มีเกยบน
เล่มทงนก็ยไม่ซิดไฟ วางอยู่ พอเห็นไค้วาง ๆ
บนผ้าซางผ้า ข้าพเจ้าเหวียง ผ้าทมนอนออก
หนาวสันเมื่อท้องอากาศในคตอนเช้า ลุกขึ้น
มาจุกเทยบนเล่มนงบน ครันแล้ว จึงทรงไป

ที่กระถาง และไค้เห็น—หน้าของ เอ็ล
เวสแฮม! อันที่จริงในคตอนนั้น ข้าพเจ้าไม่
รู้ระคกไวมากมายนัก เพราะไค้กัริงเกรง
อยู่ก่อนแล้วว่า คงจักต้องเ็นเช่นนั้น แก่เคย
แสดงอาการให้ข้าพเจ้าสังเกทเห็นว่า เก็ก
ความลึงเลไ เพราะนักสุมเพศข้าพเจ้าอยู่ยั้ง
เ็นอนกัน แต่เอ็ลเวสแฮม ที่เ็นอยู่ใน
เวลานั้น แ่งกายกัยเครื่องสำหรันอนซ่งทำ
คัยผาสักหลาก เ็นคยยาวไค้ถันก เ็น
แก้มคย ผมหงอกขาวปล่อยเสียยาวพอช
นัยันทาวว รีมฝปากสันและห้อยปล่อยให้
เ็นเทงอกซ่งเ็นค้ำ แต่ท้แลเห็นไค้ใน
กระถกนั้นแหละ คือตัวข้าพเจ้า! สำหรัท้าน

ท้งหลายผู้มัจจิตไ และร่างกาย ของท้านเอง
และมีอายคามเกดขำซ่งธรรมชาติ น้าระ
ไม่เล็งเห็นไค้ซึกว่า การถูกลงโทษอย่างแสน
ทารุณเ็นเ็นผลร้ายแรงค่อข้าพเจ้าสักปาน
ไหน กำลังหนุ่มเ็นไปคัยความมุงหวัง
และพล แต่ผาทคยขายมัจคียังกลายร่าง
มาเป็นคนแก่ที่เลือ่แต่ทงนี้หุ้มกระตัก — —
แต่ข้าพเจ้าออกกระถางซ่งช้านนอกเรองไป
เสียแล้ว ข้าพเจ้าคงต้องขมนงบนอยู่นาน เมื่อรู้สึ
กนแนซึกว่า ร่างกายไค้เปลี่ยนแปลงไปอย่าง
แปลกประหลาดนัก มารู้สึกทวและเริ่มไค้สัค

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก?

ต่อเมื่อสว่างแล้ว ทั่ววิถีไวกว้างหนึ่ง กุ๊กกิง
เป็นการกระทำของผู้วิเศษ ข้าพเจ้าได้กลายเป็น
ร่างจากหมูนมาเป็นคนแก่ เป็นชอกหน้าใน
เมื่อปรากฏว่าข้าพเจ้ากลายเป็นเฮลเวสแสม
แล้ว แก่กรกตของเป็นเจ้าของร่างของข้าพเจ้า
โดยท่านเองเคยบอกฉัน และทั้งเป็นเจ้าของ
พลกำลังตลอดจนความดำเนินชีวิตใน อนาคต
ของข้าพเจ้าด้วย แต่ทั้งนี้จะมีผลอย่างไร?
เรื่องราวทั้งหมดนี้ แม้แต่ข้าพเจ้าเองก็ไม่ปลงใจ
เชื่อว่าเป็นจริง ข้าพเจ้าลองหยิกตนเองได้แล้ว
ลองครูดเหงื่อออกที่อกหน้าหนึ่งแล้ว ลอง
มองดูตนเองในกระจกซ้ำ และลองหยิบฉวย
สิ่งต่าง ๆ ทั่ว ก็ไม่เห็นปรากฏว่ามีอะไรเป็น
ของเทียม ชีวิตเป็นสิ่งที่อาจเปลี่ยนแปลง
กันได้ แน่ละหรือ? ข้าพเจ้า กลายเป็น
เฮลเวสแสม และแตกกลายเป็นข้าพเจ้าได้
จริงหรือ? หรือว่าข้าพเจ้าคือเฮลเวสแสม
และเมื่อคนนั้น ผันลงชายหนุ่มผู้มีชื่อว่า เอเค็น?
มีชายหนุ่มชื่อ เอเค็น อยู่ข้างหรือไม่ว่าง? แต่
ถ้าข้าพเจ้าเป็นคาวเฮลเวสแสมจริง ข้าพเจ้า
ก็ควรระแวงกลัวว่าเมื่อเข้าวานนอนอยู่ที่ไหน เมือง
ที่คงบ้านเรือนอยู่มีชื่ออย่างไร และมีเรื่อง
อะไรเกิดขึ้นบ้างเมื่อก่อนหน้าเวลาผัน ข้าพเจ้า
คงนึกถึงเพียงอยู่บ้าน หนาวระลึกลัง

ความจำจากเป็นเหมือนกับคนสองคนเมื่อคนนั้น
แต่ขณะนั้น จิตใจของข้าพเจ้าปลอกละไปจึงก็อยู่
ไม่มีความจำอย่างอื่นเข้ามาปนเปื้อนเลย นอก
จากจะจำได้เป็นแน่แท้ว่า ข้าพเจ้าคือเอเค็น

“ความยุ่งใจ เช่นนี้เอง ที่ทำให้ คนคิดต้อง
กลายเป็นคนบ้า!” ข้าพเจ้าร้องขึ้นด้วยน้ำเสียง
อันแหบเครือ ค่อย ๆ ทรงกายลากขาอัน
เปลือยและหนักไปยังที่ล้างหน้า และก้มศีรษะ
อันมีผมทรงออกขาวงุ้มลงในน้ำเย็น เมื่อได้
เช็ดหน้าและเช็ดตัวเรียบร้อยแล้ว จึงพยายาม
ไต่ไกรของกุ๊กกิงที่ระลึกละทิ้ง แต่ก็ไม่เป็นผล
ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอย่างไม่มีที่สงสัยเลยว่า ตนเอง
คือเอเค็นจริง ๆ ไม่ใช่เฮลเวสแสม แต่
เป็น เอเค็น ซึ่งสิงอยู่ในร่างกาย อัน คร่ำเคระเซ
ของ เฮลเวสแสม!

ถ้าชีวิตที่คิดไว้ ของข้าพเจ้าต้อง ออกจาก
ร่างเดิม และเข้าสิงอยู่ในรูปกาย ของชายอายุ
อันแล้ว ข้าพเจ้าอาจไม่ค้นพบโดยพล่อย
เลยตามเลย แล้วแต่โชคความสวาทก็ได้ แต่ใน
ปัจจุบันนี้ สิ่งที่น่าออกเห็นอันน่าจมนอนอยู่
ดำเนินไปไม่ได้ เรื่องที่เกิดขึ้นแก่ข้าพเจ้านั้น
ย่อมต้องเป็นอุบายอย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวด้วยอาคม
วิทยา ทั่วบ้านของข้าพเจ้านั้นและถาวร
จึงมองด้วยนัยน์ตาอันคมวาว ทำให้ข้าพเจ้า

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

เข้าไปได้ถึงปานนี้ ถ้าเช่นนั้น ควรจะต้อง
 ฆาตนาหนึ่ง และการ ร้องมอญ กล้วย สายคา
 หนักแล้วจึงสามารถแก้ความเย็นไปของข้าพ
 เจ้าได้เป็นแท้ คนที่ลมความจก้านเคยมี
 เป็นตัวอย่างมาแล้วแต่ก่อน แต่การเปลี่ยนแปลง
 ความจก้า ของ คนหนึ่งให้ เป็น อีก คนหนึ่งนั้น
 ไม่เคยปรากฏเลยแต่ไหนแต่ไร! ข้าพเจ้า
 หิวระะ อนุชา! ไม่ใช่เป็นสำเนียงหิวระะ
 อย่างผาสัก แต่เป็นเสียงหิวระะอย่างคังคัง
 และน้อยใจ รู้สึกคล้ายกับ เฮลเวสแฮม
 กำลังย่นหิวระะใส่หน้าข้าพเจ้า ความโกรธ
 และโทษะแผ่ไปทั่วกาย ซึ่งตามปกติข้าพเจ้า
 เคยเป็นคนใจหนักแน่นและคนเฉียวยาก ข้า
 พเจ้าเริ่มทนแค้นตัวอย่างวิบรอน กล้วยเสื่อทาง
 เก่งซึ่งวางอยู่เกลื่อนตามพนทอง รู้สึกว่า
 เกรงของแค้นทิว เหล่านี้ ล้วน แต่ สำหรับแค้นชุก
 กลางคืน เข็ดคในคี่เต็มเสื่อผืนอย่างสามัญ
 อยู่ข้าง กางเกงเก่า ๆ ๑ ตัว และเสื่อคลุม
 สมัยโบราณเสื่อหนึ่ง คว้าหมวกแคบสวม
 ลงบนศีรษะ ใจเล็กน้อยเพราะความเห็นคนน้อย
 แล้วก็กระเิกยกระเิกยออกจากห้องนอน

ขณะนั้น ข้างที่จะเป็นเวลาค่ำพิศาเศษ
 แล้ว สว่างพอจะแลเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ก็
 ตลอดจนข้าน้อยยังสงสัย เกลี้ยงที่หน้าประค

ห้องนอนนั้นทำไว้งาม กว้างขวาง บันไดที่จะ
 ลงไปยังห้องโถงเบื้องล่าง ก็ด้วยพรม อย่างก็
 ห้องที่อยู่ตรงหน้า ข้าพเจ้านั้น บ้านประตูคังม้อย
 ภายในห้องนั้น มี โต๊ะเขียนหนังสือ หิ้งวาง
 หนังสือที่เลือกเอาออกไว้ มีเก้าอี้สำหรับนั่ง
 ทำงาน ก็ยังมีหนังสืออย่างงามวางซบซ้อน
 กันเป็นหิ้ง ๆ ขึ้นไป

“นี่คือห้องทำการหนังสือของเรา” ข้า
 พเจ้าพึมพำ และเคียวผ่านเฉลียงนั้นไป เสียง
 ทุบตอกออกมา ทำให้ ข้าพเจ้า นึก ขึ้นได้ว่าใน
 ปากไม้มีพ่น จึงรีบย้อนกลับเข้าไปในห้องนอน
 หาวพ่นปลอมได้สารับหนึ่ง ลองใส่ดู ก็ใส่
 เข้าที่ ได้ โดยง่าย คล้ายกับเคยใช้กันมาจนคุ้น
 แล้ว “ก็ขึ้นหน่อย” ข้าพเจ้าว่า แล้วจึง
 กลับมายังห้องทำการหนังสืออีก

ลั่นชก โต๊ะ เขียน หนังสือ นั้น ลั่น กุญแจ
 ครอบโต๊ะกลั่นกุญแจเสียด้วย ข้าพเจ้าไม่
 แลเห็นเลยว่า ระเบิดกลั่นกุญแจอยู่ที่ไหน แม้ค้น
 หาค ตาม กระจาเสื่อ และ กางเกงก็ไม่ปรากฏ
 ข้าพเจ้ารอกกลับเข้าไปในห้องนอนอีก ค้นหา
 ตามเสื่อกางเกง ค้าง ๆ ซึ่งทิ้งอยู่ในห้องนั้น
 การค้นคว้านั้น ข้าพเจ้าใคร่ และค้นอย่าง
 เร่งร้อนมาก จนถ้ามีใครได้เข้ามาเห็นห้องนี้
 เข้าแล้ว ต้องเข้าใจว่า ข้าพเจ้าเป็นคนร้าย

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในห้าร้อยจำพวก ?

ลอบเข้ามาชะโมยของเย็นแท้ ใช้แต่กระจกหา
ลูกกัญญาไม่พอยเท่านั้นเมื่อไร แม่เงินหรือ
ชนมียกรักไม่เห็นมัสักชน นอกจากยิลค่า
อาหารที่ไ้จ่ายเงินไปแล้วเมื่อคน

ข้าพเจ้ารู้สึก เห็นคเห็นอย ชอนเพลย เป็น
กำลัง ทรคภายในลงแล้วก็เพ่งจ้องมองกุ
เสื่อผาทุกชนที่ไ้เหวี่ยง ออกมาลากลากกลอน
และปล้นกุ่มทุกกกระเข้า ความคั่นคั่นใจ
อย่างรุนแรงทำให้ ข้าพเจ้ารู้สึกชอนเพลยแทบ
หมดกำลัง ทุกวาระที่หวนระลึกถึงอุบาย
ทุจริตของศัตรูขึ้นมาแล้ว ก็ยังแลเห็นช่อง
ทางแห่งความหวังของข้าพเจ้าซึกซึ้ง และคัม
แคบยิ่งขึ้นทุกที ข้าพเจ้ารวบรวมกำลังผูก
ลูกขยั่น และค้อย ๆ ลากกายกลบออกไปยัง
ห้องทำการหนังสืออีก ที่บนโคไ้เห็นนาง
สาวใช้คนหนึ่งกำลังเหี่ยวเชือกโยยบนหน้า
ค่างอยู่ ก็คิดว่า หล่อนไ้เหลียวมาจ้องมองกุ
หน้าข้าพเจ้าอย่างวงวงง ข้าพเจ้ารีบยัก
ประตูห้องทำการหนังสือเสีย คว่าไ้ขวาน
เล่มหนึ่งก็โถมเข้าฟันที่คอรอยไ้ระ ในคอนั้น
แหละที่ใครต่อใครไ้เข้ามาเห็นข้าพเจ้า คอรอย
ไ้ระทะลาย กุญแจแพ้ง ยรวจากคหมายจาก

วันและรุ่งออกมาจากช่องที่เก็บ ปลิวกระพาย
ไปทั่วห้อง ในขณะนั้นกาลโทษะ ข้าพเจ้า
ฉวยปากกาและเครื่องเขียนอื่น ๆ ที่มีนาหนัก
เขาเหวี่ยงไปคนละทางสองทาง ชวคหมัก
บนไ้ระก็คว่ำมันเสีย นอกจากนั้นแกกั้น
ใบใหญ่ ซึ่งตั้งอยู่บนหิ้ง ก็พลอย แดกไปด้วย—
ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทำไ้ถึงไ้แตก ข้าพเจ้า
คั่นไม่พอยสมุคจ่ายเงิน ไม่พอยเงิน ไม่พอยสิ่งใด
ที่สามารจรจะแก้ไขให้ ข้าพเจ้า กลบเข้าสู่ว่าง
เก็มไ้ ข้าพเจ้ากำลังลงมือทะลายคั่นซึก
อย่างคึกคักอยู่ก็เคียว พอคั่นไ้ซึกซึ้งหนึ่ง
และหญิงสอง ไ้แก่กั้นเข้ามาถึง และช่วย
กันยักควข้าพเจ้าไ้แน่น

ทั้งนี้ คือเรื่องราวที่ข้าพเจ้าไ้เปลี่ยนแปลง
ไป ใครเลยจะลงใจเชื่อว่า เป็นความจริง
ข้าพเจ้าไ้รับการ ย้ายชีวิตรักษา เช่นเดียวกับคน
บ้า แม้ ในวาระนี้คังคังอยู่ภายในควมคุ่ม
แต่ความจริง ข้าพเจ้าไ้มีบ้า คังมีความคิด
และจิตคไ้ใจ ปลอดไ้ปร่ง เช่นเดียวกับ คนปลกค
ทั้งหลาย และเพ้อพิสุ่นว่าไ้มีบ้า ข้าพเจ้า
ไ้คั่นเขียนเรื่องนี้ โดยละเอียดคเท่าที่ไ้คั่นเกิด

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

แก่ข้าพเจ้ามาแล้ว ขอดถามท่านผู้ได้อ่าน
ทั้งหลายสักคำหนึ่งว่า วิชเชียนและเรียงราวที่
ท่านอ่านนั้น ท่านได้เห็นตอนไหนบ้างที่แสดง
ว่า วิชเชียนเป็นยา ข้าพเจ้าเป็นชายหนุ่มที่
ต้องมาถูกขังอยู่ภายในร่างกายของคนแก่ แต่
ความจริงในข้อนี้ เป็นการยากที่คนทั้งปวงจะ
ปลงใจเชื่อแน่นอน สำหรับท่านที่ไม่เชื่อ
เรื่องราวนี้ ย่อมต้องคิดเห็นว่า ข้าพเจ้าเป็นยา
เป็นความจริง ข้าพเจ้าไม่มีรักจนแม่แต่ข้อ
ของเลขานุการประจำตัว ข้อคนใช้ชายหญิง
ข้อเพื่อนบ้าน ตลอดจนข้อเมืองที่ข้าพเจ้าตก
เข้ามาอยู่ เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่ข้าพเจ้า
น่าจะต้องแสดงอาการปรีดาเช่นเดียวกับคนยา
เป็นธรรมดาอยู่เองที่ข้าพเจ้าจะต้องถามปัญหาที่
น่าขบขัน และเป็นเรื่องน่าขบขันที่ข้าพเจ้า
จะต้องรำว้อ และคร่ำครวญไป ด้วย หมกหัว
ข้าพเจ้าไม่มีเงิน และทั้งไม่มี สัมภาษณ์เงิน กวับ
ธนาคาร คงจะจำลายมือ ข้อของข้าพเจ้าไม่ได้
เพราะเมื่อมีแค่ หงษ์หุ้มกระดูก และสัณธรีก
เช่นนั้น จึงจะเขียนชื่อว่า เอเค็น ก็คงไม่เหมือน
กับลายเซ็น ก่อนที่ได้ มอให้ไว้กับธนาคาร
คนที่คอยคุม ข้าพเจ้าอยู่นี้ คงไม่ยอมปล่อยให้

ข้าพเจ้ามาคนเดียวไปจนถึงธนาคาร ดูเหมือน
ว่าในเมืองนี้ไม่มีธนาคารตั้งอยู่เลย และ
ธนาคารที่ ข้าพเจ้าฝากเงินไว้ก็อยู่ถึงในลอน-
ดอน ทุกคนภายในบ้านไม่มีใครรู้จักเลยว่า
ทนายความของ เอ็ดเวิร์ดแฮม นั้นคือใคร แก
น่าจะขังอย่างมิดชิดไม่ยอมให้ใครรู้ แน่
นอน เอ็ดเวิร์ดแฮม ต้องเป็นนักศึกษารื่องโรค
จิต ยิ่งข้าพเจ้าพยายามแสดงความจริง
เพียงใดก็ยังชั่วร้าย โดยทำให้คนทั้งปวง
เชื่อแน่นอนขึ้นว่า ข้าพเจ้าเป็นเพราะหมกมุ่นอยู่
กับหนังสืออาคมวิทยาเกินสมควรไป จนถึง
เกินกว่า ตนเองกลายเป็นคนอื่น ! เมื่อวานนี้
แท้ ๆ ข้าพเจ้าเป็นคนหนุ่มอย่างผาสุก และ
มีความค่าเนื้อชดโดยวายน เกยจนแก่ทั้งอม
ใกล้จะเข้าโรง ง่วนงานอยู่ในย่านงาม แวด
ล้อมด้วยคนใช้ที่ไม่เคยรู้จักหน้า ทว่ากระตือ
รือทว่าเย็นยา และถูกคุมตัวอยู่โดยเคร่ง
ครัด และในลอนดอนเก่า เอ็ดเวิร์ดแฮม
เริ่มตนกลับเป็นหนุ่ม มีพลกำลัง อยู่ในร่าง
ของข้าพเจ้า มันต้องจะไม่บรู้งข้าพเจ้าไป
อยู่เป็นแท้
เรื่องราวที่จากกันไป จะมีอะไรอีกบ้าง

พ. ศ. ๒๔๗๕

หนึ่งในหัวร่อยจำพวก ?

ข้าพเจ้าไม่ใคร่รู้จัก ในห้องทำการหนังสือ
มีหนังสือหลายเล่ม ซึ่งเกี่ยวกับ ความจำตาม
อาคมวิทยา บางเล่มเต็มไปด้วยร้อยชั่งเขียน
คล้ายการคำนวณ หรือตัวอย่ง ซึ่งแปลกตาข้า-
พเจ้าและไม่เข้าใจความหมายเลย จาก
หลักฐานอื่น ๆ แสดงให้ทราบว่า เฮลเวสแฮม
เป็นอาจารย์ทางวิชาคำนวณด้วย ข้าพเจ้า
ยังเฝ้าเชื่อเอาว่า แก่ได้ด้วยความกำหนัด
จากทั้งสิน จากสมองอันเกือยเหลือแต่ซาก
ของแกนั้น ไปใส่ในสมองของข้าพเจ้า และ
โดยทำนองเดียวกัน ถ่ายความจำของ
ข้าพเจ้ามาสู่สมองของแก วิญญาณ ที่เท่ากับ
เป็นการสลับเปลี่ยนร่างกายกัน แต่ทำไมถึง
จะถ่ายความจำกันได้ ในเมื่อข้าพเจ้าไม่มีความ
ตั้งใจจะถ่ายด้วย ?

ยังเหลืออีกอย่างหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าพยายาม

จะทำให้สำเร็จ ข้าพเจ้าคงนั่งเขียนเรื่องอยู่
ทีหนึ่งก่อนจะลงไปพิมพ์ เช้าวันเอง ข้าพเจ้า
ยังยกอก มักโตะ มาได้เล่มหนึ่ง เมื่อวัยประทาน
อาหารเช้า และเบคกลินชักโตะเขียนหนังสือ
ตัวนั้นออกไป ไม่พบอะไรเลย นอกจาก
ตลอดแถวสลับเขี้ยวเล็ก ๆ ไปหนึ่ง คันทิ้งสอง

ปลาย ภายในบรรทัดด้วยผงสีขาว ที่หลุด
มีฉลากเขียนไว้แต่คำเดียวว่า “ปลด” สิ่ง
นี้—คงจะต้องเป็น—ยาพิษ ข้าพเจ้าเข้าใจ
ได้แล้วว่า เฮลเวสแฮม ได้วาง ยาพิษไว้กับ
ข้าพเจ้า เพื่อจะชักเอาเสียซึ่งประจักษ์พระยาน
อันจะทำให้มันต้องได้รับความลำบากภายหลัง
เพราะตัวมันเองนั้นคงล้าเร่วชราอมรณะแล้ว
พอได้โอกาส ก็เข้าสิงอยู่ในร่างกายของ
ใครคนหนึ่ง อยู่ไปจนแก่ แล้วก็ทำอุบาย
เข้าสิงร่างอื่น เริ่มค้นเป็นหนุ่มไปใหม่ เมื่อ
ได้ถึงความมีน้ำใจอันโหดร้ายทารุณ ของมัน
ขึ้นมาแล้ว ก็นำคึกคักด้วยความขะเขว
ว่า—— มันได้ถ่ายชีวิตจากคนโน้นแล้วย้าย
มาคนนี้ ก็นั่นก็จริงกันแล้ว ? ข้าพเจ้ามีอสา
เต็มที ยามลงในขวดเขี้ยวละลายน้ำได้โดย
ง่าย รสชาติไม่ชวนกินเสียเลย

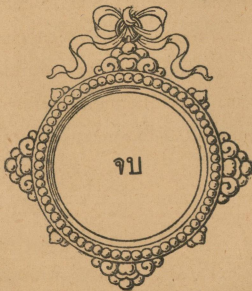
นั่นคือเรื่องราว อันพิสดาร ที่วาง อยู่บนโต๊ะ
ของมิสเตอร์ เฮลเวสแฮม เมื่อแกถึงแก่กรรม
ศพของแก นอกแต่อยู่ระหว่างโตะเขียน หนังสือ
และเก้าอี้ เรื่องที่ปรากฏนี้ เขียนไว้ด้วยตัว
คันทิ้งคำ ยุ่งเหยิงมาก ผิดกับลายมือที่แก
เคยเขียน คงมีความจริงอยู่อีกสองประการ

ส. อันตะริกานนท์

มิถุน

ที่รักของชนทุกวัยกับเรือนทวยกัน ประการ แปลกประหลาดด้วย เมื่อสมัยสี่ชั่วโมงที่
แรกนั้น คือ มีความสัมพันธ์ระหว่าง เอเค็น กับ ล่วงมาแล้ว เอเค็น ถูกรถทับ และตายโดย
เอ็ดเวิร์ดแฮม อยู่ข้อหนึ่ง ที่ เอ็ดเวิร์ดแฮม ได้ ทนที่ ที่สแยกถนนโกเวอร์และถนนออกัสตัน ทัก
ทำพินัยกรรม ยกสมบัติพัสถานทั้งสิ้น ขรรคากัน ดังนั้น มนุษย์อีกคนเกี่ยวกับจะให้แสง
เป็น ของ แก่ได้ แก่ชายหนุ่ม ผู้มีชื่อว่าเอเค็น สว่างแก่เรือนโคกได้ลาโลกผ่านพ้นปัญหา
แต่เอเค็นไม่ทันใครขย ประการที่สองนั้น ไปเสียแล้ว ข้าพเจ้าขออุทิศเครื่องนี้ไว้โดย
คือ เมื่อเอ็ดเวิร์ดแฮมได้กระทำอภินิหารกรรม ไม่ออกความเห็น เพื่อท่านผู้อ่านทั้งปวงจะ
แล้ว เอเค็น ก็พลอยถึงแก่ความตายไปอย่าง ได้ลงวินิจฉัยคุณเองตามอัคติโนมัตข้าง

๑ โอ้เกิกมา อาสวะ คดชีวิต โลกโกรทหลง ทะนงกึก ว่าเราเขา
แม้ข่มขู่ สมนามธรรม ก็สำราญ เกสรู้เท่า ธรรมชาทิ องอาจเอย ฯ
พระศรี นพินธ์

ออกไมล์ส

“กรรมเก่า”

คำนำ

เรื่องที่ท่านจะอ่านต่อไปนี้อยู่ด้วยภาษาอังกฤษ ท่านผู้อ่านโปรดอย่าผู้แต่งมิได้มีเจตนาเป็นอย่างอื่นนอกไปจากที่จะให้ เรื่องเป็นจริงเป็นจังสมเหตุสมผล อนึ่ง ผู้แต่งเชื่อเอาเองว่า ท่านผู้อ่านคงจะเข้าใจภาษาอังกฤษในเรื่องนี้ได้ จึงมิได้เขียนคำแปลลงไว้ แต่ถ้ามัวท่านผู้ใหญ่รุ่นเก่าที่ไม่เคยเอาใจใส่กับภาษาอังกฤษมาแต่ก่อน มีความกรุณาปราณีพอที่จะสละเวลาของท่านมาอ่านเรื่องนี้ของท่านที่เป็นบุตรหรือหลานได้โปรดเป็นล่ามแทนตัวผู้แต่งด้วย

แสดงความขอบคุณล่วงหน้ามายังท่าน

๑

และบอกว่า “Hullo! Uncle พงศ์!” ครั้นแล้ว

สภาพ บุษย์หนุ่ม ผู้หนึ่ง เคีย เข้า ประตูบ้าน รวดเร็วราวกับสายฟ้าแลบ เจ้าหล่อนผู้เป็น
‘เคกส์ม’ มาหยุดอยู่ที่หน้าคอกใหญ่ ล่ายทา เจ้าของเสียงไถ่วิ่งมาถึงตัวชายหนุ่ม โดม
มองครูดย่นตรัสคำและสรวลรวม ๒ คนที่จอก เข้าออกคอเขาไว้แน่น
อยู่เบื้องหน้า คิวขวมวกเป็นเชิงครักครอง ในวาระนี้ชายหนุ่มผู้หนึ่งนามว่า พงศ์ มีสีหน้า
ในทันทีทันใด มีเสียงร้องเท้า ผู้หญิง กระทย แผ่น แคงจัก แววกาทักมลงทศวรรษอันชบชวย่นบ่า
กระเบื้องทึบพิน เสียงแหลมแสงความพิศวง เขาเห็น มีลักษณะอันระอิชายไค้โดยยาก มีอ

ดอกไม้สด

มิถุน

ซ้ายประครองหลังหล่อนแต่เขา ๆ มือขวา
ค้อม ๆ กลายมือทโธมรอยค้อมอยู่ ส่วนปาก
พกว่า

“พลังสยหายหรือ?”

“Oh! that's a shame! ทำไมถามถึง
คุณแม่ก่อน พบนุชต้องถามถึงนุชก่อนซิ”

พกวลงใช้ คิ้วขมวดกลมและคำสลับ มองกเขา
เชิงคักพอ ครั้นแล้วหล่อนก็ยิ้มอย่างอ่อนหวาน

“มาพอกีเวลา เรามีแขกมากินน้ำชาด้วย”

พกวลงหล่อนจับข้อมือเขา

“ถ้าเผื่อว่านาฏเสื่อ?” ชายหนุ่มถาม
และยื่นนั่งอยู่กับ

“Oh! no! you are not going to... why
should you?”

“เพราะว่านาไม่ได้อยู่ในจำนวนผู้ที่เข
แขกของ นุช แท้กลับมาถึง เมื่อไร ยังไม่
บอกนา”

“พระอนิจจัง!” เสียงของหล่อนแปร่งลิก
จาก หญิง สยาม ทั้งหลาย เช่น อันมากใน เมื่อ
หล่อนกล่าวคำนั้น พงศ์มคัยด้วยความเอ็นดู
เพราะเขาทำได้ว่า ภาษามคธคำนั้น หล่อนได้จำ
ไปจาก เขาคัง แคได้ พยกัน คราวแรกใน กรุง
ลอนดอนเป็นเวลาประมาณ ๕ ปีมาแล้ว นุช
พกวต่อไป

“สิ่งแรกที่นุชทำเมื่อมาถึงกรุงเทพ ฯ ก็
คือ สิ่งทศมายไปออฟฟิศหน้า แคน้ำเงย
เมื่อนุชมาถึง นาไม่ได้อะไร แล้วไม่ได้มาหา
แล้วไม่ตอบทศมาย what's your excuse?”

“นาไม่อยู่ ไปเชียงใหม่ พังกลัยมากิน
หวานนแหละ”

“There you are! ความผิดของใคร?”

เอียงคอและทำทศมายมองเขา “มาเถะคะ

คุณแม่เร่งสงสัยว่า เราปรึกษาความลับอะไรกัน

... by the way นุชมีเพื่อนคนหนึ่งอยู่ในห้องนั้น

a wonderful boy! You will love him, we all

love him!”

ควอนคกคำของพงศ์มคัยเข้าหากัน ทำ

ที่เหมือนจะหยาบคายแต่เพียงประทุ แต่หญิง

สาวมิให้โอกาสเขาทำเช่นนั้น หล่อนรุ่งมือ

เขาเข้าไปด้วยนได้

ภายในห้องรับแขกที่นุช พาพงศ์เข้าไปนั้น

มีบุรุษอยู่ ๓ นาย ล้วนกำลังหนุ่มรุ่มราว

คราวเกียวกัน เขาทั้ง ๓ ลูกเขยอันเมื่อนุช

เข้าไปถึง พงศ์มคัยคุบราก็ยกตัวไ้ว่า

เขาเคยรู้จักแล้ว ๒ คน ส่วนคนที่ ๓ เค้านา

บอกว่าอายุนกว่าอีก ๒ คนนั้น พงศ์ไม่เคย

เห็นหน้ามาแต่ก่อน

พงศ์เคยเข้าไปใกล้เกาะที่คุดหญิงเจ้าของ

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

บ้านน้อยอยู่ ทำความเคารพแล้ว หันไปรับไหว
หญิงสาว อีกผู้หนึ่ง ในขณะที่คุณหญิงสง
พกว่า

“พอพวงฉันเอง นึกว่าใครที่ไหน ใช้
นุชออกไปดูก็เจียนหาย รวากับใช้แมวไป
ขอไฟ”

“นั่นหมายความว่า แมวมันไปกินปลา
เสียในครัว ? I know that expression !”
พวกแล้วนุชก็มองกึ่งพวงอย่างภูมิไ
เขาแลกหล่อนแต่เพียงนึกเคียว แล้ว
ก็หันไปคอยคำพวงของคุณหญิง

“ผมได้เห็นหนังสือพิมพ์ลงข่าวคุณพวงกลับ
ถึงบ้านเมื่อเดือนก่อน กำลังมีอะไรอยู่
เชียงใหม่ พังกลับมาเมื่อวานเอง”

คุณหญิงพระยักหน้าน้อยๆ แล้วหันไปทาง
แขกหนุ่มทั้ง ๓ ถามว่า

“รู้จักกันแล้วหรือยัง พอพวงฉันชย
ของฉัน นุชสุนทรเป็นญาติกับพวงเหมือนกัน
นุชคุณแสง นุชคุณหลวงทำงานนี้ค้าสัตว์”

“ก็เหมือนเราเคยรู้จักกันแล้ว” หลวง
ตำรวจ ๑ พวงหลวงกมศิริชะ

“รู้จักแล้วทั้ง ๒ คน” พวงก็ตอบเมื่อ
เห็นนายแสงมองกึ่งเขาอย่างสงสัย

“ถูกแล้ว” นายแสงตอบ “ผมเคยเห็น ครัว ?” พวงถามขึ้น

คุณหลายหน แต่ไม่เคยได้พวงกัน”
ชายหนุ่มทั้ง ๓ กลืนน้ำลงในท้องตนก็
เก็บ พวงก็ลากเก้าอี้มานั่งใกล้หญิงสาวอีก
คนหนึ่งแล้วถามว่า

“สหายก็หรือมีพร ?”
หญิงสาว ผู้หนึ่ง มีสีหน้าน่ามั่งคั่ง อยู่เป็นปกติ

ขนตาของหล่อนตกคำถามมาก และชอบตามีสี
ออกเขียว จึงถูกดวงตาของหล่อนลึกและโตกว่า
ธรรมดา หล่อนคอยคำถามของพวงก็ด้วย
น้ำเสียงไม่แสดงความยินดียินร้ายว่า

“สหายก็คะ ชอบพระคุณ”
คุณหญิงสงลงมือปรุงน้ำชาแจกอาคันตุ
กระฐานหน้าบ้าน เมื่อได้ปรุงลงด้วยของ
พวงก็ยื่นด้วยสันทาย ท่านก็ถามขึ้นอย่างเคียว
กึ่งที่ท่านใดถามคนอื่นมาแล้ว

“พอพวง น้ำตาลก็กิน”
นุชผู้กำลังคุยอยู่กับสุนทรอย่างเพลิดเพลิน
นั้นหยุดพัก หันมาคอยคุณหญิงทันที
“Four and no cream”

“ชอบใจนุช” พวงก็กล่าวสั้น ๆ น้ำเสียง
และสีหน้าชยกับแววตาที่เขามองหล่อนเป็น
อันมาก คุณหญิงชมกึ่งกวี แต่ไม่พูดว่าใคร

“เจ้าคุณ จะกลับถึง กรุงเทพฯ ๑ เมื่อไร

ดอกไม้สด

มิถุน

“เห็นระวาก่อนมันาคม” คุณหญิงตอบ
“โอ! ร้อนแน่! มาถึงเดือนมกราคม
ละก็ คึกคักเลย จะไปพักอากาศกำลังหนาว
แล้วค่อยหัดทนร้อนไปทีละน้อย ๆ อยู่กับ
อากาศ หนาว มากทั้งหลาย ยี่ มาพบ ร้อน ทันที
ทันใดทำอะไรไม่ได้การ แต่ผมอยู่ไม่กี่วันจึงจำ
ได้ว่า เมื่อกลับมาใหม่ ๆ ะคงสบายให้”

“ถึงคราวจำเนียงก็ต้องทน ราชการเป็น
ใหญ่” คุณหญิงตอบเรื่อย ๆ “พี่เกือบจะพา
เด็ก ๒ คนนี้ไปอยู่สวีตเซอร์แลนด์เสียพักหนึ่ง
แล้ว ค่อยกลับมาพร้อมกับเจ้าคุณพี่เขี้ยว
แต่ท่านไม่ยอม เสด็จไปให้มาจิกยานจิกซ่อง
ไว้รย แล้วเด็ก ๒ คนนี้ก็เคยเห็นเมืองนั้น
แล้ว เขาอยากกระวีรมาเห็นบ้านเมืองของเขา
เองมากกว่า”

“คุณยังไม่เคยเห็น สยาม มาแต่ก่อนเลย
หรือ?” หลวงคำวัง ฯ หันมาถามอัมพรอย่าง
พิง

“เคยเห็นแล้ว” อัมพรตอบด้วยสีหน้า
และน้ำเสียงอันซาเย็น

“นุชสีไม่เคยเห็นเลยพี่เขี้ยว คราวนี้
เป็นคราวแรก” คุณหญิงกล่าวด้วยยิ้มอย่าง
ภาคภูมิใจขณะทักท้วงไปว่า “เป็นเพราะหัด
เสียอีกที่แก่พวกไทยได้ เพราะฉันยังคึกให้

พอกอยู่เสมอ”

“อ้อคราวนั้น เมื่อคุณพี่มากรุงเทพฯ พา
อัมพรมาคนเขี้ยว นุชอยู่โรงเรียนในลอนดอน
ใช่ไหม?” พงศ์ถามขึ้น

“ใช่ค่ะ” นุชตอบ “แหม คราวนั้นนุช
อยากมาแทบตาย คุณแม่ไม่พามา”

ครั้นได้สนทนากันถึงเรื่องทั่วไป จน พระ
อาทิตย์จวนจะลับขอบฟ้าแล้ว หลวงคำวัง ฯ
ก็ลุกขึ้นลา นายแสงกับนายสุนทรก็ลุกขึ้น
ตามกัน นุชส่งมือให้คนทั้ง ๓ ด้วยท่าทาง
ที่เย็นธรรมชาติสุกเช่นเดียวกับว่า หล่อนอยู่ใน
ประเทศที่ใช้การจยเมื่อนิยมนิยม และ
เมื่อมือของหล่อนอยู่ในมือของสุนทร ผู้ที่มองดู
อยู่อย่างสังเกตได้ว่า เขาทั้ง ๒ ยัยมีกันนาน
กว่าปกติเล็กน้อย และนุชได้พุกด้วยเสียง
เบา ๆ ว่า

“Come again”

ชายหนุ่ม ผู้หนึ่งใช้ สายตา รัยคำเชิญ ของ
หล่อนแทนคำตอบ แล้วก็ออกจากห้องไป
หันหน้ากลับมาเห็นพงศ์กำลังจะเตรียมตัว
กลับด้วยเหมือนกัน นุชก็กักตัวเขาให้นั่งลง
ถึงแก่พร้อมกันพูดว่า

“You can't go now, uncle พงศ์ คุณแม่
ต้องไม่อนุญาต”

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

“อะไรจะกลับแต่บ้านนี้” คุณหญิงว่า

๒

“นั่งลงเถะ เล่าอะไร ๆ ให้ฟังบ้าง”

ชายหนุ่มเลื่อนตัวเข้าในเก้าอี้ นุชก็นั่งลงบนพระนักข้างตัวเข้านั่นเอง

นายพงศ์ กลียาณเวทย์ เป็นน้องต่างมารดาของคุณหญิงรัตนวาทิ สว่าง กลียาณเวทย์ พี่น้องคู่นี้อายุแตกต่างกันมาก คุณหญิงแก่กว่าน้องชายถึง ๑๖ ปี ในเวลาที่กล่าวนี้อายุของท่านอย่างเขายี่ ๔๘ แต่ตัวของท่านเองนั้นยังกระชุ่มกระชวยสละสลวยสมสมัย ถ้าแม้ว่าคุณหญิงไม่มีบุตรเป็นสาวอายุถึง ๒๑ ปีแล้ว จะไม่มีใครคาดว่าอายุของท่านเกิน ๓๓ ปี ไปเลย

พงศ์เป็น Docteur en Droit แห่งประเทศฝรั่งเศส เป็น Barrister at Law แห่งประเทศอังกฤษและเป็นเนติบัณฑิตสยาม บรรพบุรุษของเขา ล้วนแต่ได้เคย รับราชการใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินมาโดยตลอดทุกชั้น จนถึงตัวพงศ์เอง บิดาของเขาได้สิ้นชีวิตไปเสียตั้งแต่เขาพึ่งรุ่นหนุ่ม เป็นโอกาสให้พงศ์ได้เลือกทางอาชีพของตนเอง เขาจึงได้เลือกเป็นทนายความมาแต่ไหนี่ไรก็

๗ วันต่อมา เวลาเคี้ยวขวัญที่ใดก็กล่าวแล้ว หนุ่มสาวคู่นี้กำลังเคี้ยวขวัญกันอยู่ในสวนด้านหลังบ้าน ‘เคกสุม’ มือของชายหนุ่มอยู่ในกระเป๋าสีตอง ๒ ข้าง ส่วนมือขวาของคุณหญิงสาวถอดอกกุหลาบอยู่ดอกหนึ่ง ทั้ง ๒ กำลังสนทนาโต้ตอบกันอย่างเพิกเพลิน บ้างคราว ชายหนุ่มได้กล่าว ประโยคใด ประโยคหนึ่ง ทำให้แก้มอันผุดผาดของคุณหญิงสาว แดงเรื่อขึ้น หล่อนจึงยกดอกไม้ ชื่นชมแก่ชวษ ครั้นหล่อนทำดังนี้ซ้ำ ๆ กันถึง ๒-๓ ครั้ง เขาก็พยายาม จะแย่งดอกไม้ดอกนั้นอัย จากมือหล่อน และยกดอกไม้ชื่นชม โดยมีใ้คำแนะนำว่ามือของเจ้าของเดิมยังกำดอกไม้อยู่ ต่อจากนั้น สี่แฉ่งของดอกกุหลาบ ก็ไปปรากฏอยู่กับสีขาวของเสื้อแบบข้าราชการ

ส่ง จากที่ คน ทั้ง ๒ กำลังรวันรมย์ กันอยู่ประมาณ ๓ วาเศษ หญิงมีอายุคนหนึ่ง แฝงม่านหน้าต่างมองภาพเบื้องล่างอย่างเอาใจใส่ สักครู่หนึ่งจึงถอยหลังมา ๒ ก้าว แล้วพกัยหญิงสาวทนนอยู่กับคนว่า

“คุณ้องของหล่อนนะแม่ฮัมพร ปล่อยตัวง่ายเสียเหลือเกิน ฉันไม่รู้ว่าจะยังกันอย่างไร เวลาเพียงเคี้ยวขวัญเท่านั้น”

ดอกไม้สด

มิถุน

“เขา ชอบ กัน มาก ทั้ง อยู่ ใน ประเทศ
อังกฤษแล้ว” หญิงสาวคอยเขา ๆ “เมื่อ
คืนที่ คุณแม่เลี้ยงส่งคุณสุนทร • คุณสุนทร
ไม่ได้เห็นรำลึกใครเลยนอกจากคุณ”

“ก็มันล่วงเลยมาถึงเกือบ ๒๐ ปีแล้ว ฉัน
จะไปรู้หรือว่ายังไม่แล้วกันอีก”

อัมพร ละครากที่เกรงกลัวคุณหญิงไปที่หน้า
ต่างด้วยกิริยาอันอ่อนน้อม • มีการไล่ไล่และ
ก้มตัว ซึ่งเป็นการขานหาความจำเช่นมีใคร
สำหรับที่จะใช้ ระหว่าง มารดา กับบุตร ที่ ไต่เคียบ
โคชินในประเทศยุโรป เมื่อได้ร้องทูลหนุ่มสาว
ทั้งคู่อุบัติขึ้นแล้ว แวดวงอันเคยเชื่องช่มอยู่
เป็นนิจ ก็เกิดเป็นประกายแห่งความแค้นเคือง
หล่อนเมื่มีริมฝีปากแน่นหันหน้ามาทางคุณหญิง
คล้ายจะกล่าวด้วยคำอันรุนแรง แต่ครั้นเมื่อ
คำต่อคำสยบกัน สี่หน้าของหญิงสาวก็เหลือคอง
พร้อมกับกลืนสายตาลงในระกำคำทันที

คุณหญิง ยังคงมองหล่อน อย่าง สัมเพช
และชิงชิงระคนกัน นิ่งเฉยกันอยู่ครู่หนึ่ง
แล้วทันทันทีให้ เกรงใจ ๆ ไปที่ประตู
ในขณะที่ อัมพร มองตามท่านไป ด้วยสีหน้าอัน
เคร่งเครียด เมื่อร่างของท่านลับตาไปแล้ว
หล่อนก็ยกมือชนก้นหน้าผากไว้ เมื่มีริมฝีปาก
แน่นเข้า ว่าฟังว่า

“ข้าของความมกคณัญ หนักยิ่งเสียกว่า
ข้าหน้าเงิน!”

๕ นาฬิกาหลัง คุณหญิงวิตกว่าที่หน้า
ร่างอันสูงโปร่ง และสง่างามออกมา ที่หน้าตึก
นั่งลงบนเก้าอี้หวายคลุมด้วยปลอกสีขาว และ
มองดูอาหาร ที่ วาง อยู่ บน โต๊ะ อย่างใจ ลอย
ต่อมา มีชายชุดกึ่งสุนทรก็เกร็งมาลงที่หน้า • ชาย
หนุ่มทำความเคารพคุณหญิงแล้วกล่าวว่า

“เมื่อผมมาถึงไม่เห็นใครจึงเที่ยวหา เลย
ไปพบนุชที่หลังตึก”

คุณหญิงวางสีหน้าเป็นปกติ “เชิญนั่ง”

ท่านกล่าวเรื่อย ๆ

“ขอบพระคุณครับ ผมมีธุระเสียแล้ว ถ้า
พรุ่งนี้ว่างผมจะมาใหม่”

คุณหญิงยิ้มและก้มศีรษะลงเล็กน้อย

“ผมกราบลา” สุนทรพูดและทำความ
เคารพอีกครั้งหนึ่ง นุชเกรงใจขึ้นก็ไปส่ง

สุนทรถึงข้างล่าง แล้วส่งมือให้ เจ้าชายตามเคย
พร้อมกับยกมืออย่างอ่อนหวาน เมื่อชายหนุ่ม
ไปแล้ว หล่อนก็วางขันบนโต๊ะ ๔ ขันอย่างเกรง
ใจทรงไปที่คุณหญิง กอดคอทักทาย
เบื้องหลัง ซบศีรษะไปกอดก้นด้วยผมเส้นดำสนิท
ลงกับผมสีแดงประปราย และพึมพำด้วยน้ำ
เสียงแสดงความสุข

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

“Darling Mother!”

คุณหญิงขมกั้วอย่างรำคาญ แท้ก็
ใจแข็ง พอทะเล่ กล้วยควงหน้า ที่ ขย อยู่กับหน้า
ท่าน เป็นหน้า ที่ แฉล้ม น่ารัก น่าเอ็นดู รวมอยู่
พร้อมกัน เป็นหน้า ที่ เติม ไป กล้วยเส้น ที่ เพราะ
ความอ่อนโยนและบริสุทธิ์ กล้วยตาทั้ง ๒ ที่
ปรากฏอยู่ในวงหน้านั้น เล่าก็ โสแว่นแสดง ความ
ไม่เคียงษา เด็กหญิงผู้นั้นกำลังแสดง ความ
รักต่อท่านอยู่ กล้วยความซื่อและไว้วางใจ ถึง
ขณะนี้..... แกะมือที่ทอดไหล ท่านอยู่ด้วย
กิริยาที่สนใจและมอม คุณหญิงพูดว่า

“ขอเสียทีเถอะ อย่าปล้ำหน้าหอยเลยร้อน
นัก เกาอึ้นนั้นนะ”

นุชทำตามสั่ง โดยทันที นิ่งลงบนเก้าอี้
ข้างโต๊ะตรงข้ามกับคุณหญิง สะใจกั้วมา
ข้างหน้าแล้วพูดว่า

“วันเราจะทำอะไรกัน? กินน้ำชา....
and then?” แอมือทั้ง ๒ ข้าง “No freinds,
no uncle พังค์ Let's go for a drive”

“นุช” คุณหญิงชักขึ้นด้วยน้ำเสียงขานเย็น
“แม่ห้ามกินแล้วว่ะ ไม่ให้พุดฝรั่งแถมไทย
หรือไทยแถมฝรั่ง ใครเขาไม่รู้จะว่าฉันเอา
ลูกครึ่งชาติมาเลี้ยง เห็นเอ็นแก่ไปไ้”

หล่อนทำหน้าว่าและพูดอ้อย ๆ

“นุช ลืมเสมอ เมื่อก่อน เมื่อก่อน
นางคักหัวเราะเบา ๆ นุช ก็ทะเล่ ให้คอยอีกสัก
เกือบทันทีละนะ นุชจะพูดให้ดีกว่านางคักคือ...
เอะ น้อมพรไปไหน... เออ คุณแม่คะ ที่หลัง
น้ำชาเราไปซื้อขนมคะ”

ในระหว่างที่พูด นุชได้จัดการแบ่งขนม
และ ประน น้ำชาให้ คุณหญิง และ ตัวหล่อน เอง
เมื่อปรุงเสร็จแล้วหล่อนก็เหลียวหาคนใช้ เมื่อ
ไม่เห็นมีใคร หล่อนจึงลุกขึ้น

“อย่าไปเลยนุช” คุณหญิงห้ามโดยเร็ว
คล้ายกับ ท่านไม่ อยากให้ นุชไป พยกับ อัมพร
สองต่อสองในเวลานั้น “แสง อยู่ในห้องนี้
เอง.... แสง ไปเรียนคุณอัมพรมารับประทาน
น้ำชา”

นุชกลับนั่งลงกับเดิมและหยิบแซนควิชขึ้น
ใส่ปาก เงียบอยู่ครู่หนึ่งหล่อนจึงเอ่ยขึ้นว่า

“อีก ๒-๓ วัน สุนทรวะพาแม่เข้ามาหา
คุณแม่”

คุณหญิง ลกด้วยน้ำชา ที่กำลังดื่มลงจาก
ระกวยปาก ขยิบจะพูดกับคุณนุชถามว่า

“คุณแม่รู้จักแม่ของสุนทรวะไหมคะ”

“รู้จัก” เป็นคำตอบหวาน ๆ นุชนั่งครอง
อยู่ครู่หนึ่งแล้วถามต่อไป

“คุณแม่ก็ทรา ว่า แม่ของสุนทรวะชอบนุช

ดอกไม้สด

มิถุน

“ไหมคะ?”

“มาเร็ว ๆ เข้า น้ำชาจะเย็นเสียหมด

อย่างประหลาด ปรากฏไปทั่วหน้า แล้ว”

คุณหญิงในขณะที่ทำนทอยว่า

“ไม่ชอบ”

๓

แววตาของ นุช แสดง ความ พิศวง เต็มที่
อภิศกดิ์ธรรมะที่มีใช้น้อย ที่ผู้เป็นมารการะ
ลางความเห็นอย่างเกิดเคียวว่า บุคคลโดยบุคคล
หนึ่งซึ่งบุตรของตน ด้วยความพอใจถึงที่
ปรากฏ อยู่ในแววตา ของ คุณหญิงใน ขณะนั้น
นุชนั้นออกอยู่เป็นครั้งแล้วตรงตามพรหมกับหัวเราะ
เล่น ๆ

“ทำไม นุชไม่เสียหยาที่ไหนคะ กิฏฐ
นุชเป็นลูกของคุณแม่ ถ้าเสียคุณแม่ก็จะต้อง
แก่หยาแล้ว”

แววตาของ นุช แสดงความเชื่อมั่น
ในคำท่านทำให้สีหน้าของ คุณหญิง อ่อนลงใน
ขณะทักทายว่า

“ทำไมจะไม่เสีย กิริยาของนุชเป็นอย่าง
ใช้ไม่ได้ที่เกี่ยวกับคนไทย”

“Oh ! Is that my fault ? I was brought up
in Europe. I can't help it.”

คุณหญิงยิ้ม ๆ พอกับขอมพรลง
บันไดมา คุณหญิงมองเห็นเป็นโอกาสที่จะ
ไปเปลี่ยนเรื่องสนทนา ท่านจึงพยักขานว่า

รุ่งขึ้นอีก ๒ วัน ในเวลาบ่ายราว ๑๖
นาฬิกา นุชกำลังสวดมนต์อยู่เสียพักคุณหญิง
ได้ชื่อมาให้ใหม่ หญิงที่หล่อนเรียกว่ามารดา
ได้เคียวเข้ามาในห้องอย่างเงยบเขยิบ ในมือ
ถือดอกกุหลาบมาด้วยข้อหนึ่ง นั่งลงบนเก้าอี้
แล้วบอกว่า

“วันนี้พวงศุขจะมารับนุชไปคนหนึ่ง”

นุช เหลียว มาดู ด้วยความประหลาดใจ
เพราะหล่อนมิได้รู้สึก ทว่า คุณหญิงได้ เข้า
มาในห้องแต่เมื่อไร เมื่อเห็นข้อดอกไม้มือ
ท่าน หล่อนก็ละจากงานที่ทำอยู่ เคียวเข้ามาหา
พวงศุขอย่างร่าเริง

“นั่น ดอกกุหลาบจากบ้าน น้าพงศ์ หรือ
คะ?”

“ไม่ใช่ นายสุนทรส่งมาให้ และสั่งให้
บอกว่า วันนี้พวงศุขจะมารับนุชมาด้วยตาม
เคยไม่ได้”

“อา!” น้าเลี้ยงแสดงความฉีกหวังอย่าง
เห็นชัด ส่วนสายตานัยยิพย์ก็ดอกกุหลาบ
ประจักษ์ตามว่า จักเป็น ผู้ให้มิได้ ให้ มา สำหรับ

พ.ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

หล่อนออกหรือ ?

“พ่อพงศ์มาราถึง ๒ คู่ครึ่ง” คุณหญิง
บอก

“อ้อจริง ! น้าพงศ์ ! น้าพงศ์ใจก็แท้ๆ
เขาโทรศัพท์มาบอกหรือคะ ?”

“เปล่า เขาเขียนกักรมา”

“โอ ! ขอนุชยกหน่อยได้ไหมคะ น้าพงศ์
ใจก็อย่างไรรู้ได้จนถึงนูช”

คุณหญิงส่งนามบัตรที่ติดมืออยู่ให้ศรี
หทัยภรรยาที่มีตัวอักษรเขียนไว้ว่า

“ผมจะมาตามสั่ง เวลา ๘.๓๐ ล.ท.”

นูช อ่านทวนความนั้น เป็นครั้งที่ ๒ ด้วย
ความประหลาดใจ แล้วจึงเร่งหาขลุ่ย
คุณหญิงพลางพูดถามว่า

“ตามสั่งของใคร ? ของคุณแม่หรือ
คะ ?”

คุณหญิงพะยักหน้า ในอีกใจนี้เอง วิมล-
ปากสีแกงของ นูช ก็ประทัยขบขันแก้มคุณหญิง
อย่างเต็มรัก

“How nice of you, Mother dear! You are
wonderful, wonderful !”

ไม่ท้องสงสัย นูช ได้สันนิษฐานและเชอ
ความสันนิษฐานของตนเองอย่างแนใจว่า คุณ
หญิงได้ใจการครองใจเพื่อปลอบใจหล่อนในข้อก

สุนทร จะมาหาหล่อนไม่ได้ตามที่ได้นึกกันไว้
เมื่อวันวาน เมื่อมีมารดาที่อาทรและรู้ใจจึงเพียง
นี้ใครเล่าจะไม่บูชา ถึงแม้บางครั้งคุณหญิง
จะได้เคย มีคนทั้ง ห้างเหิน กับ หล่อน ประหนึ่งว่า
เยื่อหนายไม่อยากพบเห็น ซึ่งได้ทำให้

ฉงนและน้อยใจเป็นหลายหน แต่ในคราวที่
ท่านก็อย่างนำพิศวง จนทำให้หนูชผู้มีนิสัยไม่
ผูกใจจ้อยแล้วล้มความน้อยใจงายยิ่งขึ้น มี
ตัวอย่าง ดังเช่น ความรัก ในวันนี้ เช่นคน ที่ทำให้
หัวใจของหนูชคนนั้นไปด้วยความรักและกตัญญู

เหมือนหนูชได้ ยอยห่างไป จากท่านแล้ว คุณ
หญิงจึงถามขึ้นว่า

“ดูเป็นอย่างไร ลูกใจใหม่ ? ที่เขววน
เสียไม่สู้เท่าที่ที่เราไว้ในอ้อมกอด เพราะ
เสียไทยไม่ยาวเท่ากะโปรง ใส่ชั้นไต่อก
ชั้นหนึ่งจะได้ใจของมาก ๆ”

“สวยงามก็หมดทุกอย่าง นูช ชอบมาก
ที่สุด ของที่คุณแม่ทำให้ลูกใจหนูชเสมอ taste
ของเราไม่ผิดกันเลยนะคะ”

“ได้แล้ว” คุณหญิงกล่าวพลางลุกขึ้น
“ไปทำงานเสียให้เสร็จใจลูกไป แม่จะไป
ช่วยอัมพะเขาก็ค่องของแม่เหมือนกัน อ้อ !
ออกกหลาย จะต้องการไว้ ยักขวกข้างก็เขา
แย่งไว้แล้วเหลือนั้นเอาไปให้แม่”

ดอกไม้สด

มิกุน

นุชรับช่อดอกไม้จากมือท่าน แยม ออก
เป็น ๒ ส่วน พอท่านถึงประตูหล่อนก็วิ่งตามไป
ส่งส่วนหนึ่งให้กับท่าน พร้อมก็ถามว่า

“อัมพระไปเที่ยวไหนคะ ?”

“ยังไม่รู้ แม่จะถามเขาดีกว่า”

เวลา ๒๐ นาฬิกา ๒๘ นาที นุชแต่งตัว
เสร็จ ลงมาจากห้อง ก็พอคิดว่าเพียคเก่งของ
พงศ์แล้วเข้ามาในบ้าน คุณหญิงก็อัมพร
ยังอยู่ในห้องรับประทานอาหาร นุชออกไป
รับมาชานเกลี้ยง เมื่อชายหนุ่มขึ้นบันไดมา
แล้ว เขาก็ลงมอกลงบันไดเป็นคู่ จนนุชเคิ
รเข้าไปถึง ยืนมือให้ทั้ง ๒ ข้าง จึงได้ส
ัมมือหล่อนมากมวี่.....

หญิงสาว ที่ ยืน อยู่ ตรง หน้า เขา ใน บันได
แต่งกายด้วยสีน้ำตาลอ่อนตั้งแต่ปลายเท้าจนถึง
ขำ เสื้อของหล่อนเป็นเสื้อแพรอย่างบาง คอ
กลม และมีปลอกทำด้วยแพรสีฟองประกายลงถึง
โคนแขน ก็มีสายรัดทำด้วยแพรชนิด
เดียวกับ ตัวเสื้อ คาดที่เหนือเอว ขึ้นไป เล็กน้อย
ผมของหล่อนเป็นทรงผมย้อย ตกสั้นเพียงคอ
หัวขึ้นเหนือหู แต่ปลายงอนออกมาข้างหน้า
นุชมิได้ใช้อาวรณ์ ประทับกาย แม่แต่ ชันเคียว
และสิ่งทำใหพวงศั ใดเคยอยู่ในประเทศยุโรป
มาหลายย พวงศัที่สนั่น คือ นุชมิได้คิดแปลง

กยแต่งตัวเต็ม กว่งหน้าของหล่อนให้ลึกลับ
ไปจากที่ธรรมดาได้สร้างสรรคมาแม่แท้ชย

“What's matter with you ?” นุช ถาม

และยิ้มอย่างสขขัน “อ้า พุคองกฤษออกแล้ว
ประเดียน่าพงศ์โกรธ ออกจากบ้านแล้ว นุช
ระรวัง คำเคียวไม่ให้มีฝรั่งแถม คุณแม่
สั่งให้นุชเรียบร้อยอย่างไทยแท้”

“นุชแต่งตัวสวยมาก !” พงศ์กล่าว
อย่างจริงจังและยิ้มอย่างอ่อนโยน

“Fine !” นุชอุทาน “I want you to be
proud of me”

“Very proud !” พงศ์รีบโดยเร็วและ
หนักแน่น “You are lovely in this suit”

“สวัสดีไปกับนุชเสมอ” หญิงสาวกล่าว
และยิ้มอย่างยินดีโดยปราศจาก ความเย่อหยิ่ง
“เข้าไปหาคุณแม่กันเถะคะ”

“คุณแม่ออกมาอยู่แล้ว” เสียงคุณหญิง
พูดขึ้น พงศ์ก็งักเล็กน้อย รีบปล่อยมือจาก
หล่อน หันไปทำความเคารพพสา

“น้าพงศ์ขอยนุชแต่งตัวแบบนี้” นุช
รายงานและก้มลงพิจารณาตัวเอง “เรา
ต้องออกจากบ้านักโมงคะ ?”

“มีเวลาอีก ๑๕ นาที” ชายหนุ่มคอย
“จะต้องการผึกหน้าออกกทัน”

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

นุช หัวเราะ และ ขำเล็กน้อย คั่น เขาอย่าง
กระซกกระซิบ คุณหญิงพูดว่า

“นั่งลงก่อนพี่พองศ์ จะดื่มอะไรไหม?”

“Whisky and soda” นุชตอบแทน

พองศ์สั่นศีรษะ “น้ำเย็นดีกว่า” เขาตอบ

นุชเดินเข้าไปในห้องรับประทานอาหาร สั่ง
ให้คนใช้จันทน์แล้วก็กลับออกมา

เมื่อถึงเวลาจะไป นุช ยืนขึ้นจุกผ้า และเสื่อ
ให้เรียบร้อย หยิบกระเป๋าทรงใบเล็กสำหรับใช้
ในเวลากลางคืนที่วางไว้บนโต๊ะ แล้วก็เดินเข้า
ใกล้คุณหญิง คุยทันทักแก้มทั้ง ๒ ข้าง และ
กล่าวว่า

“Good night, Mother! Don't wait for me
and sleep well”

“ขอยใจเริ่” คุณหญิงตอบแก้มหัวเราะ
“ว่าแต่ นุช ระวังตัวให้ดี อย่าทำ หลกหลิกให้
ใครเขาว่าไ้”

“สำหรับน้ำพองศ์ นุชจะระวัง Good night,
Mother”

เมื่อรดเคลือบแล้ว พองศ์จึงได้ถามถึง
อัมพร

“อัมพรไม่มา บอกว่าไม่สบาย” นุช
ตอบ แล้วพุกค่อไปเป็นเชิงปรารภ ทั้งแต่

กลัวยามสยามยังไม่เคยออกจากบ้านไปไหนเลย
จนกระทั่งข้อของของควักให้คุณแม่ข้อ แผลก
ไหม? — นุชเห็นแปลก”

“จะแปลกอะไร ก็แกไม่ชอบเที่ยว ไม่
เหมือนนุชนี่”

“จริง!” นุชพุกอ้อย ๆ “นุชเป็น...
เอ๊ย... too fond of pleasure อัมพรบอกกับ

นุชว่าอย่างนั้น แต่นุชคิดว่า อัมพร take life
too seriously... and เอ๊ย เขาบอกกับนุชว่า เขา

จะไม่แต่งงานตลอดชีวิต เขาไม่เคยรักใคร
She has never been in love !!!”

“ส่วนนุชเห็นจะบ่อยที่สุด!” พองศ์กล่าว
กวนน้ำเสียงค่อนข้างห้วน

“บ่อยที่สุด!” นุชทวนคำ ไม่แน่ใจว่าเขา
ถามหล่อนหรือเขาคังใจอะไรประซด “what d...

หมายความว่าอะไร? แน่นอน นุช in love
บ่อยที่สุด เช่นเวลานนุชก็กำลัง in love กับ

น้ำพองศ์อย่างร้าย” พุกแล้วหล่อนก็ขยับตัว
และเอนไหล่เข้าไปนูนซึกไหล่เขา

ถ้าในเวลานั้นไฟฟ้าในแก่งเบ็กอยู่ นุชจะ
ได้เห็นสีหน้าของพองศ์แดงขึ้นแล้วกลัวยซึก อีก

ทั้งจะได้เห็นว่า ใน วาระนั้น เขากำลังนั่ง ตัวแข็ง
ซื่อ และบ่มีมือทั้งสองของเขาเองไว้แน่น

พ.ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

“ลักษณะของคนสวย” เขานึก “คนที่สวย
 หลับก็สวย แต่ทว่าข้างแตกต่างกันอย่างไม่
 เชื้อ” มองคางหน้าส่วนที่ขยอยู่กับหนึ่งสีกปก
 แฉ่งซึ่งหล่อนใช้รองศีรษะต่างหมอน เห็นรอย
 ค้างเป็นทางยาวจากหางคางจนถึงแก้ม รอย
 ชะนิคั้น จะเป็นรอยอะไรได้ นอกจากรอยน้ำค
 าศของพงศ์ขมวกเข้าหากัน ก็มีหน้าลงคูลอย่าง
 ไกลซิค ยิ่งเห็นชัดว่าไม่ผิดกวงจิกคั่นไม่
 ปกติอยู่แล้วก็เกิดครันว่าความขื่นทันทิ หวใจ
 ทรักแล้วไม่ต้องการเหตุผล พงศ์ มิได้หยุด
 คิดว่านุชร้องไห้เพราะเหตุใด เต็มคั้นไปก้วย
 ความสงสาร ปวารณาแต่ระเล้าโลมเด็กหญิง
 ฝืน พงศ์ คุกเข่าลงกยพบนท ี่ สมองของ
 เขาร้องว่า “อย่า” แต่หัวใจของเขาค้านว่า
 “ทำไมนะ” แล้วเขาก็มีหน้าลงซิกกยหน้า
 หล่อน

การสัมผัสสัปลูกให้หญิงสาวทนชน ทนไค
 ม่านสีค่าเส้นละอียกแหวก ออกจากกัน กวง
 ากกลม และกำขลิบ มองคผู้ออกอา ภัยความ
 อกใจ แต่พอจำได้ว่าเ็นใครแล้ว หล่อนกยม
 และถามว่า

“Did you kiss me?”

“Well! I don't know” พงศ์ตอบอีกอีก

“but I think I was going to...”

นุชหวัระเบาๆ แล้วลุกขึ้นนั่งห้อยเท้าอยู่
 บนเก้าอี้อย่างว่องไว

“แหม! นุช หลับสนิท” หล่อนว่า
 “หลับจนฝัน... ฝันว่า...” ทนไคนั่นเอง
 ประการลากกันระหว่าง ความหลับกับความค
 ไคเฉยออกให้นุช มองเห็นความจริง คือเหตุ
 การณ์และความรู้สึกเมื่อก่อนจะหลับ สัหน้า
 ของหล่อนก็เผือกคง น้าคาลอศคา ไผ่ทัว
 เข้าไปพึ่งอยู่กับทรวงอกของพงศ์ ขยศีรษะลง
 กยบ่าเขา สะอื้นพลางว่า

“นุช มีทุกข์ที่ใหญ่เหลือเกิน”

“อะไรกัน?” พงศ์ถามเสียงต่ำ และใน
 เวลานั้น ถ้าเมื่อนุช มีจิตใจเย็นปกติ หล่อน
 จะรู้สึกได้ทันทีว่า หวใจของพงศ์เค้นแรงกว่า
 หวใจของคนธรรมดาทั้งหลายเป็นอันมาก แต่
 สัหน้าของเขาคงขมและสงขเป็นปกติ วันน

พงศ์ มิได้ทำควาแข็งมือแข็ง เขาอกหล่อน
 ประทกยกับตัว ขยศีรษะก้วยความปราณี แล้ว
 ประคองตัวหล่อนนั่งลงบนเก้าอี้ก้วยกัน

“เรื่องอะไร?” พงศ์ถามขึ้นเมื่อได้ปล่อย
 ให้หล่อนสะอื้นอยู่พักหนึ่งแล้ว “คุณแม่คุ

กะมัง!” ประโยคสุกท่ายเขาพคเชิงสัพยอก
 นุช สันศีรษะต่ำๆ “อะไรก็ไม่รู้”

หล่อนตอบ “คุณอะไรๆ มันค่าๆ อยู่รอบตัว

ดอกไม้สด

มิถุน

นุษย์ไม่เข้าใจเลย”

“อะไรทำไม?” พงศ์ถาม เกรียมพร้อม
ทั้งระยม

“ไม่รู้ค่ะ ยุ่งๆ อย่างนี้หลายทีแล้ว ทั้ง
แค่ ๒๕* มากทีเดียว มีเสมอๆ นุชทำลิม
เสียได้ แค่นี้...”

“ก็ไอ้ที่ยุ่งนี่ อะไรเล่า?” พงศ์ถาม
น้ำเสียง แสง ความเอาใจใส่ เป็น อย่าง ยิ่ง

“ไหนลองเล่าไปดิ เรื่องราวเป็นอย่างไรงี้กับ
ร้องไห้ร้องห่มใหญ่โต เมื่อคืนวานนี้กราวังก็
มาเกิดเรื่องขึ้นแต่เมื่อไร?”

“เขาวนเอง” นุช คอย เสียใจเล่า
“น้ำจัสุนทรได้ไหม? คนที่พวคนั้นนะ”

“จำได้ ชายหนุ่มหน้าตาสะสวยที่นุชบอก
กันมานานรัก และอะไรๆ อีกหลายอย่าง”

“ถูกแล้ว ดูนั่นแหละ เรายังกันทั้ง
แต่อยู่ใน อิงแลนด์ เขาเป็นญาติกับคุณแม่
น้ำรู้แล้วไม่ใช่หรือ เขาเคยไปกินเนอร์ที่
สถานทูตเสมอ จนเราคุ้นเคยกัน เคยไปเที่ยว
ด้วยกันก็หลายหน เราเข้าใจกันดีมาก แต่
เราก็ยังไม่ได้ตกลงกัน ที่นพอนุช มาถึง
กรุงเทพฯ เขาจะมาหา เราใกล้กับชอยกันเท่า

เดิม ยิ่งกว่าเดิม เราทำความเข้าใจกันแล้ว
สุนทร พกไว้ว่า เขาจะให้แม่เขามาขอมนุชกับ
คุณแม่ ที่นระหว่าง ๔ วันนั้นเขาก็หายไป
ครั้นถึงวันนุชได้รับจดหมายจากเขา บอกว่า
เรื่องอะไรก็แล้วไป ขอให้เย็นเถิด เพราะมี
เรื่อง family เข้ามาขวาง ขอให้นุชลืมนะ
เสียทันที ฝ่ายเขาดังจะลืมนุชไม่ได้ง่าย แต่
ก็พยายามลืมนะเช่นเดียวกัน”

น้ำเสียง ของหล่อน ราวกับเสียงดัง เพียง
หล่อนถอนใจด้วยความเหนื่อย เนื่องจากที่ได้
อีกใจกลืนสะอื้นไว้ ครั้นเล่าจบลงแล้ว น้ำตา
ก็ไหลพรากลงทั้ง ๒ แก้ม พงศ์มองหล่อน
ด้วยความเศร้าใจ หมกขุ่นอยู่ที่จะหาความ
ปลอบโยน จึงได้แต่โอบหล่อนมากอดไว้ และ
ลูบศีรษะไปมาด้วยความปรานี

“นุชรักเขามากทีเดียวหรือ?” เขาถาม
ในที่สุด

“รักมากเท่ากันน้ำ” หญิงสาวคอยและ
เงยหน้าขึ้นมองเขาด้วยความท้อแท้ใจ
จะเปรียบได้ กับ แวนแก้ว สองทะเลถึงหัวใจ อัน
บริสุทธิ์ของหล่อน “แต่ทำไมเหมือนกัน
สุนทรไม่เหมือนกับน้ำพงศ์ เขาเหมือนกันนุช

* คริสต์ศักราช ๑๙๒๕

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

เราเข้าใจกันดีทุกอย่าง แต่ทำไม...ทำไมนะ
เขาถึงไปหาลอกนุช ? ”

“ เพราะเขาไม่รักนุช เท่าที่นุชรักเขานะซี ”
พงศ์พุกเรียบ ๆ

“ แต่เขาบอกกับนุชว่าเขารักนุชนั้นนา เขา
ต้องไม่ผูกปอก สุนทรไม่ใช่คนชอบปอก ต้อง
มีอะไรมาทำให้เขาเปลี่ยนใจ...อะไร ? นุช
อยากรู้ว่ะอะไร ”

พงศ์นั่งเงียบ ‘อะไร’ ที่นุช อยากรู้นั้น
เขารู้แต่บอก หากแต่เขาไม่สามารถเพราะ
รู้สึกว่ามันจะบอกหลอนใจ จากคำพูดของนุช
พงศ์ก็คาดได้ว่า การเปลี่ยนใจของสุนทรได้
เริ่มขึ้นในคืนที่นุชไปคุยหนึ่งกับเขานั่นเอง ชาย
หนุ่มผู้นั้น คงจะเสียใจไม่น้อย แต่เขาเป็นบุตร
ในตระกูลของนิคมามารกา และมีวงศ์วานใน
ตระกูลอีกหลายคนซึ่งเขาไม่อาจเสียสละให้แก่
ความรักได้ ไม่แต่นายสุนทร ถึงจะเป็น
ชายอื่นทั่วไปก็น่าจะต้องปฏิบัติคงที่ สุนทรได้
ปฏิบัติแล้ว เว้นเสียแต่ว่าจะเป็นชายที่เคียดเคี้ยว
อย่างเหลือเกิน ไม่เห็นสิ่งใดในโลกสำคัญ
ยิ่งไปกว่าความรัก นัยแต่นิคมามารกา ตลอดจน
ชนชั้นเสียงของตน แต่ชายชื่อนี้มัน จะหาได้
ที่ไหน อีกสักกัษะผ่านเข้ามาในชีวิตของนุช
สักครั้งหนึ่ง

“ ในที่สุดคำพูดของอัมพกรก็เ็นคำจริง ใน
โลกของเราไม่มีอะไรนอกจากความหลอกลวง
หรือคะ ? ” นุชพูดภายหลังที่โต้เถียงกันไป
เป็นครู่ใหญ่ “ ไม่มีคนใดอยู่ในโลกนี้ยัง
เกี่ยวข้อง ? ”

“ มีนุช ” พงศ์ตอบ และยิ้มเศร้า ๆ
“ มีมากที่เกี่ยว แต่นุชไม่รู้ เเลอญนุชไม่พบ
เขา หรือพบแล้วไม่รู้จักก็ไ้ ”

“ ไม่เคยพบเป็นแน่ ” หญิงสาวตอบ และ
หายใจสะอื้น “ นุชพบคนที่ลอกนุชมาถึง
๒ คนแล้ว หลวงไพรัชซ์ ๆ ก็คนหนึ่ง
เลขาณการของสถานทูต นำใจได้ใหม่ เขาก็
ทำกับนุชเหมือนสุนทรนั่นแหละ เขาแก่กว่านุช
เป็นหลายปี เขาไม่ควรถลอกเด็กเลย ทำไม ?
... เพราะอะไร เขาถึงเหมือน ๆ กันหมด ? ”

พงศ์นั่งอีก นุชรำพันต่อไป
“ หลวงไพรัชซ์ ๆ เป็นผู้ใหญ่กว่านุชมาก
นุชนึกว่านุชคงซุกซนเกินไป เขาจึงหายรัก
นุชเสียใจมาก แต่ที่หลังก็ห้ามใจไว้ได้ ส่วน
สุนทร เราเข้าใจกันดีเหลือเกิน ทำไมเขาจึง
หลอกนุชอีก นุชจะหาอะไรมาโทษตัวถึงจะ
ลืมเขาได้ ”

“ ถึงแม้ว่านุชก็ต้องลืมให้ได้ ถ้ามี
ฉะนั้นชีวิตของนุชจะหมดความสุข ” พงศ์พูด

ดอกไม้สด

มิถุน

อย่างจริงจัง “น้าระสอนให้ นุชต้องโทษทั
ว่าไม่ยอมคอย ไปรักคนที่ใจไม่หนักแน่นพอ
คราวหลังต้องระวังตัว อย่ารักใคร่อีกจนกว่า
จะแน่ใจว่าจะไม่ถูกหลอกเป็นครั้งที่ ๓”

“จริงแหละ นุชต้องไม่รักใคร่อีก ผู้ชาย
เห็นจะชอบหลอก ผู้หญิงเล่น ทุกคนนะ น้าพงศ์
น้าเคยถูกผู้หญิงหลอกบ้างไหม?”

“เปล่า ไม่เคย”

“อ้า เห็นไหม ผู้หญิงไม่หลอกใคร”
นุชกล่าวและขมขื่นทั้งน้ำตา นั่งอยู่วาระหนึ่งแล้ว
จึงกล่าวส่ายไป “แต่น้าพงศ์ทำไมถึงยัง
ไม่แต่งงานกับน้าเนาะคะ?”

พงศ์มองกุหลอนเต็มตา ก็กริมีผลปากอยู่
อีกโหล่ง จึงคอยเรื่อย ๆ ว่า

“เพราะน้าไม่เคยรักผู้หญิงที่น้าจะแต่งงาน
ด้วยได้”

หญิงสาว มองกุเขา อย่าง ครึกครอง แล้ว
จึงว่า

“นุชยังไม่เข้าใจ... คนที่น้ารักเขาเขา
แต่งงานกับน้าไม่ได้ใช่มั้ยหรือ? แปลกจริง
เป็นอย่างไรวะ?”

“ไม่แปลกหรอกนุช เหตุที่ข้าของมิถุนไป
ระยอกตัวอย่างง่าย ๆ สมมุติว่า น้ารักนุช
เราก็คงแต่งงานกันไม่ได้ จริงไหม เพราะ

เขื่อนน้าเป็นหลานกัน”

ถ้าหากจะมีผู้ถามว่า ตัวอย่างอื่น ๆ มีอยู่
ค่ายกัน แนบแน่นกว่าที่เขากล่าวแล้ว เหตุใด
จึงไม่ซัดมากแล้ว พงศ์คงจะคอยคำถามนั้น

ไม่ได้ แต่ผู้ถามควรจะเข้าใจว่า อันความลับ
ในจิตใจมนุษย์นั้น แม้เจ้าของทรวงแห่นกขี้ก
สักเท่าใด ก็ย่อมระคินร่นหาทางออกอยู่เสมอ
เมื่อใดเจ้าของผลอ ก็เมื่อใด ความลับจะ
ปรากฏออกเป็นความจริงให้มีผู้รู้ทันที

แต่นิสัยนุชเป็นคนซื่อ เมื่อหล่อนรักใคร
นัยใดใคร หล่อนรักก็ด้วยหัวใจ ไม่ใช่รักด้วย
สมอง และเมื่อรักแล้ว ก็เชื่อมั่นว่าผู้นั้นจะอยู่
ในทางที่ถูกและมีเหตุผลเสมอ แทนที่จะนึก
ว่าตัวอย่างที่พงศ์ยกขึ้นพวกไม่เหมาะ หล่อน
กลับกล่าวว่า

“ถ้าเรารักกัน เราคงไม่หลอกกันนะคะ
น้าพงศ์ไม่หลอกนุชเขื่อนน้า”

“แต่นุช คงไม่รักน้า เพราะน้าแก่แล้ว”
พงศ์ตอบเร็ว ความขมขื่นเกือบจะปรากฏใน
น้ำเสียง

“โอ! ไม่จริงเลย น้าพงศ์ยังไม่แก่
สักนักเกี้ยว อายุ ๓๒ เท่านั้นเอง แก่ที่ไหน”
“แต่นุช ยังเด็กมาก อ่อนกว่าน้าถึง
๑๓ ปี?”

พ.ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

“ยิ่งๆใหญ่ นุช ชอบ เป็น old man's darling”

ในขณะที่โคกยกันอยู่ด้วยเรือนนี้ หน้าของพงศ์ เปลี่ยนสีไปหลายครั้ง ประโยคสุกท้าย ทำให้ สีหน้าของเขาแดงขึ้น จนเห็นสีที่แววความเป็นประกายด้วยความชื่นชมอยู่ครึ่งหนึ่ง ครั้นแล้วเขากลับได้สติ เกิดความกลัวว่าจะพ่ายแพ้แก่ใจตนเอง จึงเลื่อนตัวลงจากเก้าอี้พร้อมกับพูดว่า

“เย็นมากแล้วนุช ไปอาบน้ำเสียทีหรือน้ำจะไปคุยกับพี่สาวเสียหน่อย”

๕

วันต่อมา นุชได้ รับความ ลงใจ ยิ่งขึ้น พงศ์ผู้เป็น ทั้งน้ำ และ เป็น ทั้งเพื่อน ของนุช ได้หายหน้าไป ไม่เยี่ยมกรายมาอย่างบ้านพี่สาวอีกเลย นุชนำข้อสงสัยไปปรารภกับมารดา คุณหญิงก็ทำหน้าขม และพูดสั้นๆ ว่า “ไม่รู้เขารึ บางทีเขาจะมีอะไรยุ่งมากกะมัง” เมื่อได้รับคำตอบดังนี้แล้ว นุช ก็ตกลงใจเขียนจดหมายไปถึงเขา ถามข่าว และขอให้เขาปลื้มกลับมาเยี่ยมหล่อนบ้าง “นุช กลุ้มใจจริง ๆ” หล่อนเขียน “จะหาใครปรียทุกข์ด้วย ก็ไม่ได้ พุทก็ อัมพร ก็ไม่เข้าใจกัน

อัมพร มีค่าพลลบลม นุชไม่รู้เรื่องเขาพูดอะไร สอนอยู่แต่ว่าไม่ให้รักใคร ไม่ให้ไวใจใคร กลอนคนคนที่อยู่ด้วยกันทุกวัน แปลกจริง คนเราจะให้อยู่ในโลกโดยไม่รักใคร ไม่ไวใจใครบ้าง อย่างไรได้ อย่างนั้น นุชระแวง คอตายเสียดีกว่า นุช คิดถึงน้ำเหลือนเกิน” ส่งจดหมายไป แล้ว อาทิตย์ กว่าจะได้ รับตอบ แต่ก็เป็นเพียงจดหมายสั้น ๆ ปราศจากข้อความ สำหรับประโลมใจ ผู้รับ เติมไปด้วยคืนฟ้าอากาศ ท่างเห็น และไม่มีลักษณะของพงศ์เจียนแม่แต่่น้อย ครั้ง ๑ ก็แล้ว ครั้ง ๒ ก็แล้ว ครั้ง ๓ ก็แล้ว ไม่ดีขึ้น คุณหม่อมพงศ์ ระงับใจให้สำนวนจดหมายของเขาซาเป็น เพื่อตัดห่างจาก นุช เป็นลำดับ จนในที่สุดนุช ก็สิ้นความพยายาม

ในระหว่างนั้น คุณหญิงสองได้เปิดประตูบ้านของทำนบรับรองญาติและมิตรสหาย ทั้งเก่าและใหม่ มิได้เว้นแต่ละวัน คุณหญิง เป็นผู้มีนิสัยดีและมารยาท เหมาะแก่การเข้าสมาคมทุกอิริยาบถ ทำเป็นสง่า น่านับถือ กิริยาที่ สัตนัยมแบบมี พุทเพราะ อีกทั้งรู้จักฟัง เมื่ออยู่ในหมู่คนที่ฝึกฝนในสมัยใหม่ คุณหญิง ก็เป็นคนสมัยใหม่ เข้าใจในหมู่ผู้รู้ที่เคร่งครัด ในขนบธรรมเนียมโบราณ คุณหญิง ก็เป็นคน

ดอกไม้สด

มิถุน

โบราณ เจ้ากับชาวต่างประเทศ คุณหญิง
ก็ กลย เป็น คุณหญิง ทุก ประจำ พระราชสำนัก
เช่น คโยมส ใด อีก เมื่อมีแขกหน้าใหม่เข้า
มาในบ้าน คุณหญิงคงเรียกบุตรทั้ง ๒ ให้
ออกมา รุกค้วยเป็นนิกย อัมพร มีกระยาง
เท่าเข้าในหองรับแขกค้วยสัหนาอันบนง และ
ทำทางอันไว้วัว ประคจะทำให้แขกเหล่านั้น
เห็นเป็นสัญญาณ บอกกล่าววว่า “ฉันไม่ต้อง
การสมาคมกับท่าน อย่าเข้ามาเลยคณันนา”
ส่วนนุชนั้น เนื่องจากเรื่องนายสุนทรยงผิง
แน่นอยู่ในใจ ทำให้หล่อนมองดูชายหนุ่ม
ทุกคนด้วยความระแวง แท่นช มิใช่หญิงที่
จะสนนิสสัยตัวเองไค่นาน นิสสัยของหล่อน
เป็นคนตรง ชอบสนุก แจ่มใสว่าเริงอยู่เป็น
นิกย ดังนั้น ในคราวที่ไค่ฟังคำสนทนา อัน
สนุกสนาน หล่อนก็มักจะมีลึกลับความคังใจที่จะ
วางตัวห่างเหินกับคนทุกคน ที่ หล่อนไค่พยกับ
เช่น อัมพร กลยปล่อยตัวให้เปลิกเปลินไป
กับเขาด้วย คักค่านคำพยของเขา หรือ
ส่งเสริม และหัวเราะอย่างเบิกเผย เมื่อหล่อน
รู้สึกสนุก อันลักษณะของนุชนั้น คุเหมือน
ธรรมชาติ จะไค่สร้างสรรคมาสำหรับ บังความ
สกลนให้แก่โลก ผู้ไค่ไค่พยประสนทนาค้วย
เพียงครึ่งสองครึ่ง จะไค่มีคักใจในความน่ารัก

ของหล่อนนั้นน้อยนัก เว้นเสียแต่ท่านผู้เฒ่า
โดยมาก พวกนี้ เห็นว่า กิริยา ของ หล่อนโลก
โผนเกินไป ไม่นุ่มนวลเหมือนธิดาและหลาน
ของท่าน ย่างท่านถึงกับไค่นำไปทำหนังสือหลัง
ว่าหล่อนมันลึสสัย ‘กล้าผู้ชาย’ ทั้งนี้ก็เพราะ
มารยาทอันคักจะเป็นฝรั่งมากกว่าไทย นั้นเอง
เป็นเหตุ และท่านเหล่านั้นมิไค่นักถึงว่านุชไค่
รับการศึกษา และอบรมอยู่กับสควิ ชาวยุโรป
ตลอดอายุของหล่อน ทั้งเป็นสควิชาวยุโรป
ในสมัยคัควรรณที่ ๒๐ ของคริสต์กาลเสียค้วย
วันหนึ่ง คุณหญิง ออกจากบ้าน ไปซื้อของ
แก่เวลาสาย บุษไปรษณียนำจดหมายสกล
หลังถึงท่าน มาส่งที่บ้านฉะบับหนึ่ง นุช เป็น
ผู้รับเอง แล้วตรงไปยั้งหองคุณหญิง พอพย
กับอัมพร ที่ตรงประตูหอง นุช จึงส่งจดหมาย
ให้พี่สาว อัมพรเข้าเลื่องค้อย่างมิไค่สู้เอาใจใส่
แต่พอเห็นลายมือที่หลังซอง สัหนาของหล่อนก็
เปลี่ยนไปทันที นุช มิไค่สังเกตกิริยาของผู้รับ
ส่งจดหมายให้แล้วหล่อนก็ไปทำธุระของหล่อน
ค่อไป ส่วนอัมพรเคิดกรลยเข้าในหอง ไปเป็น
อยู่ที่หน้าไค่เขียนหนังสือ เพิ่งคักจดหมาย
ประคเพ่งคูลึ่งที่แสนรัก พิคคูลายมือ แล้วก็
คูกวางควาไปรษณีย ทันไค่นนสัหนาของหล่อน
ก็เปลี่ยนไปอีก บกซองชั้นชคักก็คูกวางควา เพื่อ

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

ให้แน่ใจว่าตกไม้ผิด ครั้นแล้วดูเหมือน
หล่อนเกือบจะล้มด้วย ความตกตะลึง และ พิศวง
มองดูที่ทรงรอยฝนตก พลังดลยคลำไปมาประทุ
ระก้ออยู่กับความใคร่ในการที่จะเปิดออกอ่านเสีย
ก่อนผู้รับ เป็นครูใหญ่ หล่อนจึงวางเทหมาย
ลงไว้ บนโต๊ะด้วยอาการบรรจงของผู้ที่วางวัตถุ
อันพึงถนอม ฉะนั้น

เมื่อคุณหญิงกลับมาถึงบ้าน นุชรีบลงไป
ต้อนรับตามเคย แต่ อัมพรได้ลงไปถึงก่อน
หล่อนแล้ว ซึ่งเป็นการผิดปกติอยู่บ้าง พอพบ
หน้าคุณหญิง อัมพรก็รายงานว่

“มีกำหนดมาถึงคุณแม่ฉะนี้”

ใน ขณะที่พูด สายตาของ หล่อน จับ
คุณหญิงอย่างมีความหมายซึ่งท่านคงจะเข้าใจ
จึงหันไปสั่งนุชว่า

“เขาเคยสกลกับลูกไม้กระมังไปให้เขาแ
่นแข็งเสียทีไป ประเดี๋ยวแม่จะลงมารับ
ประทานเข้า”

สั่งแล้วท่านก็หันขึ้นไ้ไปชั้นบน อัมพร
ตามขึ้นไปอีก ๆ กัน

เกือบครึ่งชั่วโมง ภายหลังคุณหญิงจึงลง
มาที่ห้องรับประทานอาหาร นุชคอยอยู่ในนั้น
ก่อนแล้ว เมื่อไม่เห็นพี่สาว หล่อนจึงถามว่า

“อัมพรล่ะคะ?”

“อัมพรไม่รับประทาน บอกว่าท้องไม่
ค่อยก็” คุณหญิงตอบ พลังนั่งลง

“ควรจะไปให้หมอตรวจเสียสักที” นุช
กล่าวพลังนั่งลงตรงหน้าคุณหญิง “ประ
เดี๋ยวหัว ประเดี๋ยวท้อง ยุ่งพลิก”

คุณหญิงไม่ตอบว่าอะไร สันหน้าของท่าน
ค่อนข้างขมขื่น ไม่แสดงว่าท่านอยากพูด นุช
จึงไม่รบกวนต่อไป เมื่อได้บริโภคอาหาร
อยู่ด้วยกันเป็นครูใหญ่ ท่านจึงเอ่ยขึ้นว่า
“นุชต้องจักแข็งแรงมีภาระเข้าเค็รทาง อีก
๓ วันเราจะไปหัวเมือง”

“โอ! ก็จริง” นุชร้องด้วยความถึงโลก
“ไปไหนคะ?”

“ไปเมืองหลวง”

“หลวงสวน อยู่ที่ไหนคะ?”

“อยู่ในมณฑลนครศรีธรรมราช”

สันหน้าของคุณหญิงไม่แสดงว่าฉลากล้นกว่าเดิม
แม้แต่น้อย แต่จะขึ้นคำถามเดิมอยู่อีก ก็
รำคาญใจตัวเอง ในการพูดซ้ำ หล่อนจึงเอ
ยขึ้นว่า

“อยู่ทางเหนือหรือคะ?”

คุณหญิงหัวเราะ “ไม่รู้ละก็ อย่าเ
หนอยเลย” ท่านว่า “ศรีธรรมราช อยู่
ทางใต้ ทางเดียวกับที่เรามาจากหน้”

ดอกไม้สด

มิกุน

“เราต้องเตรียมของสำหรับวันอะไร?”

“ก็ไม่มีมากนักหรอก แต่ว่ารีบไปเสีย

“เอาไปพอใช้สัก ๒ อาทิตย์ก็พอ ชัก
ของอย่างไว้จึ่งค่อยทำการใหม่”

ดีกว่า” พวกแล้วคุณหญิงก็ก้มหน้าลงทำธุระ
กับอาหาร มีความปรารภจะหายทุกสิ่งที
แต่ยั่วตัวของท่านยังถามต่อไปอีก

“เมืองนั้นสนุกไหมคะ?” นุชถามต่อไป
ด้วยน้ำเสียงแสดงความทนเห็น

“เขาเป็นใคร...เอ้อ...เรียกว่าอะไรคะ?”

“ไม่รู้เลย แม่ก็ยังไม่เคยเห็น”

คุณหญิงทั้งซึ้งซอมลงในงาน “ช่าง
ชักเสียจริง ๆ เหนไม่มีเวลาเที่ยวเข้า” ท่าน
พูดอย่างเบื่อหน่าย ครั้นแล้วกลับนึกได้ว่า
ยังไม่มีเหตุผลสมควรที่จะแสดงความฉุนเฉียว
ถึงเท่านั้น จึงเสียม และพูดต่อไป “เอาไว
ไปพยกด้วยตัวเขาก่อนเถอะ จะรู้ว่าเขาเป็นใคร”

“อ้าว, นุชคิดว่าคุณแม่เคยไปแล้ว นี่
คุณแม่จะไปเที่ยวหรือคะ หรือไปธุระ?”

“ทั้ง ๒ อย่าง แม่จะพานุชไปเยี่ยมญาติ”

“โอ! เขาเป็นอะไรกับนุชคะ?”

คุณหญิงจึงไปบอกให้ทง ในที่สุดจึงตอบว่า
“เป็นลุง”

วันก่อน วันเค็รทาง นุชตระเตรียมเครื่อง

“พี่ของคุณแม่?... ”

ใช้ลงกะเขาพร้อมแล้ว จึงเลือกหาเสื้อขนอก
ที่จะใส่ในวันรถไฟ เสื้อตัวที่ของการหายไป
ไม่อยู่ยั้งที่ หาเท่าไรก็ไม่พอย นึกเฉลยใจว่า
บางทีคนใช้ จะจำผิด จึงเก็บไปไว้ในห้องอัมพร
เบ็ดที่และกระเป๋าทังไวพดาง นุชรีบไปยังห้อง
พี่สาว พบเจ้าของกำลังทำธุระอย่างไถอย่าง
หนึ่งอยู่ที่โต๊ะเครื่องแป้ง นุชตรงไปที่ตู้เสื้อผ้า
ลูกคุณแต่ก็อยู่ที่ยังช่อง หล่อนก็ไขออก พอตู้
เปิด หล่อนอดทนด้วยความพิศวง ภายในตู้
ว่างเปล่า วัตถุสิ่งใดไม่มีเหลืออยู่ ไม่เหลือ
แม้แต่กระดามแผ่นเดียว

“อ้อ, เป็นพี่ของคุณพ่อ” หญิงสาวพูดอ
รู้สึกประหลาดใจในน้ำเสียงของคุณหญิง เล็ก
น้อย “ทำไมเราไม่รอให้คุณพ่อกลับมาเสีย
ก่อนล่ะคะ จะไปไปพร้อมกัน”

“รอไม่ได้ เขากำลังขยับอยู่ เราต้องรีบ
ไปเยี่ยม” เป็นคำตอบสั้น ๆ

หญิงสาวทำหน้าเศร้า
“โอ! น่าสงสาร ขยับมากเชียวหรือคะ
เป็นโรคอะไร?”

“ท้าย...ท้าย!” นุชกล่าวแกมหัวเราะ

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

แล้วมองดูกระเป๋าทรงวางอยู่ข้างๆ “อัมพร
เราของไปหมดก็คุ้มหรือ? คุณแม่ให้ชุด
เตรียมไปสำหรับ ๒ อาทิกย์เท่านั้น”

เจ้าของห้องผู้กำลังทำธุระเพลินอยู่ เหลือบ
มามองดูทันที เมื่อแลเห็นชุดเย็บอยู่ แหวค
ของหล่อนแสดงความตกใจเล็กน้อย แต่เข็น
อยู่เพียงอีกใจเดียว ก็หัวเราะหัวนๆ และพูดว่า
“ไม่แต่หมกคุ้ม ต้องเรียกว่า หมดห้อง
ไปไปแล้วจะไม่กล้ามาอีก”

ในขณะที่พูด สัหน้า และแววตาของอัมพร
ก็แว้งแว้ง เมื่อเห็นน้องมองดูอย่างไม
เข้าใจ จึงระจกที่เก็บ เก็บเข้าไปใกล้ ก่อน
ที่หล่อนจะพูดอะไรต่อไป นุชก็ถามขึ้นว่า

“หมายความว่าอะไร?”

“หมายความว่าอย่างทุก” อัมพร ตอบ
อย่างกุกกัก “เราจะไปอยู่บ้านของเรา และ
จะไม่กลับมาที่นี่อีก”

“เรา! เห็นจะไม่หมายถึงนุชกับ คุณแม่
เตรียมของสำหรับอยู่บ้านเก่ากับนุช ถ้าเรา
อยู่เสียที่ไหน คุณแม่กลับมาจะอยู่กับใคร?”

“คุณแม่! อะ ๆ เป็นห่วงคุณแม่!”
เสียงให้เสียงลงว่าเดิม “คุณแม่ นัยน์
นัยน์จะไม่ต้องการเรา”

“ทำไม?” นุชถาม ชมวกก็ด้วยความ

ไม่พอใจ “พูดอะไรบ้า ๆ ไม่เห็นรู้เรื่อง”

อัมพร ยืนตัวตรง มองก้นน้องอย่างเคือง
แถมสมเพช นั่งอยู่ครู่หนึ่งจึงถามว่า

“จะต้องการอะไรที่ในตู้ฉัน?”

“เสื้อ” นุชตอบหัวนๆ “เสื้อสีนวล
ของนุชหายไป”

“อยู่บนเตียงนั่นแหละ” อัมพร บอกแล้ว
กลับไปที่โต๊ะเครื่องแป้งตามเดิม

๖

รถคว้น กรุงเทพฯ — ไปร เล่นเข้าซาน
สถานหลังสวน เวลา ๒๒.๓๐ นาฬิกา นุช
ยืนอยู่หน้าห้องชั้นที่หนึ่ง สัหน้าของหล่อน
ระย้าอยู่ด้วยความท้ง หล่อนกำลังประหลาด
ใจที่ได้เห็นสถานนั้นซึ่งมีความสว่างน้อยเสียน
กะไร ไม่มีไฟฟ้า มีแต่โคมดวงเดียว
แขวนอยู่ กระจกไปก็เห็นแต่ความ
ขมุกขมัว แทบจะเห็นไม่ได้ว่าสัฐานของ
สถานนั้นเป็นอย่างไร แต่นุชไม่มีเวลานั่ง
สภาพเหล่านั้นได้นาน หล่อนได้ยินเสียง
คุณหญิงสั่งให้คนใช้ชายหญิง รัยชนของออก
จากห้อง พออีกยี่สิบครู่แล้วเลยหน้าสถาน
ไปเล็กน้อย พาเธอรถคันที่หล่อนยืนอยู่ไป
หยุดตรงชานชาลา นาฬิกาหนึ่งต่อมา นุชก็ลง

ดอกไม้สด

มิถุน

มายืนอยู่เบื้องล่าง

คนหนุ่มหนึ่ง เป็นชายทั้ง ๓ เกิรเข้ามาใกล้ และมองดูหล่อนอย่างไม่แน่ใจ แล้วก็มองไป ที่บันไดรถ พอเห็น คุณหญิงสงว กับ อัมพร ชายที่มอวูโสกว่าเพื่อนก็หันไปบอกกับคนหนุ่ม อีก ๒ คนเขา ๆ ว่า “ใช่แล้ว” แล้วเขา ทั้ง ๓ ก็โค้งตัวลงคำนับอย่างต่ำพร้อมกัน

คุณหญิงรัตนวาทีก้าวลงจากรถ มีกริยา กังหันนางพญา เกิรเข้าใกล้ชายผู้มีอายุ แล้วถามว่า

“คุณหลวงบำรุงประชาราชวรุใช้ไหม?”

ชายผู้นั้นประณมมือไหว้คุณหญิง เป็นการ แสดงความเคารพครั้งที่ ๒ แล้วทอຍคล้าย คนเป็นช่าง

“ผมเอง ขอรับ”

“ฉัน เกียจจำไม่ได้ สบายดีหรือ คุณ หลวง?”

“ประทาน สบายดี”

คุณหญิงหันไปทางบุตรพลางว่า

“นี่ยังโง่งม หลานคนเล็ก”

นุช สังเกตเห็นว่า อัมพร โค้ ไหว้ ชายผู้นั้น แท้กัน เมื่อเขาหันมามองดูหล่อนอย่างเขา ใจใส่ หล่อนจึงไ้วย่าง ส่วนในใจนึกถึงภาพ ของ พระยารัตนวาทิผู้เป็นบิดา นำมาเปรียบ

เทียบกับชายนี้ ทั้งรูปร่าง ท่าทาง และ กริยา ข้างไกลกันราวกับฟ้ากับดิน น่าพิศวงเสียนัก

“เชิญพระเคศพระคุณไปพักที่บ้าน ของ ให้เขาขนตามไปทีหลังก็ได้” คุณหลวง กล่าวแล้วเหลียวหาชายหนุ่มอีก ๒ คน เห็น เขากำลังสาธตวณชนของอยู่ ก็กระโดดออกไปว่า “เฉลียว...เฉลียว! มานเถะ ของให้เจ้าชัค เขาก็ได้... อ้อ! เจ้าชัค มานก่อน มา กรวยคุณหญิงท่านเสียก่อน”

ชายหนุ่มทั้ง ๒ รีบวางกระเป๋าลงไว้ แล้ววิ่ง มาหาเลี้ยงที่เรียกคน

“กรวยคุณหญิงท่านเสีย” ผู้เฒ่าสั่ง “นี่ หลวงประกอบอธิการ บุตร กระผม นี่ เจ้าชัค บุตรของน้อง”

คุณหญิงพะยักหนึ้นอัย ๆ แล้วถามว่า

“ทำอะไรอยู่กัน?”

“ประทานเขาเป็นนายอำเภอขอรับ เจ้าชัค เขาก็เป็นอธิการอำเภอ”

“อ้อ, คี, พันธ์ทำงานอยู่ด้วยกัน ก็แล้ว คุณหลวง เล่นอนช่นเป็นอะไร?”

“ประทาน กระผม ถูก ปลดแล้ว ครอบ เกียยดฮายตั้งแต่ ยกลาย”

“อ้อ, แล้ว เลบ มา อยู่ รวม กัน พ่อ ลูก

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

“จริง” พุกพลางคุณหญิงออกเคียว หลวง
ประกอบฯ สรวท้อออกหน้าไปก่อน นุช พัง
สังเกตเห็นว่า เขาสวมถุงเท้าสักหลาดสีโศก
อ่อน รองเท้ายางสีขาว และ นุ่งผ้าม่วง ในขณะ
เอง เนื่องจากเหมือนเขาจะเคียวไม้ไผ่เร็วทันใจ
เพราะผ้าถุงกระตุก และเขาถือถุงม้ายางเขน
ซึ่งขยับไปขยับมา แน่นอยู่ ลมพัดไปทางที่พุกคน
โดยสารเพียงอีกใจเดียว ก็กลับมาพร้อมควย
โคมทาวัวทุกเสร็จโยหนึ่ง ถือโคมนั้นนำหน้า
พาแขกของเขาออกจากสถานี

รถทอมาร์บี เป็นรถ ๒ แถว ขนาดใหญ่พอ
บรรจุคนได้สัก ๒๐ คน เก้าอี้ว่ากันว่าแต่ทว่า
ยังแข็งแรงดี หลวงประกอบฯ นำคุณหญิง
มาทางท้ายรถ ซึ่งเป็นทางขึ้น แต่คุณหญิง
จะก้าวขึ้นหาได้ไหม เพราะพ่นรถอยู่สูงกว่า
ระดับถนนคนมาก

“ชั่วจริง! เจ้าแสง คันแอรรถคันกระโดตก
มาได้ อีกคันหนึ่งไม่เอามา” หลวงบำรุงฯ
พุกขึ้นควยเสียงอันดัง “เจ้าเล่ห์ขี้ไปหา
อะไรมารองเร็ว”

หลวงประกอบฯ ย่น อะไร อูฮฮิโน ลำคอ
เหลียวหน้าเหลียวหลัง มองเห็นถึงไม้ฉำฉา
โยหนึ่งวางอยู่ในลานสถานี ยังไม่แน่ใจว่าจะ
ไปหยิบได้ เพราะเป็นห่วงโคมที่ถืออยู่ ใกล้

กับที่รถจอดอยู่ มีรถลากจอดอยู่ ๒ คัน จิน
เจ้าของรถยกคันรถไว้ คอยมองดูคนที่
ออกจากสถานี หลวงประกอบฯ ก็กระโดน
ออกไปว่า

“เฮียเจ๊ก! เอลังมาที่ ลังอยู่นั้นเห็นไหม
วางรถเสียก่อน — บอกว่าให้วางรถเสียก่อน”

จิน ๒ คน อ้าปากมองคู่ผู้พูดโดยไม่เข้าใจ
ว่าอะไร ก็พอดิชายคนหนึ่งแบกกระเป๋าใหญ่
ของอัมพรออกมา หลวงประกอบฯ ก็กระโดน
ออกไปอีก

“แะ, ตายค! ผู้ใหญ่บุค วางกระเป๋า
เสียก่อน ยกลงมานั้น ลังอยู่นั้นเห็นไหม
บอกจะให้วางกระเป๋าเสีย”

ฝ่ายจินเจ้าของรถลากคันหนึ่ง ระวังใจว่า
นายอำเภอ ประสงค์อะไร ก็ตาม แต่ตนเอง
ประสงค์จะให้ผู้จ้างรถของตนอยู่ จึงรีบวางรถ
ของตนเสีย ครองเข้าไปคว่ำกระเป๋าที่มีผู้ใหญ่
บุค เมื่อไม่ยอมให้ก็ขยี้แย่ง ก็กระเบาพลาง
ตะเบ็งเสียงพูดว่า

“อานายอำเภอเออให้เอวเอา”

“โฮ๊ย! ” หลวงบำรุงฯ กระโดน
“บอกให้ยกลงลงไม่ยก ทะเล้นไปยกกระเบา”

พุกแล้ว ก็เคียวไปยังข้างที่ตอการ และยกมา
ควยตนเอง

ดอกไม้สด

มิถุน

ในระหว่างที่บุคคล ๔ คน กำลังกินกัน
อยู่ นุชได้ใช้กำลังแขนของหล่อน โดนตัว
ขึ้นไปอยู่บนรถเรียบร้อยแล้ว และอาศัยแสง
โคมที่หน้ารถ ยืนใกล้สังเกตเห็นว่า ผู้ใหญ่ยุค
นั้น นุ่งผ้าสีเสกแก่ เบิกขึ้นไปอยู่เหนือเข้า เป็น
อันมาก และทหน้าอกเสื้อนอกซึ่งกระดุม
เป็นสีขาว แต่ข้อมแขนเสื้อที่มนั้น มีทุดทำด้วย
โลหะสีขาว เป็นรูปสัตว์ชนิดหนึ่ง คือกอยู่ด้วย

จากสถานี รถแล่นไปตามทางอันมืด และ
เงียบสงัด ปราศจากผู้คน ขึ้นขึ้นเป็นคัน
ข้างแรม อาศัยแต่แสงดาวส่อง เห็นหลังคา
เรือนท่ากระทุ่มอยู่ในหมอก ระเบิดไปทางไหน
ก็มืดก๊อไปหมด ประการเดียวที่ทางอยู่กลางวง
แต่เป็นเขื่อนนั้นอยู่ประมาณ ๑๕ นาที จึงมาถึง
ที่สว่าง

รถหยุด ตรงหน้าประตู เสียงสุนัขเห่า
เกรียวใหญ่ มองจากถนนเข้าไปในรั้วบ้าน
เห็นเด็กหนุ่มคนหนึ่ง ถือตะเกียงตามเครื่อง
มา หลวงบำรุงฯ ก็ทำให้คุณหญิงลงจากรถ
แล้วก็ออกเคียนำตามเด็กนั้นเข้าไปภายใน

เคียนำตามลานหญ้า ภายใต้น้ำไม้
หนาแน่น สลับซับซ้อนกันอยู่ พักหนึ่ง จึงถึงที่
หมาย คือ คอกแขยเก่า สมัยรัชกาลที่ ๕
หลังย่อมๆ หลังหนึ่ง

“เชิญ พระเกษ พระคุณ เข้าไป ข้างใน”

หลวงบำรุงฯ กล่าว เมื่อ คุณหญิง หยคขึ้นบน
บันไดชั้นที่ ๑ ใน ๓ ชั้น ที่คนอยู่ระหว่างพนก
กัณฑ์นั้น ที่ตรงนั้นเป็นส่วนหน้าทูลของคอก
และควรจะเรียกได้ว่า หน้ามุข มีโคมสีงาช้าง
ขนาดใหญ่แขวนอยู่ข้างบนอยู่ ในเชิงไปอีกเป็น
ห้องกว้าง พนักพิงสีเงินที่ มีกัณฑ์สำหรับ
นั่งอีกชั้นหนึ่ง สูงจากพื้นประมาณสองคืบ

โคมที่แขวนอยู่กลางห้องนั้น เป็นโคมชนิด
ใหญ่อย่างที่เราเรียกกันว่าโคมขลุ่ยเล็ก ตาม
ขนาดแห่งตะเกียงและหลอด น่าจะให้ความ
สว่าง ประมาณ เท่าไฟฟ้า ๓๐ แรงเทียน เป็น
อย่างน้อย แต่โดยที่หลอดนั้นทำด้วยเขม่า
ประกอบทั้งหยากเขี่ยปากพินอยู่ข้างซ้าย จึง
มีแสงสว่างพอเห็นหน้ากันได้เท่านั้นเอง

เมื่อคุณหญิงย่างเท้าเข้าไปภายใน ผู้ที่
อยู่ในนั้น ก็พากันขยับเขยื้อน เพื่อดูคนรับ เขา
ทั้งหมด เป็นหญิงชั้นผู้ใหญ่ ๒ คน เป็นหญิง
สาว อายุไล่เลี่ยกัน ๓ คน และเป็นเด็กชาย
ขนาดโต ๒ คน

“แม่ชม นี่ยังไงละคุณหญิง” หลวง
บำรุงฯ ขอรกรบยา “นะ เด็ก ๆ กรายท่าน
เสียชั้”

อัมพรกลานเข้าไปใกล้นางชม ไหวพริกลง

พ. ศ. ๒๔๗๕

กรรมเก่า

ถามว่า

“จำหลานโกโหม๊ะ?”

สุภาพสตรีผู้นั้นนั่งอยู่ใกล้โหม๊ะ แล้วกลับ
ย้อนถามว่า

“แม่มีพรหม?”

“ใช่สิ เห็นไหม โคมินาณนิคหุคคิคา”

หลวงบำรุงฯ คอยแทน

“อพิโซ! แม่คุณ อาจำไม่ได้จริง ๆ
ไหนให้อาคุณหาหน่อยสิ” พุกหลวง นางชม
ชมมีผ้าห่มเป็นอาการแสดงความกตัญญู

อัมพร ยิ้มน้อย ๆ เอียงหน้าเข้าไปใกล้
นางชม กระซิบดัดคำอย่างไคอย่างหนึ่ง

สีหน้านางชมเปลี่ยนไปเล็กน้อย หันหน้า
ไปทางเบื้องขวาของคน ซึ่งให้หลานสาวคุยประ
ท้วง ๆ หนึ่ง

“ไม่สบายมากหรือ” คุณหญิงถามขึ้น
“เกรียวโกโหม๊ะ?”

“เกรียวโก” นางชมตอบ “แต่—”
ลกเสียงให้เขาสง “แต่ไม่กล้าออกมา”

พุกยังไม่ทันซำคำ ประท้วงนั้นก็เบิกรอก
ร่างมุนยปร่ากฏอยู่ระหว่างบานประตู มือขวา
เท้าผ้านั่งยืนคว มือซ้ายรวบแพรเปลวที่
คลุมไหล่ ก้าวเท้าออกมาเบื้องหน้า ๒-๓ ก้าว
แล้วก็หยุดนิ่ง

“อ้าว! ออกมานันแล้วยังงี้!” หลวง

บำรุงฯ พุกก้วยเสียงดังตามเคย คุณหญิง
สะกึ่งเล็กน้อย หันไปมองผู้มาใหม่ อย่าง
ทรงหน้า และ ค้วยความประหลาดใจ เช่นอย่าง
ยิ่ง นุชเห็นท่านประณมมือไหว้อย่างแจ่มจ้า

แต่คุณเหมือนบุคคลผู้นั้น จะมีใคร เห็นท่าน
เสียเลย สายตาของเขามองตรงไปที่อัมพร
ได้เห็นหญิงสาวผู้นั้นก้มลงกราบ แล้วเขาก็
มองข้ามศีรษะเหล่านั้นไปจึงอยู่ทิว้างของนุช

ในขณะนั้น หญิงสาวรู้สึกเห็นว่าเห็นร่างของ
ชายผู้นั้นหันหลังจะเดินลง เขาปล่อยมือซ้าย
จากแพรเปลว ยกขึ้นลูบหน้า แล้วก็หันหลัง
ซ้าย ๆ กลับเข้าประตูไป

โดยมีใครร้อง อัมพรลงจากยกพนทาม
เขาเข้าไปในห้องทันที

“ประเทียวกเย็นลมอีกหรือ” หลวง
บำรุงฯ เอ่ยขึ้น “แม่เลลา เยายาหอมเข้าไป
ให้ที”

หญิงสาวคนหนึ่งลุกขึ้นโดยเร็ว ในขณะ
ที่คุณหญิงถามอย่างครัดครอง

“เย็นลมบ่อย ๆ ค้วยหรือ?” และโดย
มีใครพังก้าตอบ “ฉนั้นจะเข้าไปหาสักหน่อย
คุณหลวง ช่วยพาหลานเล็ก ๆ ไปห้องพักเด็ก”

พอคุณหญิงพุกซำคำ หญิงสาวคนหนึ่ง

ดอกไม้สด

มิดุน

ก๊ลกซัน นางชมขมอย่างใจกิ แล้วบอก
ก๊นุชว่า

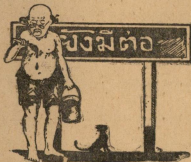
“ตามแม่ด้วยเขาซันไปซิอะ”

นุชมอง कुमारคาเวยหนึ่ง แล้วก๊นุชนไก
ไปก๊นุชอย่างไม่วุ่นใจ

ห้องที่หล่อนมาดังมีตะเกียงถานุชอยู่แล้ว
แม่ด้วยไขตะเกียงให้สว่างขึ้น ยืนย้านนุช
เคียวไปถึงกลางห้องแล้วก๊นุชออกไป

เหลื่ออยู่คนเคียว นุชเหลียวมองครุฑยตัว
ทั้งห้องนั้นไม่มีเครื่องประดับประดาอันใด นอก
จากเคียงไม้ ๑ เคียง เคียงผ้าใบ ๑ เคียง
ทั้ง ๒ เคียง มีท่อนหมอนมุ้งพร้อม นุช
ชมวกก๊นุชด้วยความยุ่งยากใจ หนาท่างก้าน
หน้าตักเบืออยู่ทั้ง ๒ ขาน หล่อนจึงเคียวไป

หน้าท่าง มองออกไปภายนอก เบื้องสูง
ท้องฟ้าสีเงินหม่น ดวงดาวดวงนิกๆ ล่อง
แสงเพียงยิบๆ ลมเย็นกำลังแรง พัดพา
กลิ่นเหม็น มายคยั้งแสงจันทร์ เมื่อมอง
เบื้องล่าง จึงเห็น ต้นไม้ใหญ่ คำทมน ต้นน้ำกลว
จักกัน เรวี ส่องแสงแวววาว นกเค้าแมวบิน
ผ่านหลังคาคึก เสียงร้อง ‘แซ็ก!’ ทำมกลาง
ความสงบ ทั่ววังเวง นุชรู้สึกขนลุกเกรียว
ไปทั้งตัว “ฟไปแล้วไม่กลับมามาก!” น้เนน
คำพทของอัมพร—ไม่กลับ! ไม่กลับจากทน!
ท่อนข่าเถื่อน จะแลไปก็ได ก๊นุชแต่ความมึน
เปลี่ยว และเยือกเย็นเห็นปานนี้ นุชขมมิ
ซนกลอกอก ตัวสั่นด้วยความหนาวแล่นเข้าจับ
หัวใจ!

๑ อากิชิชิกร วาจิ มินัตัน
ไมยักโคโน กันสัทพวง เหมอนพวงเรือ

ถ้วนแก่พ่หลาน แผลงฤทธิ์ สู้ศึกเหนือ
ไกลถันเหลื่อ ไกลเวา เหลื่อเกาเขย

พระศรี นพนธ์

อุดมคติ

แห่งการ

อนุสฎากาชาด

สำหรับบางคน หรือคนโดยมาก พอเอ่ยถึง “การอนุสฎากาชาด” ขึ้น ก็ชวนให้
นึกไปว่าเป็นของใหม่ที่เก๋ียว แต่ที่จริงไม่ใช่ของใหม่เลย หากแต่ในสมัยโพ้นหาเรียกกัน
เช่นนั้นไม่เท่านั้น กติกาของการอนุสฎากาชาดซึ่งว่า “ข้าจะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
แก่ผู้อื่น” นั้น ถ้าใครครวญให้ซึ่งแล้ว ก็เห็นสิ่งที่เห็นได้ว่านิยมกันมาแต่กึกก่ายรพี
เพื่อสนับสนุนข้อความที่กล่าวนั้น ขออัญเชิญโอวาทอย่างตอนของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(เมื่อครั้งยังดำรงสมณศักดิ์เป็น พระสาสนโสภณ) ให้ไว้ในกรณเข้าพิธีประจำปีหน่วย ครั้งแรก
ของสมาชิกอนุสฎากาชาดหมู่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ มาลงไว้ ดังต่อไปนี้ :—

“สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพุทธศาสนิกชนนับถือเป็นยอภัยยิ่งในทางศาสนา
พระองค์ได้ทรงกระทำให้เป็นแบบอย่าง ไม่ทรงมุ่งแต่จะเพาะประโยชน์ในส่วนพระองค์เอง ทรง
สละสิริราชสมบัติออกทรงผนวช แสวงหาธรรมพิเศษกว่าจะใคร่สรร โดยแสนลำบาก มี
ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยากในส่วนพระองค์ เพื่อพระพุทธประสงค์จะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นให้
ไ้โดยมีความสุข จนได้ทรงบรรลุลอนทำให้พระองค์ได้ทรงรับบรมสุข ตั้งแต่พระองค์ได้สำเร็จ
เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ก็มีได้ทรงเพิกเฉยในการแนะนำพร้าสอนประชาชน ถ้าหากเป็นผู้
บางคนก็หาความสุขจะเพาะส่วนคน แต่พระพุทธเจ้าหาเป็นเช่นนั้นไม่ ตั้งแต่ได้ตรัสแล้ว
ได้ทรงอุทิศพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ประชุมชนทั่วไป ทั้งในประเทศและนอกประเทศ...”

เพียงเท่านั้น ก็พอจะเห็นได้ชัดแล้วว่า “การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์” เป็นคติที่นิยม
กันมาแล้วนมนาน หาใช่ของใหม่มิได้.

พรพรชนะแพทย์

มิถุน

พระพุทธอภิชิต ยทหนึ่งว่า “ น สิบา โลกวฑฺฒโน ” ซึ่งแปลความสั้น ๆ ว่า “ ไม่ควรเป็นคนรกโลก ” ก็เป็นข้อสันนิษฐานคติของการอนุสสาภาชาชาติ อีกอย่างหนึ่ง สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ไก่แก้วว่า “ มนุษย์ที่ไม่มีเมตตา กรุณา คอยแต่จะเบียดเบียนผู้อื่น จักได้ว่าเป็นคนรกโลก อย่าเกิดมาเสียเลยดีกว่า เพราะสู้แต่สัตว์บางชนิดก็ไม่ไ้ แม่แต่โค กระบือ ยังมีประโยชน์ในการพาหนะเป็นต้น คนผู้เกิดมาเป็นมนุษย์ ควรต้องมีความรู้สึกที่จะทำประโยชน์ตน และประโยชน์ท่าน จึ่งจะนับว่าเป็นมนุษย์ที่ดี สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทำพระองค์ให้เป็นตัวอย่าง เมื่อเราเห็นองค์พระองค์แล้ว อย่าเพียงแต่ยืนถือนิโมจิ จงพยายามประพฤติตามพระพุทธอภิชิต คือ มีความเมตตา กรุณา เพื่อคอยบุคคลทั่วไป ไม่เห็นแก่ประโยชน์ตนฝ่ายเดียว จงแลเหลียวช่วยสงเคราะห์ผู้อื่นด้วย ทั้งนี้จึ่งจะเป็นท่านาสรรเสริญของบัณฑิตชน ”

การอนุสสาภาชาชาติ เกิดขึ้นในประเทศสยามเมื่อปลาย ศก ๒๔๖๕ บัณฑิตว่าอายุย่างเข้าสี่สิบแล้ว ถึงแม้ว่าการอนุสสาภาชาชาติแพร่หลายไปทั่วทุกมณฑลในพระราชอาณาเขตที่มีอนุสมาชิกรจำนวนเหยียบ ๔๐,๐๐๐ หรือจำนวนอนุสมาชิกรทั้งโลกเกิน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ แล้วก็ตาม ก็ยังมีผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครองเด็กอีกมาก ที่ยังคงคิดว่าเป็นของใหม่ ไม่นิยมโยกให้เด็กในปกครองของตน สมัครเข้าเป็นสมาชิก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อทราบกันแพร่หลายแล้วว่าการอนุสสาภาชาชาติ มีความมุ่งหมายอย่างใด ก็เห็นที่หวังได้ว่าจะไม่มีใครรังเกียจอีกกันให้ลูกหลานข้องแวะกับการอนุสสาภาชาชาติเลย

อุดมคติ (Ideal) ของการอนุสสาภาชาชาติ คือ อะไรเล่า ? อย่างที่คำร้องของอนุสมาชิกร คือ ไปนี้จะพออธิบายให้ผู้ประสงค์ทราบเป็นเค้าได้

๑. เราตระหนองอาณแล้ว	ภูมิไ
ภักดีชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ใส่เกล้า
กจฺรตนองชัย	ชูเชิด
เพื่อชาติธรรมเฝ้าถือ	ถือผล

๒. กว๊ยสุวิตทัง
พร้อมหมั้วอื้อส่วนตน
กอบกิจเพอความกั
กาชาคชวชนชา

๓. คามคดองของหนาท
ขอยากันกว๊ยไ
อันเอนวิถัสถา
เพอสงบทวหลาไ

๔. เรารวมร่วมจิกคัพพร้อม
กอบจิกกลมเกลียวเ็น
นำสชเกษมสันค
รังสทอสมของน

กาย วิ เราแล
ย้ายหน้า
ความสคัย ชอเซย
แกว่งไกว
แห่งสภา นเซย
จอกไซริ
วรสว่าง ไสวแซ
เรองเซญ

เพรียงกัน
พวกพ้อง
สัพเพอน มนุษย์เซย
ชโย เอย

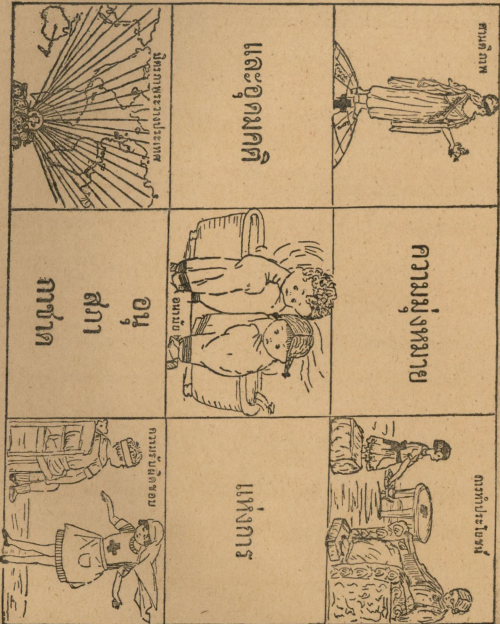
(พระยาอุปถิตศิลปสาร ประพันธ์)

คำปฏิญาณของผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกอนสภากาชาดคือหน้าที่ชุมนุมในการพิชิตเจ้า
หน่วยว่า “ข้าจะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น” นั้น ก็พอจะทำให้เห็นได้ว่า อุดมคติ
ของการอนสภากาชาด คือ อะไร กว๊ย

บางคนค้านว่า การที่คำปฏิญาณว่าจะบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้น ชกกย
หลักที่ว่า อุกตา หิ อุกคโน นาโถ คือ ตนเองเป็นที่พึ่งของตนเอง แค่นี้ล็กว่า ก่อนที่จะ
ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้ ผู้จะทำประโยชน์นั้นจักต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพบริบูรณ์อยู่แล้ว
การอนสภากาชาดขอบรมสมาชิกให้รู้จักบริหารร่างกาย เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยชนามัย ให้รู้จัก
เก็บหอมรอมริบให้รู้จักเป็นผู้มีเมตตากรณา เหล่านี้ ถ้าอนสมาชิกขาดคุณธรรมเหล่านี้
แม้แต่เพียงยกพระองค์เล็กน้อยก็ทำอาชวาทะทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้เต็มไม้
เต็มมือแล้ว บัญหาคำนถึเป็นอันยุติได้

เพื่อ ประกอบให้ เห็น อุดมคติ แห่งการ อนุสสาภาสาชกให้ เก่นขั่นอีก
จึง ขอนำภาพ ซึ่ง
จำต้อง มาจาก หนังสือ อนุสสาภาสาชกอเมริกา ลงไว้ คือ ไปนี้ ด้วย

(แม่พิมพ์ของอนุสสาภาสาชกอเมริกา)

พ. ศ. ๒๔๗๕

อุดมคติ

ข้อ “อนุสภากาชาด” ก็ออกซึกอยู่แล้วว่า คือ สภากาชาดนั้นฮัย หรือจะว่าเป็น
ส่วนหนึ่งของสภากาชาดก็ได้ จรรมนั้นฮัยงานที่ตัง ของสภากาชาด ก็คือ เมตตากรรณา
และบทปณิธานเบื้องต้นของ อนุสมาชิก ก็คือ พงษ์ำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น บางทีคำ
ประพันธ์ต่อไปนี้จะช่วยเสริมให้เห็น คุณธรรม อันเป็น อุดมคติ แห่งการ กาศาให้เกินขึ้นอีกได้
พอสังเขป

อันสภากาชาดนั้นมากมั่ง

บรรเทาทุกข์ทั่วหน้าประชาชน

ไม่เล็ดลอดกมลใจคนอย่างไหน

ใครรบผลล้นพลงสิ้นทั้งมวล

ถ้ายกคุณของสภามาลองนึก

แผ่กิ่งก้านด้านลมให้ร่วมใจ

ใครรรรอันผ่อนพักสำนักร่ม

ทั้งเนื้อไม่ใช้การงานของคน

ฝูงนกกาอาศัยใจได้แผ่

สัตว์ทมิฬประโยชน์หรือโทษกรรม

พฤกษณ์มีคุณหนุนให้สัตว์ใหญ่ฮัย

เหมือนอนกาชาดมากเหตุเจตนา

อันอนุสภากาชาดเล่า

อบรมเด็ก ให้คำวิริทำคุณ

กิจละกุศลสุจริตการผล

ยามทุกข์พลกลภยใช้เสียจน

เงินหรือไทยไพร่ผู้ก็มีส่วน

สังเคราะห์ถ้วนทั่วกันร้นคร้ไป

ก็เปรียบพฤกษณ์พรงผลยลใส

ผลก็ออกให้หอมร้นชินกมล

เย็นฮารมณณ์ลมิหิวกินผล

ประโยชน์ล้นเหลือร่ำคำสุนทร

หลากแมลงแข่งลมิชิมเกสร

ไม้คักรรอนผ่อนให้โตพึ่งพา

ทุกพวกพลอยพันทุกซึกซึกหนา

แผ่เมตตาสารณณ์ฮัยการบุญ

ก็เคิรเคาคึกฮัยฮัยเกอหนุ

ประโยชน์จ้นเจือแท้แก่ประชา

เปรียบสากาชาคเหมือนคนไม
หน่วยทุกหน่วยช่วยกิตติค่อมา
สัททุกพรคนไซไรประโยชน์
ฝังทวียอนนอยนกริจการ
เกกทัมมรจิตให้คิกชอย
ใครสยทุกขรู้กรอนอาผ่นปรน

อนสถานไซริเช่นสาชา
เป็นถึงพาคันช่วยอานวยการ
ยังมีโทษ บ้างก็ทหนคุณสาร
ทำน้าหวานเกยไวให้แก่คน
ก็ประกอบกิตติที่มีผล
ช่วยให้พ้นองภัยได้กรงาน

(คำของพระวรวรเวทย์พิสิฐ)

พรรณนแพทย

๑ ทักว่านชาค ปราศทุกข สุกสันต์เค่น
เนาโลกย์ มีทุกข และสุคคอส

ใจหายคล้าย ตายทั้งเป็น เขือกเย็นหนอ
นำเมือม ระณานัน เหมือนกันเอย ๖
พระศรี นิพนธ์

โชคของหม่องซาน

อัยยิ เอกจินทร์

หม่องซานเข้าไปกราบทูลว่า “ท่านอัครมหาเสนาบดีขอเฝ้าใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท”

พระราชารับสั่งว่า “ก็แล้ว, ไปบอกให้มันมาใหม่เวลา ๑๒ น.”

“แต่เขาบอกว่า เป็นการพิเศษ กว่นและสำคัญมาก พระเจ้าข้า”

พระราชาทรงเสวย มะม่วง กับ พระมเหสีองค์ที่ทรงโปรดปรานเป็นนักหนา, เพิ่งเสวยได้ ๑๕ ผลเท่านั้น รู้สึกไม่ใคร่พอพระทัยที่ถูกรบกวน “จะคอยสักหน่อยได้ไหมวะ ?”

“เขาบอกว่ากวนมาก, ไม่สามารถจะคอยได้”

พระราชาทรงผละลุกขึ้นโดยแรง “ในวังเราจนกระทั่งเวลาสงขยยังไม่ได้อะไร มีเรื่องมีราวบ้าง ๆ อะไรๆ ก็เสมอ. จะกินมะม่วงให้ถึงครึ่งลูกโดยไม่ถูกรบกวนเลยเย็นไม่มี. เจ้าไปพามันเข้ามาในห้องน้ำพุ”

หม่องซานกลับออกไป, พระราชาชำระพระหัตถ์ และ พระโอบีอยู่อย่าง ประณีต ด้วย น้ำในเหยือกทองคำซึ่งนางกำนัลคอยถวายอยู่.

พระมเหสีทูลถามว่า “พระองค์ท่ายไ้ใหม่กว่า ทำไมมันจึงแรงเสียนักเพคะ ?”

พระราชาทรง เช็ด พระหัตถ์ ด้วย ผ้าแพรพลางตอบว่า “ท่ายไม่ถูกคอกเธอ, แต่กูมันแรงร้อนคล้ายไปทางว่าเงินในห้องพระคลังไม่มี. เพ็ชรกำลังแพงมาก” ทรงชำเลืองดูพวงเพ็ชรที่พระมเหสีทรงประคองไว้ ที่พระเกศว่า “ฉันทักว่าท่ายว่า พวกวิเศษมันไม่มีเงินไปซื้อกับเขาให้เรากิน”

พระมเหสีทรงพระสรวล, พระราชาทรงเสด็จไปจากห้อง.

ทรง พย อัครมหาเสนาบดี คอย เฝ้า อยู่ในห้องน้ำพุแต่ผู้เดียว. ส่วนหม่องซานยืนอยู่ข้างพระทวาร ในระยะซึ่งพอจะสังเกตเห็นเสียงพวกมันได้

เมื่อเสนาบดีถวายคำนับเสร็จแล้ว, จึงทรงรับสั่งว่า “เรื่องอะไรกันวะ ?”

เสนาบดี “เรื่องร้ายแรงมากเทียว พระเจ้าข้า”

พระราชาทรง “ซบถหัวอะไร ?”

อภัย เอกจันทร์

มโน

เสนาบดียกมือขึ้นท้าววิงวอน “ขอ! นั้น พระเจ้าข้า”

เมื่อ ราษฎร จงรัก รักก็รัก พระองค์ ยิ่งกว่า พ่อ
ยังเด็กเถลไถ่ ๆ เช่นนี้ พระเจ้าข้า? เรื่อง
นี้ไม่แน่ใจไปไหน”

ทรงเปล่งพระสุรเสียงทัก “คงไม่ใช่พวก

เมียบ้าน?”

บุรุษชาวโคลงคิริยอย่างเศร้าใจ “ข้า

ร้ายไปกว่านั้นอีก พระเจ้าข้า”

“ถ้าอย่างนั้นข้าก็ยกกองทัพมารุกรานที่

ชายแดน?”

พระราชทรงตะโกน “ร้ายกว่านั้น?”

“พระองค์มีนายทหารที่สามารถเชี่ยวชาญ

ในการรบศึกมาก, ทักษะการรบรุกรานนั้นย่อม

เป็นไปได้” เวลาในกองทัพฝ่ายเราได้

บ้านเล็กเมืองน้อย เพิ่มเติมพระราชอาณาเขตที่

กว้างใหญ่ไพศาลออกทุกทีแล้ว พระเจ้าข้า”

พระราช “ถ้าเช่นนั้นเรื่องอะไรเล่า?”

เสนาบดี “เกี่ยวกับเจ้าชาย—พระชนมธิดา

องค์เล็ก พระเจ้าข้า”

โอ! พระเจ้าช่วย, แถ่หมายความว่าอะไร?

เขาจะลักพาตัวของเขาหนี, หรือลักพาหอกคอบ

กลางในวัง, หรือลักพาพระเจ้ายอนศักดิ์สิทธิ์

หรืออย่างไรละ? มันใครกันแน่ด้วย?”

เสนาบดี “ลูกสาวสี่หรือ”

ทรงผงกขมหลังกึกก้อง, สักครู่จึงทัก

ด้วยพระสุรเสียงอ่อนแอว่า “พูดให้ข้าได้ยิน

ชัด ๆ อีกครั้งเถิด”

ทรงเบาพระหทัย “อา! จริง?” ทอด

พระกายพิงพระนัง พระเกาอี้ให้ ทรงพระสำราญ

อธิบายลงยั้ง “เกี่ยวกับเจ้าชาย, เจ้าชาย

องค์ไหนละ?”

“เจ้าชายกอลัน พระเจ้าข้า”

“ถ้าเจ้าชายกอลันแน่ ก็คงเกี่ยวกับ

ผู้หญิงด้วย. คราวนี้ผู้หญิงที่ไหนอีกล่ะ?

คราวที่แล้วลูกสาวตาเลขาณการ. บางทีคราวนี้

นี่จะเป็นเมียเสนาบดีคนมี?”

“ลูกสาวสี่หรือ พระเจ้าข้า, อาศัยอยู่

กับพ่อที่ชายป่าไกลเขามืดมิด หลอนสวมาก

เขาลือกันว่า หลอน สว กว่าผู้หญิงที่ในวัง

เสียอีก. ใคร ๆ รู้จักหลอนทั้งเมือง. เป็น

เวลาหลายอาทิตย์มาแล้ว ในคอนแวนต์ก็มี

พวกหนุ่ม ๆ ซอยไป แอบดู หลอน กันน้ำที่ข่อย.

มีผู้กล่าว ขวัญ พรพรรณ นอโธม ถึง หลอน ที่

กรุง”

ทรงรำพึงอยู่สักครู่แล้วจึงทักว่า “มัน

เป็นไปได้ไหมอย่างชัด ๆ ที่เกี่ยวกับ ลูกสาว

อัศวินเสนาบดีคนมีละ “เลวไปกว่า

พ.ศ. ๒๔๗๕

โชคของหม่องซาน

สียหล่อ. ไม่มีใครในตระกูลของข้าเจ้าเล่า
ฝากอไปเช่นนั้น โอ! ร้ายกาจ, จะเอาสกุล
ของข้าไปรวมกับสกุลสียหล่อ, สกุลข้ามา
แก่พ่อแม่. ไม่ได้, ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้.
แถมเห็นจะเข้าไปละมั่ง. แก่มากแล้วนี่"

แต่เสนาบดี ยังไม่ละความพยายาม ที่จะทำ
ให้พระราชาทรงเชื่อถือ, จึงทูลต่อไปว่า
"อนิจจา! เป็นความจริงยิ่งกว่าจริง พระเจ้าข้า.
เจ้าชาย, พระชนิษฐาชอบไปคู่อ่อน, เคย
เสด็จไปเที่ยวมานานถึง ๓ ครั้งแล้ว เสด็จโดย
เบ็ดเสร็จ. ข้าพระองค์ได้ยินมาว่า เจ้าชายทั้ง
พระทนต์จะลักพาไปให้ไ้"

พระราช "เมื่อไร?"

"เร็ว ๆ นี้แหละ พระเจ้าข้า"

"ต้องขอร้องกันซักขวางไว้ ข้าจะไปเยี่ยม
เอง"

ทรง เอน พระ วรกาย พิง พระนั พระ เก้า

ทองคำ, ภายหลังจึง ทรงทูลขึ้นท้าวแด่พระ
เก้าอี้ดังขึง พรหมกับคารสว่า

"เฮ้ย! แค่งานที่จะเป็นไปไม่ได้. แก

ได้เห็นผู้หญิงแล้วหรือ?"

"เปล่า, พระเจ้าข้า"

"แค่เขาเล่าลือว่าสวยงามอย่างนั้นหรือ?"

"เช่นนั้น พระเจ้าข้า"

"มันพูดกันว่า รูปร่างเป็นอย่างไร?"

"รูปร่างสูง พระเจ้าข้า"

ทรงผงกพระเศียร

"และทรง"

"ถูกละ, ถูกละ. มันน่าระหองระแหงอย่างนั้น"

"ไว้ผมยาว"

พระราชาทรงบนพระนลาฏ "หยิกไหม?"

"ไม่หยิก พระเจ้าข้า เส้นตรงยาวคลุม

ลงมาได้เข้า เล่ากันว่า คำสนิทเหมือนกลางคืน
นัยน์ตาใหญ่และคำขลิบ หน้าผากกว้างและ
เรียว"

พระราช "ฟัง ๆ ถูกใจข้าที่คิดออก. คำ
หรือชาววะ?"

"คำ พระเจ้าข้า, ผิวคำเกลี้ยงสกล

เปล่งปลั่งดังเงาแพรว. พวกหนุ่มมักชอบคน
อย่างนั้น. เขาพูดกันว่า ผู้หญิงผิวคำอย่าง
นั้นก็ — —"

พระราชาทรงสรวล "จริง, ถูกทีเดียว"

เสนาบดี "แต่เป็น ลูกสาว สียหล่อ นะ
พระเจ้าข้า"

พระราช "เฮอ, เฮอ, อ้า—ถูกแล้ว—

อ้า—ลูกสาวสียหล่อ มันเป็นไปไม่ได้. ข้า
ก็คิดถึงยายเรื่องพรรคคนชนมายุไร, เนื้อตัวมัน
ซิกะสั้นอย่างไรพิลึก"

อยุธยา เอกจันทร์

มิถุน

เสนาบดีก็ทูลว่า เขารู้สึกสั่นสะเทือนเช่นเดียวกัน

หม่อมชานแอ่นฟังอยู่ก็รู้สึกคล้ายว่า ต้องสั่นสะเทือนไปด้วย

พระราช “ใคร ๆ รู้เรื่องนั้นกันหมดแล้ว?”

“หาใช่! พระเจ้าข้า มีคนหนึ่งหรือสองคนไปพบเจ้าชายที่ยอน้ำและจำได้ แต่เขาเหล่านั้นคงไม่พูดออกไป”

พระราช “ระวัง ๆ หน่อย, อย่าทำอะไรเร็วร้อน” ประทับนั่งอยู่สักครู่หนึ่ง ในที่สุดถามว่า “ແກ່ກຸ່ງ ມີຫຍັງເຫດວ່າ ຈ້າຊາຍ ຈະລຸ່ມມືຫາສິ່ງໃດໃນວັນ?”

เสนาบดี “คงจะยังไม่ทำอะไรออก พระเจ้าข้า”

“หรือในวันพรุ่งนี้?”

เสนาบดี “ในวันสองวันนั้นคงจะยังไม่ทำอะไร”

“ถ้าเช่นนั้นเราก็ยังมีเวลาอีกเล็กน้อย, เรายังไม่ควรทำอะไรให้ เกิดก่อนเวลา อันสมควร การทำสิ่งใดลงไปโดยรีบร้อน จะเกิดความผิดพลาด และถ้ามันเป็นเรื่องจริงจะยังเกิดความครหานินทาขึ้นได้ เวลานั้นเรานึกเสียว่า ยังไม่เป็นเรื่องจริง. เป็นวันข้างหน้าจะดีกว่า

เจ้าชายไว ในวัง แกร่งไปคอยคุยกับผู้หญิงคนนั้นและกลับมามีรายงาน. เจ้าใจใหม่ล่ะ?”

เสนาบดี “ข้าพระองค์จะปฏิบัติตามกระแสรับสั่งทุกประการ พระเจ้าข้า”

พอเสนาบดีจะไป, ทรงรับสั่งเพิ่มเติมอีกว่า “อีกข้อหนึ่ง, แດກິດໃຫມ່ວ່າ ຜູ້ຫຼິງຄົນນັ້ນມັນ ຈະສວຍຈິງ ໆ ອ່າງແຂວ້ວ?”

เสนาบดี “ดูเหมือนจะไม่จริง พระเจ้าข้า”

พระราช “ในวังมีผู้หญิงสวย ๆ มาก. ถ้ามันสวยไปกว่าผู้หญิงในวังละก็—เฮอ—ก็มันว่าแปลกเขี้ยวอะไร ทั้งจริงซำก็อยากได้ คำเล่าลืออันนั้นเป็นจริง”

เสนาบดีชักงสัย “ข้าพระองค์จะไปดูให้เห็นกันชัดแล้วจะ รมมา กรายยังคมทูลให้ ทรงทราบโดยเร็ว พระเจ้าข้า”

พระราช “ไปเถะ, ซำก็อยากจะได้ ถ้ามันสวยได้จริง ก็มันว่ามันก็น่าจะมีอันครายมากกว่าไฟ. เราจะต้องระวังพวกหนุ่ม ๆ ไว้ แດจะมารายงานเวลา—ฮ้า—เวลาพรุ่งนี้ก็ได้ไหม?”

เสนาบดี “ข้าพระองค์จะพยายามจนเต็มความสามารถ”

ในตอนเย็นวันนั้นและวันต่อมา มีชายแก่ต่างตัวเรียบ ๆ อย่างปกติ เพิ่มจำนวนกัน

พ. ศ. ๒๔๗๕

โชคของหม่องซาน

ศุภบริเวณ^{๕-๔}น้อยคน^๕หนึ่ง แก^๕ไม่ไป^๕รวมกับ^๕ ไม่^๕ใช่หรือ^๕ ?”

คน^๕อื่น ชอบ^๕หลบหน้า^๕ซ่อน^๕อยู่^๕หลัง^๕คัน^๕ไม้^๕ไต่ เสนาย^๕ “ที่^๕จริง^๕หล่อน^๕ก็มี^๕แว่น^๕นาร์^๕ก้อย^๕ผู้^๕เคย^๕. ถึง^๕อย่าง^๕ไร^๕ก็^๕, แก^๕เป็น^๕ฝ่าย^๕ที่^๕ไต่ ย่าง, แก^๕ไม่^๕ต้อง^๕สงสัย^๕เลย^๕ว่า^๕ หล่อน^๕จะ^๕ไม่^๕เป็น^๕ผู้^๕หญิง^๕ใจ^๕อก^๕แวก^๕ จะ^๕เอา^๕มา^๕เปรียบ^๕กับ^๕ชาว^๕วัง^๕นั้น^๕ไม่^๕ได้^๕”

พระ^๕ราชา^๕ได้^๕รับ^๕ข่าว^๕ที่^๕ของ^๕พระ^๕ประ^๕สงค์^๕ พระ^๕ราชา “แก้ว^๕เจ้า^๕ชาย^๕หลง^๕รัก^๕มัน

พระ^๕ราชา “ไหน^๕แก้ว^๕ว่า^๕มัน^๕สวย^๕งาม^๕หน้า^๕ตา^๕ อย่าง^๕จับ^๕หัวใจ^๕ไม่^๕ใช่^๕หรือ^๕ ?”

นาร์^๕ก้อย^๕ยัง^๕ไร^๕ละ^๕ ?”

เสนาย^๕ “เป็น^๕เช่น^๕นั้น^๕ พระ^๕เจ้า^๕ข้า^๕”

เสนาย^๕ “อย่าง^๕นั้น^๕แหละ^๕ พระ^๕เจ้า^๕ข้า^๕ สวย

“เจ้า^๕ชาย^๕ยัง^๕ไป^๕ที่^๕นั้น^๕เสมอ^๕หรือ^๕ ?”

วัย^๕ย^๕ ๆ อย่าง^๕ผู้^๕หญิง^๕บ้าน^๕นอก^๕ธรร^๕มกา^๕”

“ไป^๕เสมอ^๕เทียว^๕พระ^๕เจ้า^๕ข้า^๕ คล้าย^๕กับ^๕ว่า

“นัย^๕นี้^๕ตา^๕เป็น^๕อย่าง^๕ไร^๕ ?”

เจ้า^๕ชาย^๕ ถก^๕สาป^๕ ด้^๕ย^๕ถูก^๕ที่^๕เส้น^๕ที่^๕ ของ^๕หล่อน^๕เสีย^๕

“ชนา^๕กกลาง^๕”

แล้ว^๕. ข้า^๕พระ^๕องค์^๕เห็น^๕ว่า^๕ ควร^๕เรียก^๕เจ้า^๕ชาย^๕มา^๕

“รู^๕ป^๕ว่าง^๕ละ^๕ ?”

และ^๕ห้าม^๕เกิด^๕ชก^๕มิ^๕ให้^๕ไป^๕ที่^๕นั้น^๕อีก^๕ จะ^๕เป็น^๕การ^๕

เสนาย^๕ “เป็น^๕ ตะ^๕ม่อ^๕ ทอ^๕ไม้^๕ ที่^๕น^๕ท^๕ก

เลื่อม^๕เสีย^๕พระ^๕เกียร^๕ติ^๕ศ^๕”

เหมือน^๕หญิง^๕ตาม^๕หมู่บ้าน^๕”

พระ^๕ราชา “แก^๕ก็^๕ว่า^๕เขา^๕จะ^๕เซ่อ^๕ไหม^๕ ?”

พระ^๕ราชา “อู^๕ !”

เสนาย^๕ “บุ^๕ค^๕ค^๕ล^๕ทุก^๕ชั้น^๕และ^๕ทุก^๕คน^๕ต้อง^๕

เสนาย^๕ก็^๕เสริม^๕ต่อ^๕ไป^๕ “สม^๕ห^๕ย^๕ิก^๕ย^๕่ง^๕และ^๕สั้น^๕

เซ่อ^๕ด^๕อ^๕พระ^๕องค์^๕. แก^๕เพื่อ^๕ให้^๕เน^๕ใจ^๕คว^๕ร^๕เน^๕ร^๕เท^๕ศ^๕

มือ^๕แ^๕ทะ^๕ละ^๕ข้าง^๕ใหญ่^๕โต^๕”

เจ้า^๕ชาย^๕ไป^๕ที่^๕น^๕เสีย^๕ชั่ว^๕คร^๕าว^๕ ที่^๕น^๕จะ^๕ไว^๕ ใจ^๕ไ^๕ค^๕

“ผิว^๕เน^๕อ^๕ละ^๕วะ^๕ ?”

ที่^๕เคย^๕ว^๕ เมื่อ^๕เจ้า^๕ชาย^๕หลง^๕ใ^๕ล^๕ไป^๕ใน^๕ทาง^๕ชั่ว^๕

“ผิว^๕งาม^๕พอ^๕ใช้^๕ แ^๕ทะ^๕ออก^๕ระ^๕ กร^๕ว^๕น^๕ เสีย^๕ส^๕ก^๕-

ว^๕ิน^๕เย^๕น^๕ว^๕อ^๕เคย^๕ว^๕ก็^๕ท^๕ก็^๕ส^๕ก^๕”

สน^๕น^๕อ^๕ย^๕”

พระ^๕ราชา “ข้า^๕จะ^๕ต้อง^๕ค^๕ึก^๕ก^๕ก่อน^๕”

พระ^๕ราชา^๕ทรง^๕ร^๕ำ^๕ฟ^๕ง^๕ใน^๕พระ^๕ท^๕ก^๕ย^๕แล^๕ว^๕จึง^๕ทรง^๕

พระ^๕ราชา^๕ทรง^๕พระ^๕ป^๕ริ^๕ชา^๕ด^๕ล^๕าก^๕แ^๕หล^๕ม^๕ห^๕ก^๕.

ท^๕ร^๕ส^๕ว่า^๕ “น^๕เ^๕ส^๕ก^๕ง^๕อยู่^๕ว่า^๕ พ^๕ว^๕ก^๕ผู้^๕ชาย^๕นั้น^๕บ^๕ำ^๕พ^๕จะ^๕

เมื่อ^๕เ^๕สน^๕าย^๕ก^๕ไป^๕แล^๕ว^๕ ท^๕ร^๕ง^๕ค^๕ก็^๕ค^๕ร^๕ง^๕อ^๕ย^๕าง^๕ส^๕ข^๕ม^๕

ว^๕ง^๕ค^๕าม^๕ค^๕มิ^๕ผู้^๕หญิง^๕ที่^๕มี^๕รู^๕ปร่าง^๕พ^๕ร^๕ค^๕น^๕นี้^๕ ย^๕ง^๕น^๕

ท^๕ร^๕ง^๕ร^๕ำ^๕ฟ^๕ง^๕ว่า^๕ “เร^๕า^๕จะ^๕ต้อง^๕ส^๕ย^๕เร^๕อง^๕ให้^๕รู้^๕

อยุธยา เอกจันทร์

มิดู

แน่ชัด. คนทั้งกรุงชมเชยว่าผู้หญิงคนนั้น
สวยอย่างประหลาด แต่คาเสนาบดีกลับเห็น
ไม่ตรงด้วย. ทำให้หนอ แกร่งอยากให้
เนรเทศเจ้าชายไปเสีย? ถ้ามันไม่สวยอย่างว่า
ทำไมจึงจะทอรร่อนอร่อนใจไปด้วย?” ยิ่ง

ทรง คิดซึ้ง ลงไป ยิ่ง ทรง เคลือบแคลง ว่า จะมี
บางอย่างที่พระองค์ ยังมีทรง ทราบดีที่ระหนัก
“หรือบางทีแจะไปตกนลิต. ไมใช่่น่า, ที่
แก้แอชยายมันไม่ใช่อย่างนั้น. หรือบางที

เจ้าชายระกิดสินชนให้ช่ายแก่มาบอกว่าผู้หญิง
ไม่สวย ก็เป็นไปไม่ได้อีก เพราะคาเสนาบดี
แก้แอชยายจะให้เนรเทศเจ้าชาย มันคงมี
ความลึกลับอะไรสักอย่างหนึ่ง”

ทรงกักสินพระทัย “มีหนทางเดียว เรา
จะต้องไปตกด้วยตาเอง ตาคณอนตักหมนแสน
ก็สู้ตาของเราเองไม่ได้”

ประทัย ทอด พระเนตร กระจ่างนหนึ่ง แล้ว
ทรงแบ้มพระศรวล. จึงที่เดียว, พระเนตร
ยังลุกลไสพอ—ยังไม่มีลึคอะไรกันยัันคำหนุ่ม ๆ.
มหลัสทั้ง ๕๐ พระองค์เคยทูลชมเชยอยู่ทุกวัน.
แต่กระจก ยิ่งจะ ยอด ความจริงได้ดีกว่า มหลัส
จำนวนนั้นยอดเสียอีก

ตอนเย็นวันนั้นเอง พระองค์ทรงแสง
เพทุบายให้ผู้อื่นเข้าใจว่า พระองค์ทรงประชวร

พระทนที่ ประทัยอยู่กับพระที่ไม่ต้องการให้
ผู้ใดรบกวน แล้วจึงลอบออกไปนอกพระราชวัง
ไต่พบ หม่อมชาน มหาดเล็กผู้รักคักมีมา ๒ มา
เสด็จขึ้นทรงมาพระที่นั่ง อีกตัวหนึ่ง หม่อมชาน
ชคามเสก

ระยะทางไปที่อยู่ของ นายสปีเทร่อไม่ไกล
นัก ในเวลาไม่ช้า พระราชาภิรมย์ หม่อมชาน
ก็ไปถึง ทั้งสองแ่งตัวอย่างราชฎสามัญ
เพอมี ให้ผู้อื่นคักใจสงสัย

พระราชารับสั่งว่า “เอามาผูกไว้ในหมู่
คนไม่โน่นจะคักว่า”

ยังคงมาให้ไปตกหมู่คนไม่ แต่เมื่อไปถึง
รู้สึกว่ามีคนอยู่เสียก่อนแล้ว มีมาผูก ๒ มา
ล้วนประคัยด้วยเครื่องอาหารทรวา

พระราชารับสั่งว่า “ท่านไซ้ไม่ใด ไปหาทอน”
ทอนไม่อีกหมู่หนึ่งก็เช่นเดียวกัน มีมา

ผูกอยู่ ๒ มา รปร่างลึคยณะคงมาท่วงที่ล้าพอง
พระราชายังทรงฉงนพระหทัยนัก

ทรงรับสั่งว่า “นักเข่นหมายเหคือนหนึ่ง”
พากันไปยงตนไม่อีกหมู่หนึ่ง ซึ่งเคระห
คักไม่มีใครมาจับจองไว้ก่อน พระราชาภิ
รมย์ลงจากหลังม้า และมอมม้าให้อยู่ใน
ความอารักขาของเด็กนักรเวียนคนหนึ่ง ซึ่ง
เรียกมาจากวักโกลังนั้น แล้วจึงทรงไปที่ขื่อนา

พ. ศ. ๒๔๗๕

โชคของหม่องซาน

เมื่อเวลาไปถึง พระอาทิตย์จวนลับเหลี่ยมโลก
ลงไปแล้ว

พระราช "รวังนะ ข้าไม่อยากให้ใคร ๆ
เห็นข้า"

อาศัย พระเจ้ายี่ ท หก พง ลงมา เมื่อ คราว
แผ่นดินไหว เป็นที่กำบังอยู่ไม่ห่างจากย่อน้ำนัก
ใกล้กับถนน สามารถมองเห็นผู้ผ่านไปมาได้

พระราชราชย์สั่งถามว่า "เจ้าเคยเห็นตัว
นางคนอย่างใหม่?"

หม่องซานยิ้มละไม "เคยเห็น พระเจ้าข้า"

พระราช "ถ้าเช่นนั้นพอเห็นมา เจ้าคงซี
หัวได้ถูกละซี?"

หม่องซาน "ไม่ผิดก็แล้ว พระเจ้าข้า"

พระราช "สวหรืออย่างไร?"

หม่องซาน หัวเราะ

ในทันใดนั้น มีหญิงสาวคนหนึ่งเดินมาตาม
ถนน พระอาทิตย์เพิ่งลับลงไป ท้องฟ้ายังมีแสง
แคกหัก. ดูเหมือนจะช่วยส่งเสริมความสง่า
และน่ารัก ของ หล่อนให้ยิ่งกว่าที่เคย เป็นอยู่
พระราชาทรงรู้สึกเคลิบเคลิ้มด้วยนิมิตต์รัก

พระราช อาพระโอรสผู้ค้าง พระเคียร
ชะงัดกล้าออกไปนอกที่กำบัง พระเนตรจึง
จับตามหล่อนไม่วาง

ทรงอุทาน "โอ! สวรรค์"

เมื่อหล่อนไปถึงย่อน้ำ, ร่างหล่อนลับไป
หมู่สัตว์ที่มากักน้ำ แต่พระราชาก็ยังชะงัก
พระเคียรโผล่ออกมาอยู่เบื้อง

หม่องซาน ทูลเตือน "รวัง พระเคียร
พระเจ้าข้า"

พระราชาชักชวน "อะไรละ?"

"จะมีคนเหลียวมาเห็นเข้า และข้าพระ
องค์ก็กลัว ----"

พระราช หักพระเคียรกลับ "ถูกของ
เจ้า" รีบสั่งต่อไปว่า "มันสวไม่ใช่เล่น
จริง ๆ นะ"

"สว พระเจ้าข้า"

"สวกว่าพวกในวังเป็นไหน ๆ"

หม่องซาน วางท่าสงบบ้าง อย่างเคร่งขรึม
สุขุม

"ถ้านางใดแต่งเนื้อแต่งตัวสักหน่อย โอ!
จะสวอย่างประหลาดมาก ควรเป็นเอกมเหสี
ทีเดียว"

หม่องซานชักชวน "แต่นางเป็นลูกสาว
สยไพร่อ"

พระราชาสั่ง "อนิจา! นำส่งสาว"
เสียงพุดผู้หญิงที่มากักน้ำสนทนากันและ
หัวเราะกันระริกซิกซิกได้ยินมาถึงพระกรรณ

พระราช "เจ้าได้สังเกตผมของมันเป็นยัง"

อวยุ เอกจันทร์

มิดุน

หรือเปล่า ?”

“สังเกตุ พระเจ้าข้า”

พระราช “ข้าว่าไม่หยิก”

หม่องซาน “ไม่หยิก พระเจ้าข้า”

พระราช “รูปร่าง อ่อนแอ น้า เอ็นค
ท่าทางแข็งแรง, ผิวดำเกลี้ยง, เนอละเอียก”

หม่องซานเห็นพ้องด้วย

พระราช “ข้าอยากให้อัศฌาเสนาบดีแก่
อัยทนต์วอย ครอบเกล้าหัวให้มันเย็นส่ายไทรง
เสียบแหละ”

“ไคผาพระบาท”

“อะไรละ ?”

“เสนาบดีแก่, พระองค์มพระประสงค์ให้
อัยทนต์ เกยวณิกอยู่แล้วอย่างไรละ พระเจ้าข้า”

พระราช “ไทนะ ?”

“ทันไมทันน” หม่องซานชิมอไปยง
ทันมะม่วง ซึ่ง อยู่ทาง ฟาก ถนน อีก ข้างหนึ่ง
“ถ้ามันไม่ใช่หัวทาเมา คอยโผล่มอง เวลาที่
นางนั้นผ่านไปละก็ ข้าพระองค์ก็ผลัดกัน”

พระราชาทรงง่วนในพระหทัย

“เจ้าคิดว่ามันจะเห็นข้าไหม ?”

หม่องซาน “คงไม่เห็นออกก พระเจ้าข้า
อยู่คนเดียว ข้าพระองค์จะเรียกให้ก็ได้”

พระราช “อย่าไปเอาใจใส่มันเลย”

เวลาที่พระอาทิตย์ตก ยังเกิดเป็นภาพงดงาม
ตระการตา, ทองฟ้าสอกล้านเงิน สดเขียว และ
สีแสดเคลเคล้านั้น แท้ที่ภายใต้อ้อมไม่เริ่มมี
เงามืด

พระราช “นางคนนั้นไปนานจริงแฮะ”

หม่องซาน “เคชะ ะ ข้าพระองค์ขอพระ
ราชทานอภัยโทษ”

พระราช “อะไรอีกละ ?”

“ทันไม่มีแค่ตาเสนาบดีแก่คนเดียวยัง
มีคนอื่นอีก พระเจ้าข้า”

“ใครอีกวะ ?”

“เจ้าชายพระองค์หนึ่ง, ท่าน, ข้างประตู
ย้าข้า”

พระราชาทอกพระเนตรตาม

พระราช “ดูเหมือนใช่”

เจ้าชายเสด็จมาจากทางเล็ก, มีมหาดเล็ก
ตามไปด้วย คนหนึ่ง ดูเหมือน เจ้าชายไม่
ทราบดีเองว่า จะมีผู้อื่น จำพระองค์ได้ ใน
เวลานั้นพระองค์มิได้ใส่ พระหทัย ใน สิ่ง อันใด
ทรงฉินพระพักตร์ คำรัส กับ มหาดเล็กไป ตาม
ปกติ

พระราชากลับเข้าทักทายหลังพระเจ้าย
เจ้าชายคำรัสแถมพิโรธ “ข้าออกเอง
แล้วว่ามัน — มัน. ข้ามันเห็นอ้ายหัวหงอก

พ.ศ. ๒๔๗๕

โชคของหม่องซาน

โง่นก้วยตาซาเองนั้นระ
ทะล่งมาทำไมกัน?”

มหาเล็ก “สะกกรอยตามพระองค์”

เจ้าชาย “สะกกรอยตามคู้หึงมากกว่า
ละกะมิง. โอ! อย่างอ้ายคนแก่จำพวกนั้น
ข้าบอกกับเองจริง ๆ ----”

เจ้าชายเปลี่ยนเรื่องครัสโดยเร็ว

“เฮะ! นั่นใครอีกคนหนึ่งเล่า?”

มหาเล็ก “ใครกัน พระเจ้าข้า?”

เจ้าชาย “ข้ายังไม่สู้แนไหนกัน ข้าเห็น
ใครคนหนึ่ง, ข้าจำท่าทางเคียวได้ คี้ คงเป็น
อ้ายเสนาบดีอีกคนหนึ่ง, อ้ายพวกหัวทงอก
บ้า ๆ”

มหาเล็กทูล “แนมันมาแล้ว”

เจ้าชายเสกธงลงจากทางเคียว โกล้มาทาง
ที่พระราชประทับอยู่ เคะระหัดทมิถาแพง
ทำ ๆ กันอยู่ระหว่างกลาง

พระราชกะขิบบอกหม่องซานว่า “อย่า
หายไหนะ”

หญิงสาว ยกหม่องนาขึ้นทูนบนตัวระ เคียว
กลั้มมาตามถนนก้วยท่าทางอันภาคภูมิ ใน
ตอนเย็นอากาศขี้งอ้ออ้าว, หล่อนเลยตกน้ำ
อาบเสียบย่อนน้ำก้วย ปล่อยผสมสยายไปทาง
เบื้องหลัง, ยาวเพื่อย เลยตะโพก เสือผ้า

เขยกันน้ำคั้นแนเอ แลถูกเขยรูปเขยร่างไปทุก
ส่วน ช่างงทงมยัฉวนเสียนะไร เจ้าชาย
จึงส่ายพระเนตรสอดเข้าไปภายใต้เสื้อบาง ๆ
กำหนดกะจำ ชวททง อัน อั้นแอ้น คึงคอกไม้
ไหว ถ้วนดี สังเกตส่วนนั้นที่ทรวงอก และ
ท้วงทักเขยส่งน่ารัก เพียงจะส่งภาพเหล่านลง
ไว้ที่ส่วนลึกแห่งหัวใจ

เมื่อ หล่อน ผ่านไป พระราชา ตรัสว่า
“โอ! แม่คุณ, แม่สวดยกว่าแม่เหลืงทั้งหลาย
คึงห่าสียเท่า”

ต่อจากนั้นทรวงหลยเข้าในกำแพง จึงไม่
ทอดพระเนตรเห็นสิ่งใดอีก

เจ้าชายตรัสว่า “ไปกันเถอะ จะได้ทำ
ความทกลึงกันเสียบให้เรยบร้อย เองว่าเวลา
ใดจึงจะทักที่สุด?”

มหาเล็ก “เที่ยงคืนเขยเหมาะที่สุด”
เจ้าชาย “อะไร? เองจะเป๊กโอภาสให้
อ้ายแก่มาแบ่งเอาไปเสียบก่อนอย่างนั้น? ไม่
ต้องกล้วอะไร ทั้งหมด ชั่วโมงนี้ประเสริฐ
ที่สุด”

มหาเล็ก “ยังอีกนานกว่าจะมืด”
เจ้าชาย “คั้นักละ, ข้าไม่วิกตอะไร
ทั้งนั้น”

พระราชาทรงลุกขึ้นจากพนักัน สะโจง

อัยย เอกจันทร์

มิถุน

มองหญิงสาวผู้มีเสน่ห์นั้นอีก แต่เข้าไป สว่างแห่งดวงอาทิตย์หายไปหมดสิ้นแล้ว มี
ทวยห่อสนลับทิวไปแล้ว จึงทรงหันมาหา ทวยห่อ ออกเต็มท้องฟ้า พวกผู้หญิงที่มา
หม่อมชาน

“เมื่อมันยังงอนขำอะไร?”

หม่อมชาน “เจ้าชาย ะพานางหนีใน อย่างเยือกเย็น
ชั่วโม่งนแหละ พระเจ้าข้า” พระราชาทรงตรึก “ยากมาก, นางสวย

พระราชา “เจ้าชาย ะพานางหนีไม่ได้ เกินไป ไม่สมควรที่จะเอามาทำเล่นๆ”
เป็นอันขาด” พระราชาทรงใช้พระปรีชาญาณต่อไปอย่าง

หม่อมชาน “ให้ข้าพระองค์ตามคนมา สุขุมคัมภีรภาพ ทรงแนวพระทัยด้วยความ
ช่วย ะกัใหม่ พระเจ้าข้า?” คารอย่างหนึ่ง ซึ่งผลของมันน่าจะทำให้ พระ

“อย่าเลย, ข้าเปล่าๆ เจ้าจรรยไปหา เมล็ด คงจะถึงกับคลั่งก็เคยว คลั่งทั้ง ๕๐
ก้านกันด้วยดี และบอกว่าเจ้าหนีมาที่เขมรๆ พระองค์

คนหนึ่งก็ ะกัสิ่งให้ มา คอย ะกันาง ทน ทรงยื่นพื้พื้ว่า “ไม่ได้, ถึงหากจะเป็น
แล้วพวกนางคนนั้นและพ่อของมันมาทนม ข้า เจ้าฟ้า เจ้าแผ่นดิน ก็จริง แต่จะทำไปอย่างนั้น

ะคอย” ไม่ได้”
หม่อมชาน “จะให้ข้าพระองค์อ้างว่าเจ้า ยิ่งนาน ยิ่งมีคฤทท์ ถน เติ้นโล่ง

หนีมาอะไร?” ปรากฏผู้คน หม่อมชานไปเกือบทั้งชั่วโม่ง
หนึ่งแล้ว ยังไม่กลับมา พระราชาทรงกระวน

พระราชา “บอกว่าครั้นหาเสนาบดีก็ ได้ ะกัสิ่งของมันเสียไปค่อนน่า” ะกัว ย ะกังมองข้ามกำแพงออกไปดูไม่
หม่อมชาน “พอได้นาง มาแล้ว ะกั ทำ ะกัคหย้อน ในที่สุดก็ทรงเห็นคนเก็บมาถัก

อย่างไรกับนางต่อไป?” หม่อมชาน

พระราชา ทรง คอย อย่าง เกร่ง ขมิ้ว ว่า ทรงรับสั่งถาม “ตาพอไปไหนล่ะ?”
“ระหว่างที่เจ้าไป, ข้าระกัลงใจในเรื่องนี้” หม่อมชาน “หาไม่พบ, ตาก้านนั้นคน

พระราชา ทรงพระวรกาย ลงนั่ง. แสง ทำความลำบากให้มาก แกล้มขอมเชื้อ,

พ. ศ. ๒๔๗๕

ไซค์ของหม่องซาน

จน ๆ ระเบิดเสียแล้ว เคาเรที่แถงคักหมคน มีเสียงคอยกันเข้า

รู้จักอยู่คนหนึ่ง”

พระราช “พูงันโฮมมันไปคักหัวเสีย”

ตากำนันพูยักดังทูลอ้อนวอน “ไค้ไปรท
กรุดาด้วยเถิด”

พระราช “เฮ้า, เกิรไป, แถเกิรไป
ข้างหน้างักนางนัน ข้าระคามหลัง” หันไปสั่ง
หญิงสาวว่า “อย่าพยายามหนีเป็นอันขาด”

หล่อนตอบ “คิดันไม่หนีหรอกคะ”

ทรงแอบข้างหม่องซาน กระซิบว่า “คนที่
หมู่บ้านรู้จักเจ้า มันจะรู้จักข้าหรือไม่รู้?”

หม่องซาน “รู้ว่าพระองค์เป็นอัครมหา
เสนาบดี”

พระราช “คักเกีย”

แล้วก็เริ่มหันออกเคิร หม่องซานนำหน้า,
ถักมาหญิงสาวลุดสับเทร้อ, ต่อมาพระราช.
พระองค์ทรงทอกระพระเนตร สิริโฉมแม่สาวน้อย
อย่างเพลิกเพลิน

พระราช หันไปขู่ตากำนันว่า “พูงัน
แถเรก้องถูกคักหัว” แล้วทรงกำเนิรค้อไป.
ขณะที่กำลังมุ่งตรงไปหมู่บ้านไม้ที่ซ่อนมาไว้นั้น
มีเสียงเอะอะโวยวายขึ้นทางเบื้องหลัง. เสียง
ผู้ชายตะโกน, เสียงผู้หญิงร้องเสียงแหลม.
เสียงหนึ่งตะโกนว่า “มันอยู่ที่ไหน?” แล้ว

พระราชทรงชายพระเนตรสยทาทหม่องซาน

และให้พระเนตรให้เร่งชะบวนเคิรเร็วขึ้น. คัก
เข้าทุ่งนา, ผ่านเข้าไปในสวนผัก, ถึงอย่างนั้น
ก็ยังไม่ทันการ, ชายคนนั้นเข้ามาทอเหยียด
มาตามถนนเหลือบมาเห็นเข้าตะโกนด้วยเสียง
อันดังแล้วได้ถักตาม ชั่วเวลาประเดี๋ยวเดียว
ชะบวนพระราชก็ถูกล้อมไว้หนาแน่น

เจ้าชายตะโกนจากหลังม้า ทรงทรงวิ่งไป

หาพระราช

เจ้าชายสัพพะพักตร์ แล้วคำว่า “อ้าย
ซาคักซัว, มึงชะโมยเมียบของกู, เมื่อตอนเย็น
กูไค้เห็นมึงที่ข้าน้ำแล้ว. จงออกมาเร็ว ว่ามึง
คือใคร?”

พระราชไม่ทรงตอบ. เจ้าชายเสด็จ

เข้าไปเฝ้าพระพักตร์จันใกล้

“โอ! พระเจ้าช่วย” เจ้าชายผละถอย
หลัง

พระราช ทรงรู้สึก กระอัก กระอ่วนใน พระ
หทัย รบสั่งว่า “ถ้าฉันจะได้อ้ายพวกนั้นของ
น้องไปเสียให้พระบิดามาก”

เจ้าชายเปล่งพระสรวลเสียงดัง ได้ทอการของ
พระองค์ว่า “ไปไค้พิน, ถักยบ้านเคียน,
อย่ามัวโอ้อ่อย ———— มิฉะนั้น ————”

อวยข เอกจันทร์

มิถุน

พวกทหารต่างวิ่งกระตือรือร้นกลับไปสิ้น

ทรงคำทนิเจ้าชายว่า “ กษัตริย์ เพราะการ
กระทำอันชั่วร้ายของเจ้า พึงจำใจของยมนมอ
เข้ามาร่วมด้วยเช่นกัน เจ้ากำลังเตรียมการ
ที่จะลักพาณางลูกสาวเสียเพื่อคนอื่นไป เป็นนาย
ของเจ้า. สมควรแล้วหรือ? จงครองกให้ก
นั้น พกช่วยเจ้าให้ พ้นจาก คำสาปแช่ง นินทานะ
และกึ่งนั้น — ”

เจ้าชายทรงบ่นว่า “ พระองค์ได้พาผู้หญิง
มาเอง. มันเป็นโอกาสดีของพระองค์แล้ว ”

พระราชาทรงคึกคักอย่างแข็งแรง “ พ
จะรักษาให้มันไปพ้นเจ้าท่างหากล่ะ ”

เจ้าชาย “ เป็นความจริงละหรือ? ”

พระราช “ พกก็ตั้งใจไว้ว่าจะส่งมันไป
จากค่ายตนพร้อมกกับเจ้าหม่อมชาน ”

เจ้าชาย “ กกับหม่อมชาน? ”

หม่อมชาน “ กกับข้าพระองค์หรือ พระเจ้า

ข้า? ”

พระราช “ กกับเจ้านะซี ”

เจ้าชาย “ หม่อมฉันมีความยินดีกด้วย ”

หม่อมชาน “ โอ! ข้าพระองค์กมีความ
ยินดีไม่น้อยเลย ”

พระราช “ ถูกแล้ว, เจ้าควรยินดี — ของข้าท่างหากล่ะ ”
ควรยินดีกทั้งสองคน จงพามาบ้านของเจ้า

ก่อน แล้วพาไปลงเรือเกิรทางไปภาคใต้ใน
เวลาเช้าพรุ่งนี้ เจ้าจงพาไปให้ถึงแคนค้อแคน
ข้าจะให้คนเอาเงินไปให้ที่บ้าน เพื่อให้แก่มัน
นำส่งสารที่พ่อของมันเป็นไปได้อย่างดี ”

หม่อมชาน “ ข้าพระองค์กทั้งสองคน จะ
พยายามพากันไป ตามลำพัง โดยไม่ต้องมีพ่อ
พระเจ้าข้า ”

สวาน้อย “ หม่อมฉันก็จะพยายามเช่น
เดียวกันแหละ ”

“ แล้วเจ้าจงกลับมารายงานให้ข้ารู้บ้าง ”

หม่อมชาน “ พระเจ้าข้า ”

คำรสกกับหญิงสาวว่า “ สำหรับเจ้า ถ้า
กลับมามาก ข้าจะส่งให้เอาไปตกหัวเสีย เอ๊ะ!
นั่นเสียอะไรกันอีกล่ะว้ย? ”

มีเสียงใหม่เกิดขึ้นจริง ๆ ชายผู้หนึ่ง
ควมมำหน้าชายอีกสองคน หือ? ควมมาโดย
เร็ว ไม่คิดชีวิต

พระราช “ กกับหน้าไหนมาอีกล่ะ? ”

ชายผู้หนึ่งนัยกมีมาหุก และกระโกกลกยัก
หญิงสาวไว้

“ ผู้หญิงคนนี้เป็นของข้า ”

พระราช “ ไม่ใช่, ทรงกันข้าม, เป็น

เจ้าชาย “ หรือมีคนอื่นกของข้า ”

พ. ศ. ๒๔๗๕

โชคของหม่องซาน

หม่องซาน “แต่ข้าก็กว่าเป็นของข้าเสีย
แหละมากกว่า”

หญิงสาวไม่พูดอะไร เป็นแต่ขมขื่น
ในหน้า

บุรุษผู้มาใหม่หัวเสีย ที่เกิดโศกพ้อกันขึ้น
เกรี้ยวเข้าใส่ “มึง คือใคร?”

เจ้าชาย “ข้าคือเจ้าชาย”

“และข้าคือพระเจ้าแผ่นดิน”

หม่องซานว่า “แต่ตัวแกเองมันก็คือนาย
เสนายักษ์แก่นเอง”

เสนายักษ์ หนาเมื่อคลงทันที แก้วว่า:

“ความประสงค์ที่มานี้ ก็หวังจะพาผู้หญิง
คนไหนไปให้พ้น เพื่อเจ้าชายจะไถ่รอดพ้น
จากการติดหนี้สิน. มิได้มีเวลาที่จะกราบทูล
พระกรุณาให้ทรงทราบเสียก่อน”

พระราชาทรงพระสรวล “ถูกละ, ข้า
เข้าใจแล้ว”

เจ้าชาย “เวลาที่พระกรุณาอยู่ตรงหน้า
แกแล้ว”

พระราชารับสั่งเสนาบดีว่า “เขยวันนี้
ก็ไม่มีเวลาที่จะมีธุลกับแกอยู่อีก”

แล้วพระราชาก็เจ้าชายและเสนายักษ์ก็
กลับพระราชวัง ส่วนหม่องซานคุมหญิงสาว
พาไปบ้านตน

ต่อมาภายหลัง ๑๐ วัน ในจำนวนผู้ที่
เฝ้าทางไปตั้งเมือง ไพรเม มีนายพาดิษเศรษฐี
แห่งมณฑลฉะลิต กับภรรยาผู้งามเลิศรวมอยู่ด้วย
การทูลมายังเมืองนี้ นัยว่าเขาจะมาทำมา
หากินโดยวิธีค้าช้าง ก็เหมือนเป็นผู้ที่มั่งคั่ง
อยู่มาก มีบางคนกล่าวขานถึงนายพาดิษ
ผู้หนึ่ง เป็นคนสำคัญอยู่ เคยเห็นหน้า ที่ใน
วังหลวง ชื่อตัวว่า หม่องซาน และสำหรับ
ภรรยา เข่าว่ากันว่า หล่อนเป็นลูกสาวชาวนา
ผู้หนึ่ง ผิวเมื่ยคน ไม่ว่าจะไปแห่งใด ก็เหมือน
ว่าจะประสพแต่ความรุ่งเรืองวิวัฒนาการเสมอ.

บทนำบางเรื่อง

มติของราษฎร กับข้าราชการ เจ้าหน้าที่

(บางกอกเคลิเบล วันที่ ๒๑ เม.ย.)

ตั้งแต่ที่ ออก พระ ราช บัญญัติ เกษ ภาย
ใหม่ ๆ คือ ภาย เงิน เคียน กับ ภาย ยาน เวียน
และ ทัก ณ ทั้ง ไร ไค ออก พระ ราช บัญญัติ เกษ
ภาย พาดิชย์ และ อาชี พทาง ประเภท วิชชา ต่อ ไป
ด้วย ใน ไม่ ช้า จึ่ง ไค เกษ มี เสี่ยง ว่า ควร จะ
เลือก ตั้ง ผู้ แทน ราษฎร ด้วย. พระ บาท สมเด็จ
พระ เจ้า อยู่ หัว เมื่อ เสก ี ประ พาส อเมริกา ก็ ไค
แสดง พระ ราช ประสงค์ ใน อัน ะ พระ ราช ทาน
สิทธิ ให้ ราษฎร สยาม ไค ลง มติ เลือก ตั้ง ผู้ แทน
เมื่อ มา เกศ มี การ เกษ ภาย ใหม่ ๆ ซึ่ง ชวน
ให้ ราษฎร สน ใจ ใน ราชการ บ้าน เมือง มาก ขึ้น
กว่า แค ก่อน เสี่ยง ทัก กณ ณ ึ่ง อาง เอา
เป็น เหตุ ว่า เป็น เวลา เหมะ แล้ว ที่ ะ พระ ราช-
ทาน สิทธิ เช่น นั้น. เรา เห็น พ้อง ด้วย กับ ความ
รู้สึก ตาม เสี่ยง ที่ กล่าว นั้น ทัก ประการ แค
บัญญัติ ว่า การ เลือก ตั้ง ผู้ แทน ะ เพียง แค ไท ณ เป็น
บัญญัติ ทัก มาก มี เรื่อง ที่ ะ ต้อง คำน ึง

มาก มา ย และ ะ ต้อง ใช้ ความ คำน ึง รอย คอย
ก่อน ที่ ะ ออก ความ เห็น ให้ เป็น ประ โยชน์ ไค.
แต่ เรา รู้ สึก ว่า ถ้า ะ ให้ ราษฎร มี สิทธิ เลือก
ตั้ง ผู้ แทน ด้วย วิช ไค ๆ ที่ ตาม น้ำ ใจ และ
วิธีการ ของ รัฐบาล อัน ไค ใช้ สืบ ๆ กัน มา ะ ต้อง
เปลี่ยน เสี่ยง ย่าง. แม้ ใน ส่วน รัฐบาล ก็ เช่น กัน
ก่อน แค ะ หวัง ให้ ไค ประ โยชน์ จาก ความ สน ใจ
ในการ บ้าน เมือง ของ หมู พส กณ ิกร รัฐบาล
ก็ ะ ต้อง เปลี่ยน วิธีการ เช่น นั้น ด้วย เหม ี อัน กัน.
คำว่า “น้ำ ใจ และ วิธีการ ของ รัฐบาล” ที่ เรา
กล่าว นั้น อธิบาย ความ ยาก ขึ้น ณ ไค ว่า ไม่ ใช่
วิธีการ ของ พระ เจ้า อยู่ หัว หรือ ของ พระ บรม มวง ์
ส่วน มาก ผู้ คำน ึง ตำแหน่ง ทัก ใน ราชการ.
วิธีการ ที่ เรา กล่าว นั้น ช่ง มาก และมี กำน ึก
แค ะ ไค ์ ถัด ยัก ทัก หา ยาง ที่ อธิบาย ด้วย
อุทาหรณ์ ะ เข้า ใจ ยาก กว่า อย่าง อื่น. ครั่ง ทัก
ข้าราชการ คน ทัก ใน เวลา ณ บ่ง มี อำน ำ

พ. ศ. ๒๔๗๕

บทนำบางเรื่อง

และความรับผิดชอบไม่น้อย ไก่ชนทนากัน ทำเทียมเจ้า. เราหาได้หมาย ความว่า เราควยเรื่องเปลี่ยนสัญญาวิธีทรงวาง. เรา ไก่ช้ให้ท่านเห็นว่า ตามระยะรถที่ เปลี่ยนใหม่ และ ที่ ประกาศ ว่า เป็น การ ลก ค่ำ โดยสาร นั้น ราษฎรจะต้องลงเคียวระหว่างหัวค่อของระยะมาก อยู่ จึงจะเสียค่าโดยสารถูกลงกึ่งว่า ท่าน ข้าราชการผู้นั้นกล่าวว่า “ถูกแล้ว แต่ การเคียนั้นเองจะทำให้ราษฎรที่ขึ้น ขาวสยาม ไม่มีการออกแรงพอ ให้เคียน้อยข้างจะได้ แข็งแรงขึ้น.” คำกล่าวนี้ กล่าวด้วยน้ำใส ใจจริงอย่างตั้งใจ ไม่ใช่พูดเล่น. วิธิการ หรือน้ำใจของ ข้าราชการ ผู้นั้น ที่มีต่อพลกนิกร ที่หลายนเหล่า คือ ที่เราพยายามจะอธิบาย ให้ชัดเจน. มันเป็นวิธิการหรือน้ำใจของ ข้าราชการ ขึ้นที่ ไก่ชน ขุนนางชน และเป็นคน ตระกูลของตนเอง. ท่านเหล่านั้นหากน้ำใจ ของผู้ปกครองบ้านเมืองไทยโดยแท้จริง. ท่าน เหล่านี้ ได้รับความแค้นทั้งชน ทั่วหน้าใจ ทั่วขวางขวางของผู้ปกครองบ้านเมือง แต่ยุค ขวราชศักดิ์ก็ หาได้ช่วยให้เขามิ่ววิ และน้ำใจอัน หากามีไ้กับของผู้ปกครองบ้านเมืองแท้ไม่ เขา พยายามที่จะทำตัวให้สม แต่มันทำไม่ได้ เขาก็เลยกลายเป็นเพียงตัว ‘เทียม’ หาใช่ ตัว ‘แท้’ ไม่ กล่าวง่าย ๆ ก็คือ เจ้าคุณ

ทำเทียมเจ้า. เราหาได้หมาย ความว่า ข้าราชการ สยาม ผู้มีศัยบรรดาศักดิ์ จะเหมือน เช่นว่า...ไปทั้งหมกไม่ ที่ท่านก็ ๆ เป็นพิเศษ นับเป็นข้าราชการชั้นเลิศก็ถมไป และที่เรา ใช้คำว่า ‘เจ้าคุณ’ นั้นก็มีได้หมายความว่าเฉพาะแต่ ข้าราชการชั้นพระยาเท่านั้น ผู้มีน้ำใจเป็น ของเทียมใน จำพวกที่ เรากล่าวว่ามีตลอดถึงชั้น นาย และชั้นหม่อมเจ้าที่ต่าง ๆ แต่คุณย กลางแห่งความชั่วร้ายนั้นอยู่ระหว่าง เจ้ากับไพร่ การที่ความชั่วร้ายนั้นได้แผ่ข่านไปจนสุดเขตต์ แห่งตระกูลทั้งคู่นั้น ย่อมแสดงว่า ไก่มีการ กระทำชั่วร้ายมามากแล้ว.

คำที่พูดว่า “การเคียวทำให้เขาชัสน” นั้น เป็นความที่ที่ที่ไม่ใช่คำพูดมาจากที่สูง เป็น คำพูดที่เกิดขึ้นในชั้นกลางนั่นเอง. เราเชื่อว่า ทั้งพระเจ้าแผ่นดินและทั้งราษฎรของพระองค์ ผู้ ต้องถูกให้เคียว ย่อมอนาใจในน้ำใจและ วิธิการเช่นนี้.

แต่ไวครัยที่เราประสงค์จะกล่าวจดบันทึก คือ ว่าน้ำใจของพวกกลาง ๆ นั้นเข้ามามีทางต่าง ราษฎรก็ผู้ปกครองของเขาให้ห่างเหินกัน แทน ที่จะเขื่อมกันสนิทตั้งแต่ก่อน. พระราชประสงค์ และพระมหากรุณาแก่ราษฎร โดยปกติจะ

ได้ถึงราษฎรด้วยการกระทำของพวกนี้ แต่
กลียุคนี้เกิดขึ้นหรือชักชวนเสียโดยเจ้าหน้าที่
ผู้จะกล่าวได้ว่า “ไม่โทษแก่หน้าตาของคน.”
แทนที่จะแปลพระราชประสงค์พวกกลางนั้นกลีย
แปลพระราชประสงค์ ทำให้เกิดช่องโหว่
ระหว่างพระราชากับ ราษฎรของพระองค์กว้าง
ออกไป. ยิ่งวิธีการของรัฐบาลซับซ้อนขึ้น
และการสมาคมของชาตินักวางขวางออกไป ผู้
ปกครองที่แท้ก็ยิ่งห่างจากราษฎร ผู้ที่คน
ทั้งใจเหนียวแน่นมากขึ้นทุกที. ข้างฝ่ายราษฎร
ก็รู้สึกว่ คนหลกออกจากผู้ปกครองอันแท้
จริงของตน ผู้ที่คนมีความจงรักภักดีหันถ
เข้าทุกวันเหมือนกัน. ปัญหาเช่นนี้บรรดา
นายเรอผู้คุมเรอแห่งประเทศ ย่อมรู้สึกอยู่
ข้างแล้ว เสียที่เขย่งผู้แทนราษฎร เป็น
เสียซึ่งร้องบอกว่า ราษฎรบางจำพวกรู้สึก
ว่ คนจะต้องเข้าไปถึงผู้ปกครองแท้ของตน
ให้จงได้.

ก่อนแก่จะใช้วิธิตศบาลให้ราษฎร มีปาก
เสียงเลือกผู้แทนเป็นผลสำเร็จได้ อันตราย

แห่งหมู่กลางนั้นจะต้องกำกวมเสียให้หมดสิ้นจาก
วงของรัฐบาล. น้ำใจและวิธีการของรัฐบาล
ซึ่งเราพยายามจะอธิบายนี้ ต้องเข้าใจชัดเจน
ว่ ไม่ใช่ น้ำใจ และวิธีการ ของ ผู้ปกครอง บ้าน
เมือง และย่อมเป็นส่วนไม่พึงปรารถนาในวิถี
แห่งความก้าวหน้าซึ่งประเทศนี้เพียรทำเนืออยู่.
คนซึ่งมีหน้าที่แปลคำสั่งและความประสงค์แห่ง
ผู้ปกครอง จำจะต้องเป็นผู้แทนราษฎรโดย
แท้จริง. เราเห็นว่าในเวลานี้ผู้แทนเหล่านั้น
จะเป็นผู้ที่ราษฎรเลือกขึ้นมาหรือมิใช่ ก็ไม่
เป็นการสำคัญเลย ถ้ายังกำกวมหมู่กลาง
หรืออะไร ๆ ซึ่งหมู่กลางนั้นเป็นพวกอยู่มิได้
ไซร์ วิธิตศบาลใด ๆ ที่จะให้ราษฎรได้มี
ปากเสียงเป็นผู้แทน ย่อมจะไม่สำเร็จทั้งนั้น.

เพราะเหตุว่า สองสิ่งนี้ จะไป ด้วยกันไม่ได้
และจะเข้าคู่กลมกลืนกันก็ไม่ได้ คือ จะให้
พลตนิกรใส่ใจในการบ้านเมืองด้วย กับทั้ง
ในเวลาเดียวกัน ให้มีเสียงเป็นภาษาก้อง
อยู่ในวงของรัฐบาลว่ “การเคียรทำให้เขา
ก็ขึ้น” ด้วย หาได้ไม่.

พ. ศ. ๒๔๗๕

บทนำบางเรื่อง

ประเทศจีนทุกวันนี้

(บางกอกไทมส์ วันที่ ๒๒ เมษ.)

มีคำกล่าวเย้ยหยันว่าประเทศจีนเป็นอารยประเทศแห่งเดียวในทุกว่านที่ราษฎรพากันร้องขอความยุติธรรม แต่ทำไม่ได้ คือ ความยุติธรรมที่ไม่ต้องถูกทรมานข่มเหง ความยุติธรรมที่ไม่ต้องถูกเก็บภาษี ผิดกฎหมาย ความยุติธรรมที่รัฐบาลอื่นเป็นเพียงเงา ๆ ไม่สามารถคุ้มครองราษฎรให้พ้นจากโจรภัย อุทกภัย และทุพภิกขภัยได้.

อนึ่ง จีนยังเป็นอารยประเทศแห่งเดียวที่มีการสอนในหนังสืออเมริกัน และมีการแสดงบ่อย ๆ ในถนนหลวง เรื่องให้เกลียดชาวต่างประเทศ. เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งแห่งภาพที่ช่วยให้แลเห็นได้ว่า ทำไมประเทศจีนจึงเกิดยุ่งเหยิงไม่มีรู้หยุดหย่อน. แต่ก็มีอีกส่วนหนึ่งแห่งภาพนั้น ซึ่งบรรณาธิการคนเก่าแห่งหนังสือ North China Daily News ได้เขียนลงในหนังสือ Spectator ซึ่งทำให้มีหัวงมากในประเทศจีนสมัยนั้น. เขาอธิบายถึงการศึกษาของทวยราษฎร ซึ่งกำลังก่อเกิด และซึ่งคงทน

ขึ้นโดยนักเรียนจีนคนหนึ่ง ในมหาวิทยาลัย Yale (ในอเมริกา) ผู้ได้อาสาไปเป็นล่ามของพวกกรรมกรจีนในประเทศฝรั่งเศส. เขาเกิดความศรัทธาที่สอนพวกกรรมกรเหล่านั้นให้รู้จักหนังสือจีน. ความศรัทธาของเขามีเห็นแก่ตัวยวนให้ทำกันเป็นการแพร่หลาย ไปได้ผลมาก. นักเรียนคนนั้นชื่อ นาย เยมส์ เย็น. เมื่อเขากลับไปบ้านเมือง เขาก็สละเวลาทำการสอนเช่นนี้ตลอดมา. ใคร ๆ ก็ทราบว่าคนจีนชั้นสามัญ ทั้งคนทำงาน แต่อายุ ๕-๑๐ ปี และทำงาน แต่เข้าร้านค้า พอค่าแรงกันอื่น เพราะไฟเงินของหายาก. ความเย็นอยู่ของเขาเพียงเท่านั้น และนาน ๆ เขาจึงจะได้เงินสักว่า อยู่ชั่วช้าไปถึงตึกหน้อย. คนจีนรักการเรียนมาก แต่คนไม่ได้เล่าเรียนยังมีน้อยด้วยล้าน ๆ เพราะเหตุความยากจน. ในจำพวกคนเหล่านั้นปรากฏว่า เมื่อได้รับ การสอนเพียงวันละชั่วโมงก็พอ สัก ๔ เดือนก็พออ่านออกเขียนได้ กับคิดเลขง่าย ๆ ได้บ้าง. ใน ๕ ปี ได้เกิดมีนักเรียนเช่นนี้ถึง ๕ ล้าน

บทนำบางเรื่อง

มิถุน

คน และมีครูมากกว่าแสนคน ล้วนเป็นครู
อาสาสมัครแทบทั้งนั้น. เรื่องน่าขันที่สุด
เกิดขึ้นเมื่อนายเข็นหนเข้าไปสอนชาวบ้านนอก.

พวกนั้นไม่ยอมเรียน เพราะเขารู้สึกว่า
การศึกษาเป็นของสำหรับพวกคนชั้นสูง แต่
เมื่อได้เข้าไปสอนเขาจนสำเร็จแล้ว พวก
ชาวบ้านนอกกลับเรียนดีกว่าพวกชาวกรุงเสีย
อีก เพราะเขามีเครื่องเพดิกเพดิกทชวนให้
หลักการเรียนน้อยกว่าชาวกรุง. แต่เมื่อ

นายเข็นบอกเขาว่า เขาจะสอนวิชาเพาะปลูก
ให้บ้าง ชาวกรสิกรเหล่านั้นก็ตอบว่า

“อย่าเลย! ท่านจงทำงานของท่านเถิด เรา
จะทำงานของเรา.” นายเข็นได้จัดทำบันทึก

ของเขาเอง และทำการเลียง เบ็ดไก่ พร้อมไป
กับการเพาะปลูกตามทางวิทยาศาสตร์ จน

กรสิกรเหล่านั้นเกิดความพิศวงสงสัย. เกี่ยวกับ
การเพาะ (สัตว์) ปลูก (พืช) ท้าย่าง กับ

การแสดงปาฐกถาโดยสม่าเสมอ เกิดมีขึ้น
แพร่หลายในท้องที่อันกว้างขวาง การแสดง

กรสิกรมีแก่นแก่นงานที่มีอยู่. เหล่านี้กล่าว
ถึงคำขลเกลียว แต่ตามคำขลอื่น ๆ ก็มีผู้เขา

ช่วยกันชักจูงราษฎรทวิวิธิการต่าง ๆ เช่น
สอนสุขวิทยา ปลูกฝ สอนวิชาเลี้ยงเด็ก

รักษาความสะอาด และวิธีป้องกันโรคระบาด
อย่างง่าย ๆ ให้แก่ชาวชนบท. จึงอยู่

เนื่องแก่การรบกั้นเองไม่หยุดหย่อน และ
เนื่องแก่เงินเป็นประเทศไทยโต การช่วย

เหลือเหล่านี้จะให้ทั่วถึงจนแลเห็นชักเงาได้ยาก
แต่เรื่องเหล่านี้ว่าได้มีการกระทำเช่นนี้ ย่อม

ทำให้เรารู้ว่า เมืองจีนยังไม่หมดหวัง.
ชาวจีน คงจะเอาชนะ ความยุ่งยาก เหล่านี้ได้

สักวันหนึ่งเป็นแน่ ดังที่ นาย O. M. Green
กล่าวไว้ในเรื่องที่เราสรุปมาดกันว่า

ถ้าอำนาจที่พวกเรารู้สึกตัวได้เมื่อไร และ
เชื่อกวาทของเขาให้แลเห็นแจ่มใสไปได้ไกล

กว่าวัน ๖๖๖ แห่ง การ วิวาท ของเขา อันหา
ประโยชน์มิได้เหล่านั้นแล้ว ประเทศจีนควรจะ

มีวัตถุที่เป็นปริมาณมาก พร้อมมืออยู่แล้วที่จะ
ช่วยให้ได้ให้เห็นวันดีกว่านั้นในข้างหน้า เพราะ

เหตุที่มีผู้สนใจช่วยกันทำการศึกษานานใหญ่
Mass Education ด้วยความตั้งใจจริง ๆ และ

ในทางที่จะให้ถึงผลสำเร็จแท้จริงด้วย.

๑

๑

๑

เมลอากาศ กรุงเทพฯ—ยุโรป

(บางกอกเคลิบลู วันที่ ๒ พฤษภ.)

นำยื่นคำที่ไต่ทราว่า สายเมลอากาศของ
ฝรั่งเศสจะรักให้มีการเคิรเมลระหว่างตะวันออก
ไกลกับยุโรปทุกสปีคาศ์ ซึ่งเคียนเคิรเพียง
ทุกซีกย. สายเมลอากาศของเนเครตนัก
ไต่ทราหน้าไปเช่นนี้แล้ว (คือเคิรทุกสปีคาศ์).
เมื่อ ทั้งสองสายนี้ต่างเคิร เป็น รายสปีคาศ์แล้ว
พระนคร กรุงเทพฯ ๑ และ นคร อื่น ๆ ระหว่าง
ทางนั้น จะไต่ความสะดวกแห่งไปรษณีย์
อากาศ ซึ่งวิธีทและบุคคลผู้ทำการติดต่อก
อันสำคัญกับตะวันออก บ่อจะไต่ประโยชน์
มาก.

พิจารณาโดยเอกเทศ นำประหลาดที่
พ่อค้าแห่งกรุงเทพฯ ไม่ไต่ประโยชน์แห่งเมล
อากาศเหล่านี้ ให้มากกว่าที่ไต่อยู่บัดนี้.
บริษัท คำขาย สมัยนี้ ย่อมเสียเงิน คำโทรเลข
เกือบละมาก ๆ โดยไม่เสียกาย เพื่อบริการ
ความติดต่อกับประเทศและบ้านเมือง ไกลเคียง
แต่ครั้งนี้จะต้องเสียคำส่งจดหมายทางไปรษณีย์
อากาศละบับละบาท กัดบักนระยื่อไปหลาย
บริษัท. อาศัยเหตุที่ค่าไปรษณีย์ถูก คน

เรามาก ไม่อยากไต่เอาประโยชน์แห่งไปรษณีย์
อากาศ ถึงแม้ว่าการบ่นเวลาจะเกินคุ้มค่า
ไปรษณีย์ที่แพงขึ้น. แต่ความเคยชินในเรื่อง
ไต่ไปรษณีย์อากาศ กำลังค่อยเย็นไปทีละ
น้อย คงจะถึงเวลาเข้าอีกคราวหนึ่ง ซึ่ง
บริษัท และ บุคคลจะไม่ อยากส่งไปรษณีย์ทาง
เรือเมลมากไปกว่าที่ไม่ปรารถนาจะฝากหนังสือ
ไปกับเรือสินค้า ที่แล่นช้าเสียเวลามากทุก
วัน.

หวังใจว่า สายอากาศของฝรั่งเศส กับเน-
เครตนักคงจะตกลงกันได้โดยเร็ววิธี เพื่อ
ให้ การวิ่ง เวลา ราย สปีคาศ์ ของ เขา สดัย กัน
เหมาะ ให้ผู้ไต่ไปรษณีย์อากาศระหว่างยุโรป
กับตะวันออกไกลได้กับความสะดวก และความ
รวดเร็วเป็นอย่างดีที่สุด ถ้าหากเมลอากาศ
ทั้งสองสายนี้ ขึ้นทในเวลาให้ตรงกันและแข่งกัน
ต่อไป จะเห็นที่น่าเสียคายมาก เพราะว่าถ้ารัก
ให้เคิรสดัยกัน บ่อจะทไต่ประโยชน์ขึ้นการไต่
เปรียบของผู้ไต่ และในไม่ช้ากิจการของเขา
บางทีก็จะเจริญทวีขึ้นด้วย. การขาด
ประโยชน์อย่างหนึ่งในเวลานี้ คือ ระยะเวลา

บทนำบางเรื่อง

มิถุน

ระหว่างเที่ยวมณฑลนั้นฉันก็จดหมายไปรษณีย์ จักเวลาประจำสัปดาห์ให้สลับกันไ้
อากาศส่งจากกรุงเทพ ฯ ถึงปารีส จดหมาย เวลาที่ของคอยนกลดลงไ้ครึ่งหนึ่ง
คอยขาของคอยสัปดาห์หนึ่งหรือกว่านั้น ก่อน จะชวนให้ มีการใช้ไปรษณีย์อากาศ มาก ขึ้น
ถึงกำหนดเครื่องบินรบบมา ถ้าทั้งสองสาย เป็นเพียงแท.

ราคาข้าวสาร

(บางกอกไทมส์ วันที่ ๘ เมษ.)

ผู้มีความรู้แตกฉานบางคนกล่าวว่า คนที่
รู้แจ้งในสิ่งซึ่งคนเขียนหรือพจนานม้นอย แล้ว
ก็บอกให้เราทราบว่า อันนี้ไ้แก่บรรณาธิการ
แห่งหนังสือขบขัน. เมื่อวันเสาร์เขาไ้แสดง
ความตกใจเรื่องราคาข้าวสารตกเรอยอยู่. เขา
ชี้ให้เห็นว่า เมื่อเสี้ยวแรกแห่งฤดูข้าวคราวนี้
ราคาข้าว และ สิ่งที่ทำ ข้าวขาวที่ไ้ส่งออกไ้
นอกประเทศ ก็เป็นตันละ ๕๓.๒๔ บาท
เท่านั้น. เมื่อเสี้ยวแรกแห่งฤดูข้าวปี ๑๙๓๐
— ๓๑ ราคาถึงตันละ ๔๒.๘๗ บาท. และ
เมื่อเสี้ยวแรกแห่งฤดูข้าวปี ๑๙๒๕—๓๐ ราคา
ถึงตันละ ๑๒๕.๘๐ บาท. แต่ส่วนที่เขา
คิดใจมากที่สุดก็นั่น คือว่าราคาข้าวไ้ตกต่ำ
ไ้กว่าราคาเมื่อก่อนซึ่งความมากมาย ราคา
ข้าวเมื่อปี ๑๙๑๔ นั้น ราว ๆ ตันละ ๘๐ บาท.
จะต้องสารภาพว่า ผู้เขียนไ้ลืมนึกว่า ราคา

เหรียญบาท ก็ไ้เปลี่ยน ขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา
ระหว่างศึกนั้น ๆ.

ถ้าเราย้อนหลังไป ถึง ศก ๑๙๑๓—๑๔
สถิติแห่งศุลกากรแสดงว่า ข้าวสารไ้ออก
ต่างประเทศ ๑๕๕,๖๐๐ ตัน มากกว่าที่ไ้
ชอกในศก ๑๙๓๐—๓๑. ราคาที่คิดไว้ใน
เวลานั้นตันละ ๘๘ บาท. ไม่ใช้ ๘๐ บาท.
เมื่อคำนวณตาม ราคาเหรียญบาท เป็นมูลค่า
๑๓.๐๔ บาท ราคาข้าวนี้ก็ยกเป็นตันละ
๖ เป่านก ๘ ชิลลิง ๑๐ เฟินส์.

ในเสี้ยวแรกแห่งปี ๑๙๒๕—๓๐ ราคา
เหรียญบาทเหรียญละ ๑ ชิลลิง ๕ $\frac{๒๕}{๓๒}$ เฟินส์.
ราคาข้าวสาร ที่ขายออกไป ต่างประเทศ คิดถว้
ตันละ ๑๒๕.๘๐ บาท ก็เท่ากับ ๑๑ เป่านก
๕ ชิลลิง ๗ เฟินส์.

พ. ศ. ๒๔๗๕

บทนำบางเรื่อง

ในสมัยแรกแห่งศึก ๑๕๓๐-๓๑ ราคาคา
เทรียบยาท เท่า กับ ๑ ชิลลิง ๕ $\frac{3}{4}$ เพ็นส์.
ราคาข้าวสารที่ส่งออกไป คิกดัวตันละ ๘๒.๘๖
บาท จึ่งเป็น ๗ เปานุก ๗ ชิลลิง ๕ เพ็นส์.

ในสมัยแรกแห่งฤดู ราคาคาเทรียบยาท
ผันแปรมาก. อนาคตทั้งราคาเท่ากับชิลลิง
๑ $\frac{3}{4}$ เพ็นส์. เกือบตลอดกษัตริย์, ราคา
๒ ชิลลิง ๓ $\frac{3}{4}$ เพ็นส์ เกือบตลอดกษัตริย์ และ

ราคา ๒ ชิลลิง ๕ $\frac{3}{4}$ เพ็นส์ เกือบตลอดกษัตริย์
พัน. จากราคาเหล่านี้ เราคิกดัวเป็นราคา
ข้าวสารที่ส่งออกไป ตันละ ๕๓.๒๔ บาท.
คิกเป็นเงิน อังกฤษ ๖ เปานุก กับ ๓ เพ็นส์.

แต่ที่เกี่ยวกับตัวเลขเหล่านี้เป็นเพียงประมาณ และ
ในสมัยสุดท้ายของฤดู เราต้องไม่ลืมว่า
ราคาเปานุกที่ใช้ราคาทองคำไม่. ยิ่งกว่า
นั้น กรมศุลกากรเองในสมัยก่อนสงครามก็ได้
เตือนไว้ว่า เป็นการยากที่จะให้ไครราคาข้าว
สารที่ส่งออกไปต่างประเทศ ตัวเลขที่กรมนี้
แสดงออกมา จึ่งเป็นเพียงค่าโดยประมาณ
เท่านั้น.

นักเท่ากับกล่าวว่า เราต้องระวังตัวเลข
ให้มาก ๆ เพราะถ้าแสดงก็ ๆ เราจะให้

ตัวเลขพิสูจน์อะไร ๆ ก็ได้. สิ่งทุกอย่างเหมือน
ได้พิสูจน์แล้ว ก็คือ ราคาข้าวของเราได้ตกลง
ไปเท่าราคาก่อนสงครามจริง ๆ. ราคานั้น
หาต่ำกว่า ราคา ก่อนสงคราม มากมาย ถึงแก่
น่าตกใจไม่. ถึงแม้ว่าเราจะไม่กล้ากล่าว
ออกไป ให้แน่นอนได้ว่า มันผิดกันเท่าไร
สำหรับที่พอเข้าใจกันได้ ในประเทศนี้ ก็คือ
เกือบตันละ ๖ เปานุก เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๓
-๑๔ ก็ตันละ ๖ เปานุก.

อีกอย่างหนึ่งที่จะต้องใส่ใจไว้ ก็คือ ชาว
เมืองในประเทศสยามได้จกลงพร้อมกันชาวนา
และราคาข้าว คือ อาหารสำคัญที่ถูกลง ย่อม
เป็นบุญส่วนหนึ่งของเขา. อย่างไรก็ดี เรา
ทั้งหมดต้องเห็นเหินเข้าหาความเปลี่ยนแปลง
ให้พอเหมาะกัน และชาวนาจะต้องนำทาง
ให้เราพ้นจากความทุกข์ยาก โดยที่ใดเวียน
วิธึเพาะปลูกให้ได้ผลทวชน และได้เมล็ดข้าว
ดีขึ้น จากพินทนาของเขา. ทั้งทำเช่นนั้นได้
โดยมีกำไรด้วย. เหล่านี้เป็นสิ่งที่อาจทำได้
จริง ๆ ถ้าถึรภณายัชาเข้ที่ก่งกันขึ้นใหม่ ๆ
ในประเทศซึ่งข้าว ไม่ห้ามกันกักการขาย
ข้าวของเราเสีย.

หลาย 'ถ้า'

(บางกอกไทมส์ วันที่ ๕ พฤษภาคม.)

นาน ๆ เราจึงได้ยินเรื่อง 'ทักษิณ' จึงยินดี
ที่ได้เห็นเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ของอังกฤษ
แสดงความไว้วางใจ เมื่อสัปดาห์ที่แล้วมานว่า เรา
กำลังระกิชน. ท่านเสนาบดีนั้นเชื่อว่า เมื่อ
ส.ค.ค. ๑๕๓๒ น. เราจะระกิชนกว่าเมื่อ
ส.ค.ค. ๑๕๓๑ มากทีเดียว. ไม่ค่อย
สงสัย ท่านหามาจะเพาะประเทศของท่าน
แต่ความสัมพันธ์ระหว่างชาติ ทุกวันนี้ใกล้ชิด
กันมาก ถ้าประเทศอังกฤษกับโลกก็จะ
ต้องคึกคักด้วยเหมือนกัน. ในระหว่างนั้นเสอร์
โรเบิร์ต ฮอว์น กล่าวว่า ความคอบชก
ยากขาย ที่ราคา สิ่งของ ตก ก็ยังตก อยู่ต่อไป
หายหน้ากำลังใกล้เข้ามาทุกที. โสฬศค่า
ประกอบอุตสาหกรรมมหาคดต่ำลงมา เช่นราคา
แห่งอุตสาหกรรมที่ต่ำแล้วนั้นไม่. อันที่จริง
แม้คนตามถนนก็อาจเข้าใจความเป็นไปเวลานี้
ได้ เมื่อได้ยินคำพูดในรัฐสภาระหว่างสัปดาห์
นี้. งบประมาณกรมตำรวจของอังกฤษกับเวลส์
ด้วยกัน เกยวันเป็นจำนวนถึง ๒๑ ล้านเปาน์ด
เมื่อก่อน สงคราม งบประมาณ เพียง ๗ ล้าน
เปาน์ดเท่านั้น และจำนวนตำรวจก็เพิ่มขึ้นกว่า

แต่ก่อนเพียงจาก ๕๕,๐๐๐ เป็น ๕๘,๐๐๐ คน
เท่านั้น.

การนำงบประมาณเข้าสู่กลุณภาพ ทำให้
ธนาคารของอังกฤษเป็นที่น่าสนใจแก่ชาติอื่น ๆ
เป็นอาทิกร. อีกอย่างหนึ่ง ทบอกว่า สิ่งทั้งหลาย
กำลังระกิชน. แต่เสอร์ ชาลส์ บารว์ สมาชิก
รัฐสภาท้วงว่า งบประมาณเข้าสู่กลุณภาพได้
เพราะเงินภาษีเก็บเงินจากรายการ. หาใช่ได้
จากรายได้ของประเทศไม่. เงินที่รายการ
เอามาเสียภาษี โดยมาก เป็นเงิน จ่ายเกินตัว ที่
ธนาคาร และเป็นเงินที่ขายสมบัติ. ประเทศ
ซึ่งหาได้คุ้ม รายจ่าย จากการเก็บภาษี เป็นเงิน
จากรายการ ไม่ใช่จากประโยชน์การค้า ก็
เท่ากับคนที่เล่นสเกลกอนน้ำแข็งบาง (หมาย
ความว่า น้ำแข็งอาจแตกและคนตกลงไปใน
น้ำข้างใต้.) หนึ่งสัปดาห์ก่อนก่อนให้ข้อแม่
๕ ข้อไว้ สำหรับประกอบการกัชันอย่าง
วิจิตรแห่งธนาคาร คือ:—

๑. ถ้าการประชุมที่ออกคาวา (ในแคน-
าดา) ไกลล์. (ประชุมจักรวรรดิอังกฤษ)
๒. ถ้าปัญหาเรื่องเงิน ค่าเสียหาย และหนี้

พ. ศ. ๒๔๗๕

บทนำบางเรื่อง

สงครามได้ตกลงกันได้.

๓. ถ้าชนชาติใดทำให้ประเทศทั้งหลายในยุโรปย่อยเข้าไปแล้วได้ระยะ และถูกกันให้ประเทศนั้น ๆ กลับตั้งตัวได้.

๔. ถ้าความ ยากแค้นใน ตลาดใหญ่ทั้งหลายแห่งบรรพทิศได้ระยะขึ้นได้.

๕. ถ้าการค้าขายดีขึ้น.

เสอร์ ชาลส์ บารว์ เห็นด้วย แต่ริว่าการประหยักร้าง ๆ แห่งเทศบาลและรัฐบาลทั้งสองฝ่ายด้วยกัน จะให้ผลเพื่อความสุขความดีเท่าที่เท่ากันข้อแม้เหล่านั้นทั้งหมด.

ประเทศใดประเทศหนึ่งแต่ถ้าพึง อาทำการประหยักร้างและที่ขายง่าย แต่ประเทศใดประเทศใดจะแก้ข้อแม้เหล่านั้นให้สำเร็จ หรืออีกนัยหนึ่ง แก่ความฉลาดแห่งอนุการ ที่เกิดขึ้นเพราะโลกใช้วิธีจัดการเงินเป็นสำหรับเฉพาะชาติไปหมดนั้น ให้สำเร็จ หาได้ไม่. บัดนี้เรามาถึงสมัยที่การใช้เงินตราระหว่าง

ชาติและเศรษฐกิจระหว่างชาติ. มันเป็นเวลา ที่ การ ค้าขาย ต้อง การให้หรือถ้าแพง ภาษี ซึ่งกำลังกีดกันสูงขึ้น ๆ. แต่โอกาสที่โลกจะขบปัญหาเหล่านั้นสำเร็จ คงอยู่อีกไกลอยู่.

ถ้ามีคำกล่าวได้อย่างไพเราะว่า สงครามคือการทุจริตรัฐบาลได้กลายเป็นอาวุธ ที่ ทำอันตราย แก่ คู่ ประโยชน์ ทั้งสองฝ่ายโดยมิได้ ให้ความตกลงอันใด แต่ถ้านานาชาติก็ไม่มีทางอื่นที่จะทำความตกลงกันได้. แม้ที่เดียว สยาม จะ ช่วย แก้ ปัญหา ระหว่าง ชาติเหล่านั้นได้แน่นอน. สิ่งที่จะทำได้และจำเป็น

ต้องทำ ถ้ารายได้ ไม่เข้ามาตามที่จะประมาณไว้ ก็คือ ประหยักร้างยิ่งขึ้น. โครงการเกี่ยวกับ เมื่อได้ทำสำเร็จตามแถลงการณ์ของเสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ ก็ย่อมจะเป็นอย่างมากที่สุดที่ประเทศนี้จะพึงทำได้ ในทางเก็บภาษีแล้ว. แต่การประหยักร้างยังคงเป็นสิ่งที่จะต้องการอยู่เสมอ.

ท่านสมาชิกทั้งหลาย

ท่านที่ประสงค์จะบอกรับไทยเชชม

ไทยเชชม ได้ทำการตกลงกับ กองสื่อสาร กรมไปรษณีย์โทรเลข เพื่อความสะดวกของท่าน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ท่านจะบอกรับหรือส่งเงินค่าบำรุง หนังสือไทยเชชม วิจารณ์ (รายเดือน) ไทยเชชม รวมข่าว (รายอาทิตย์) ยังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขได้ทุกแห่งทั่วพระราชอาณาจักร

๑ ท่านไม่ต้องเสียค่าดวงตราไปรษณีย์

เมื่อบอกความจำนงยังสำนักงานไทยเชชม

๒ ท่านไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ส่งเงินค่าบำรุงเหมือนแต่ก่อน ๆ เลย

ท่านที่ยังไม่ได้บอกรับหนังสือไทยเชชม เมื่อมีความสะดวกตัดค่าใช้จ่ายได้ดังนี้ ท่านลองบอกรับหนังสือไทยเชชมฉบับข้าง ท่านที่เป็นสมาชิกไทยเชชมแล้ว ถ้ามีกิจธุระอย่างอื่น ซึ่งไม่เหลือความสามารถ ทางสำนักงานยินดีที่จะช่วยเหลือท่านเสมอ

ฉะเพาะภายในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี โปรดติดต่อโดยตรง ณ สำนักงานไทยเชชม

ท่านที่อยู่ต่างจังหวัด สมัครที่จะติดต่อโดยตรงยังสำนักงานไทยเชชม ก็ไม่ขัดข้อง